

Responsabilitatea socială a companiilor la exploatarea minieră Maricunga a companiei Kinross Gold în Cile : Un studiu de caz ce utilizează metoda perspectivelor multiple și a colaborării

Capitolul Doi

Primăvara 2010

Scris de Kernaghan Webb, cu asistența științifică a lui Gregory Klages, a lui Revital Goldhar, a lui Rajiv Maher și a lui Dante Pesce, și cu îndrumarea, direcționarea și comentariile oferite de membrii canadieni și cilieni ai echipei studiului de caz ce utilizează metoda perspectivelor multiple și a colaborării privind mina Maricunga a companiei Kinross Gold (Jonathan Barton, Fred Bird, Ben Bradshaw, Jim Cooney, Hevina Dashwood, Joy Kennedy, Lise-Aurore Lapalme, Adrien Lopez, Milka Lucic, Isabel Marshall și Regina Massai Cruzat). Informațiile și sprijinul membrilor canadieni și cilieni ai echipei în pregătirea prezentului studiu de caz sunt recunoscute cu gratitudine.

Supportul financiar al Consiliului de cercetare în științele sociale și umane, al Ministerului de externe și comerț exterior și al Rețelei canadiene de cercetare a eticii afacerilor în pregătirea acestui studiu de caz este recunoscut cu gratitudine.

Cooperarea și participarea companiei Kinross Gold în această cercetare și a reprezentanților, a muncitorilor și a furnizorilor/personalului contractual al Kinross Gold care au acceptat să fie intervievați pentru acest studiu sunt recunoscute cu gratitudine. Cooperarea și informațiile furnizate de reprezentanții guvernamentali, de membrii comunităților, de reprezentanții organizațiilor non-guvernamentale și de alții care au fost de acord să participe la interviuri ca parte a acestui studiu de caz sunt recunoscute cu gratitudine.

Luările de poziții din acest raport reprezintă vederile autorului și nu cele ale organizațiilor sau instituțiilor cu care este asociat, nici ale persoanelor care au oferit asistență științifică, nici ale membrilor echipei sau persoanelor care au fost intervievați. Erorile sau omisiunile aparțin doar autorului.

Tabla de materii :

Responsabilitatea socială a companiilor la exploatarea minieră Maricunga a companiei Kinross Gold în Cile : un studiu de caz ce utilizează metoda perspectivelor multiple și a colaborării

- 1.0 Introducere
- 2.0 Metodologie
- 3.0. Contextul politic, social și economic cilian pentru Kinross Gold Maricunga
- 4.0 Cadrul reglementărilor în vigoare aplicabile pentru Kinross Gold Maricunga
- 5.0 Kinross Gold – vedere de ansamblu asupra companiei și a abordării globale privind responsabilitatea companiilor
- 6.0 Exploatarea minieră Kinross Gold Maricunga
- 7.0 Analiza problemelor
- 8.0 Analiza perspectivelor multiple
- 9.0 Concluzii și lecții învățate

Anexe

Note de final

Responsabilitatea socială a companiilor la exploatarea minieră Maricunga a companiei Kinross Gold în Chile: un studiu de caz ce utilizează metoda perspectivelor multiple și a colaborării

1. Introducere

Compania Kinross Gold Corporation (în continuare «Kinross Gold») cu sediul în Canada se descrie drept “o organizație tânără și dinamică”¹, al patrulea cel mai important producător mondial de aur primar². Compania are exploatări miniere în America de Nord și de Sud și în Rusia, dar preponderent în America de Sud³. Din momentul creării sale și până în 2010, Kinross Gold a cunoscut o creștere considerabilă grație unei serii de fuziuni și achiziții și a devenit actorul minier mondial important care este astăzi⁴. În 2007, documente ale companiei Kinross Gold notau că societatea era gata să crească producția totală cu aproape 60% până în 2009, transformând astfel profilul companiei⁵. Cum Kinross Gold s-a dezvoltat, mai ales din 2007, o atenție crescândă a fost consacrată dezvoltării abordării proprii privind responsabilitatea socială a companiilor (RSC)⁶.

Interviurile și cercetările efectuate pentru acest studiu de caz sugerează că, în sânul Kinross Gold, este recunoscut faptul că activitățile societății de responsabilitate socială a companiilor (RSC) se găsesc în stadiul de maturizare al unei « curbe de învățare », deplasându-se dinspre principii, angajamente și raporturi de primă generație (conduse de la sediul companiei din Toronto în colaborare cu regiunile) spre activități mai concrete la nivel operațional și la dezvoltarea unui ansamblu mai robust și mai complet de declarații cu specific local, regional și măsurabile prin raportare la performanța ramurii industriale⁷. Managementul Kinross Gold este acum concentrat pe dezvoltarea unei abordări sistematice privind responsabilitatea la nivelul fiecărui sit minier, privind prezența părților implicate, evaluarea eforturilor de responsabilitate socială, acțiunile eficace de responsabilitate socială și măsurarea și urmărirea rezultatelor.

În ce privește în mod specific exploatarea minieră Kinross Gold Maricunga din Chile, doar din februarie 2007 Kinross Gold a devenit proprietar în proporție de 100% pentru a putea fi în măsură să pună în aplicare abordarea sa privind RSC, fără a fi jenată de diferențele de opinie posibile cu alți proprietari⁸. Interviurile cu reprezentanți ai Kinross Gold Maricunga sugerează că aceștia par să dețină – precum omologii lor de la centru – o înțelegere evolutivă a problemelor de mediu, sociale și economice în joc pe măsură ce problemele însele evoluează.

Responsabilitatea socială a companiilor, așa cum este practică la Kinross Gold Maricunga, este în parte produsul politicilor și al directivelor ce emană de la sediu – genul de politici și de inițiative de RSC vizate mai jos. Dar, RSC la nivel operațional este și reflecția contextului general juridic, politic, social, de mediu și economic cilian în care operează mina Maricunga și a influențelor distinctive ale comunității locale. După cum vom vedea în detaliu în raport, Chile este o țară în tranziție și aceste tranziții au o incidență directă asupra funcționării Kinross Gold Maricunga și a activităților sale în materie de RSC.

Plecând de la interviurile și cercetările întreprinse pentru acest studiu de caz și utilizând cele zece principii directoare ale Kinross Gold ca și ghid⁹, provocările cheie în materie de RSC la Kinross Gold Maricunga identificate de acest studiu de caz includ :

- cele de natură tehnico-operatională asociate activității de extragere a resurselor într-o regiune îndepărtată, la mare altitudine, într-un loc extrem de arid și cu un ecosistem fragil, în Anzii statului Cile. Provocările în această privință vizează garantarea sănătății muncitorilor într-un mediu de mare altitudine, necesitatea de a transporta muncitorii și materialele în locuri îndepărtate, parcurgând distanțe lungi și drumuri problematice care traversează comunitățile indigene, necesitatea de a utiliza bine resursele de apă limitate și necesitatea de a respecta standardele legale și instrumentele extra-legale într-o situație în care există o supraveghere minimală din partea guvernului;
- cele asociate contribuției la dezvoltarea unei comunități durabile pentru cei care trăiesc pe teritoriul cel mai apropiat de mină, asigurând relații armonioase și pozitive cu populațiile indigene locale Colla relativ sărace și timp îndelungat defavorizate și cu populația non-indigenă situată mai departe de mină în timpul exploatării minei și după închiderea minei (prevăzut a fi închisă în 2025);
- respectarea legilor și standardelor de mediu în evoluție continuă (e.g. legi noi privitoare la închiderea minelor au fost recent introduse, normele privind cianura care au integrat inițiativa de certificare internațională, minimizarea consumului de apă și o neliniște crescândă privind necesitatea reducerii consumului de apă și energie, și de a face față implicațiilor schimbărilor climatice);
- respectarea legilor și standardelor în evoluție continuă privind lucrătorii (e.g. legile privind lucrătorii sezonieri și proiectele de lege privind exploatarea miniere la mare altitudine și amplasamentul taberelor miniere);
- respectarea legilor și standardelor în evoluție continuă privind indigenii (e.g. Cile a ratificat recent Convenția OIM nr. 169 care cuprinde, între altele, exigențe privind consultarea în privința proiectelor de resurse naturale care afectează terenurile indigenilor și consimțământul prealabil și în cunoștință de cauză în cazul în care relocări teritoriale sunt luate în considerație);
- luarea în considerație a legilor în evoluție continuă privind redevențele/avantajele sociale (e.g. Cile a introdus recent o nouă redevență privind mineritul);
- răspunsul la probleme privind sub-capacitatea în termeni de capacitate guvernamentală de a supraveghea eficace și de a controla activitatea sectorului privat (e.g. un număr limitat de inspectori guvernamentali este chemat să monitorizeze și să investigheze respectarea/nerespectarea regulilor în locații montane îndepărtate) sau îndeplinirea altor responsabilități guvernamentale (e.g. responsabilități asociate comunității Colla); și

- încercarea de a elabora mecanisme ce permit anticiparea și prevenirea, tratarea și rezolvarea conflictelor potențiale sau reale (e.g. privind starea drumului, deteriorările mediului, distribuirea beneficiilor și problemele repartizării apei).

Aceste probleme sunt detaliate în corpul raportului. Cercetarea pentru acest studiu de caz a revelat că, în ciuda punctelor de vedere și a pozițiilor diferite cât și a unor fricțiuni, există o voință manifestată de toate părțile de a elabora soluții constructive și novatoare¹⁰ în special în privința :

- dezvoltării de acorduri trilaterale și bilaterale între Kinross Gold Maricunga, comunitățile indigene locale și organismele guvernamentale pentru a răspunde la problemele sociale, de mediu și economice;
- acordurilor între agențiile guvernamentale, Kinross Gold Maricunga și alte companii, organizații de mediu non-guvernamentale și populațiile indigene pentru a proteja zonele ecologice sensibile;
- acordurilor bilaterale între Kinross Gold și autoritățile guvernamentale pentru a soluționa problemele de infrastructură și de mediu; și
- eforturilor unilaterale ale Kinross Gold de a aborda anumite probleme, adeseori înaintea exigențelor legale de a o face.

Toate aceste puncte sunt abordate în corpul raportului.

Ceea ce urmează în următoarea secțiune a raportului este o descriere a echipei de cercetare Kinross Gold Maricunga și aplicarea metodologiei studiului de caz ce utilizează perspectivele multiple și colaborarea în materie de RSC. În continuare, contextul politic, economic și social cilian în care mina Kinross Gold Maricunga funcționează este descris. După această documentare, o examinare a companiei Kinross Gold și a abordării sale privind RSC sunt furnizate și o analiză a exploatarei Maricunga este întreprinsă. În continuare, principalele provocări privind responsabilitatea companiilor ale Kinross Gold Maricunga și perspectivele multiple asupra acestor provocări sunt discutate. În final, concluziile și „lecțiile învățate” sunt prezentate.

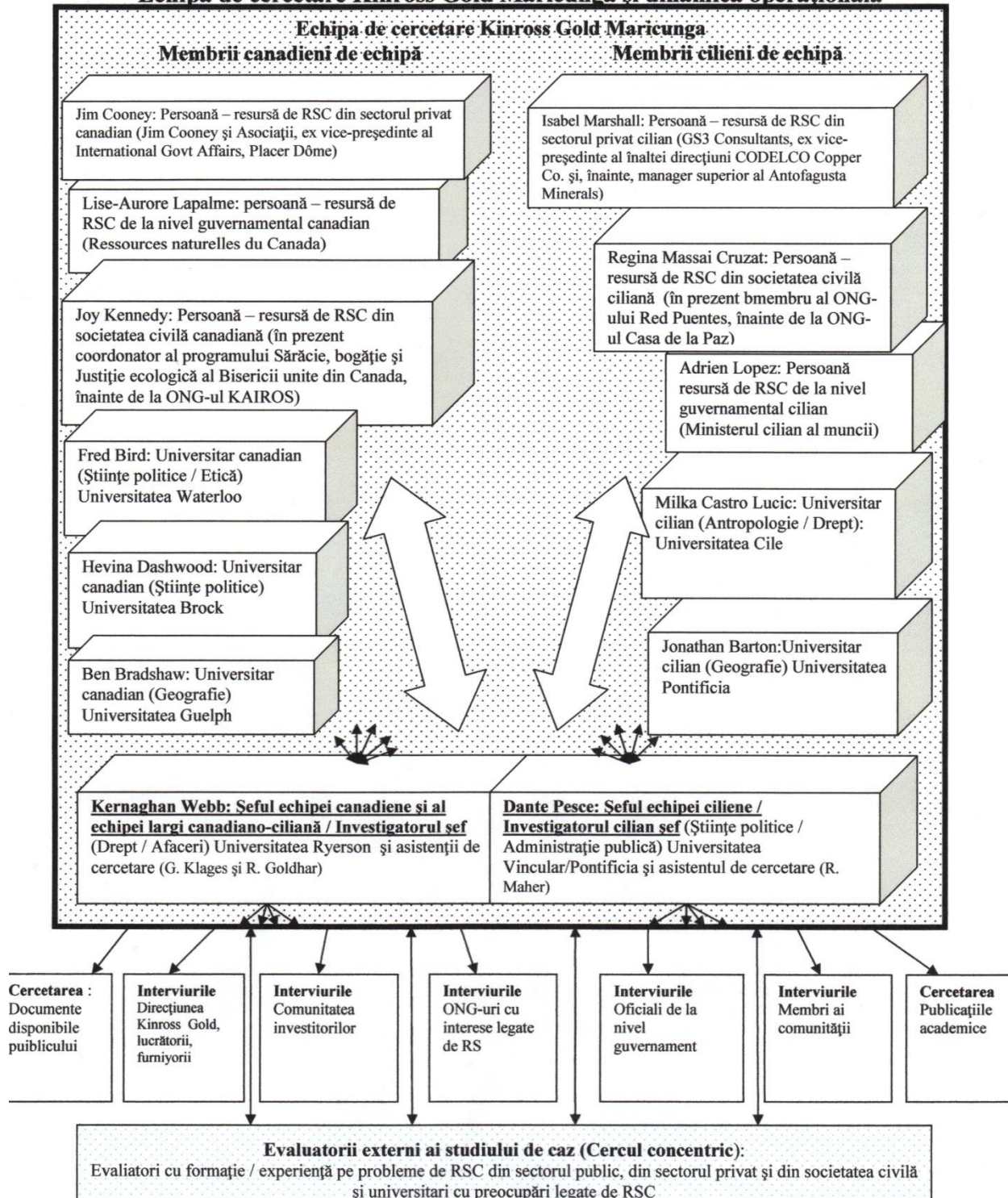
2.0 Metodologie

După cum am precizat în primul capitol al acestui raport, acest studiu de caz face parte dintr-un proiect pilot care pune la încercare metodologia perspectivelor multiple și a colaborării prin utilizarea acesteia în studii de caz. Metodologia este concepută pentru a descrie și analiza de o manieră imparțială abordările privind responsabilitatea socială a companiilor și provocările legate de exploatarea minieră efectuată de companiile canadiene în țările în curs de dezvoltare¹¹. Unul dintre obiectivele cheie ale studiilor de caz este reprezentat de către explicațiile, analizele și discuțiile întemeiate, echilibrate, precise și nuanțate privind « lecțiile învățate » pentru utilizarea de către toate părțile implicate. Explicațiile dezvoltate utilizând metodologia perspectivelor multiple și a colaborării sunt destinate a fi în special utile identificării, explorării și înțelegerii gamei de probleme privind responsabilitatea socială,

opiniile și dimensiunile unei exploatări miniere de o manieră pe care prezentările clasice (e.g. cele care sunt pregătite de un singur universitar, un consultant sau o organizație) ar fi mai puțin capabile să o facă. Astfel, ne așteptăm ca studiile de caz realizate prin utilizarea metodologiei perspectivelor multiple și a colaborării să furnizeze informații foarte utile, analize și idei care pot fi o bază pentru politici publice, practici de afaceri și acțiuni comunitare îmbunătățite, și ca ele să fie acceptate ca atare de părțile din sectorul public, sectorul privat și societatea civilă.

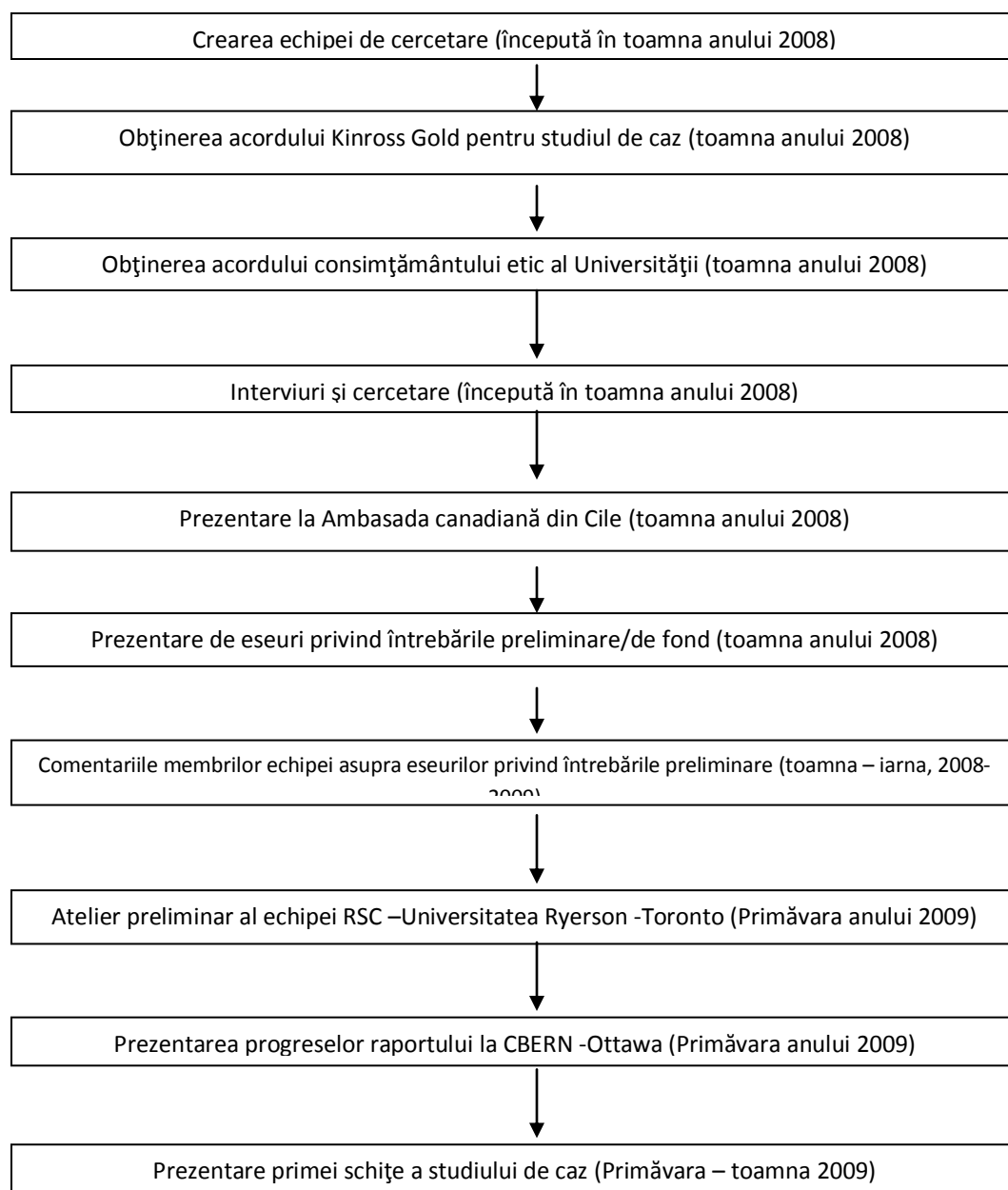
Un element cheie al metodologiei perspectivelor multiple și a colaborării privind RSC este compoziția echipei de cercetare care, în studiul de caz Kinross Gold Maricunga, a inclus universitari canadieni și cilieni și persoane provenind din sectorul minier, guvernamental și din partea organizațiilor non-guvernamentale (ONG) cu experiență practică în materie de RSC. Deși toți membrii echipei au fost aleși pentru expertiza lor în domeniul RSC și pentru perspectiva distinctă și relevantă pe care ar putea să o aducă, am fost atenți ca nici o persoană să nu fi avut vreo implicație directă în studiul de caz în cauză (e.g. nici un membru al echipei nu a fost « parte implicată » ale cărui interese să fi fost afectate de exploatarea minieră Kinross Gold Maricunga). Graficul de mai jos – « Echipa de cercetare Kinross Gold Maricunga și dinamicile operaționale » - prezintă lista membrilor canadieni și cilieni ai echipei și afilierea lor anterioară și schițează funcțiile și activitățile realizate de echipa de cercetare. Cercetarea cheie (i.e. interviurile, comentarea documentelor publice și cercetarea universitară) a fost întreprinsă de conducătorii canadieni și cilieni ai echipei și de asistenții lor științifici în timp ce alți membri ai echipei au participat cu titlu de susținere, furnizând sfaturi și comentarii.

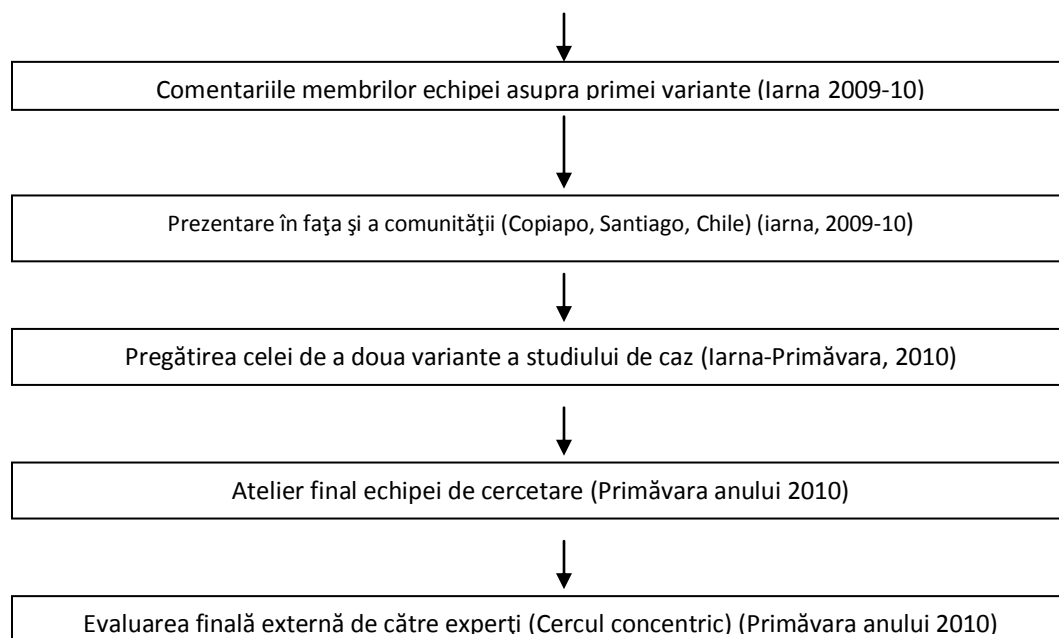
Echipa de cercetare Kinross Gold Maricunga și dinamica operațională

Fiecare membru al echipei a avut un acces protejat prin parolă la un « spațiu digital de lucru » care cuprinde toate documentele cu informații, versiuni preliminare ale studiului de caz, rezumatele interviurilor¹² și comentariile. Tabelul « Procesul cercetării Kinross Gold Maricunga » prezintă diferitele etape ale cercetării care au cuprins întâlniri ale echipei (electronice și în persoană) și ateliere de lucru, cât și prezentări în fața reprezentanților companiei, a reprezentanților comunităților și a altora, urmate de o examinare în « cercuri concentrice » ale studiului de caz efectuate de persoane din sectorul public, sectorul privat, din societatea civilă și de către universitari.

Procesul cercetării Kinross Gold Maricunga

Pentru a înțelege mai bine provocările privind RSC la exploatarea minieră Kinross Gold Maricunga și perspectivele diferitelor părți implicate și afectate, aproximativ 40 de interviuri semi-structurate au fost conduse de către cercetători ai echipei în momente și în locuri diferite între noiembrie 2008 și martie 2010. (vezi Anexa A pentru o listă « anonimă »¹³ a persoanelor intervievate). Interviurile au fost conduse în Canada și în Cile cu directori generali și regionali ai Kinross Gold, cu reprezentanți ai minei Maricunga, cu lucrători, cu persoane indigene Colla, cu persoane ce nu aparțin comunității Colla, reprezentanți ai guvernului, ai organizațiilor non-guvernamentale, cu membri ai comunității de afaceri și cu alții. În Chile, interviurile au fost realizate la Santiago (capital statului Cile), la Copiapo (cel mai mare oraș din apropierea minei Maricunga), la Tierra Amarilla (cel mai apropiat oraș de mina Maricunga), în colectivitățile locale Colla din apropierea drumului care duce la mina Kinross Gold Maricunga și la mina Kinross Gold Maricunga. Au fost realizate interviuri multiple, în unele cazuri cu aceleași persoane (e.g. atunci când au fost necesare clarificări în privința unui anumit punct sau când informații noi au fost scoase la iveală). În conformitate cu protocolul etic aprobat pentru această cercetare, identitatea tuturor persoanelor intervievate este confidențială și cei ce au fost intervievați au avut ocazia de a vedea rezumatele interviurilor pentru a se asigura de exactitatea informațiilor obținute în timpul interviului. Informații complementare au fost obținute pornind de la documente ale companiei, documente ale industriei miniere, documente guvernamentale și alte documente și rapoarte, articole universitare și prezentări ale mass media.

În efortul de a garanta un acces optim și cooperarea reprezentanților Kinross Gold în procesul de interviuare și în examinarea studiului de caz, consimțământul prealabil al companiei a fost obținut pentru a supune exploatarea sa minieră de la Maricunga drept subiect al acestui studiu de caz¹⁴. În această privință, ar putea apărea o eroare de selecție, în sensul în care doar companiile care au consimțit să participe fac subiectul unui studiu de caz cu activitățile lor, în timp ce exploatarea minieră

ale companiilor care au refuzat rămân în afara studiului. În afară de a nota acest fapt, nu încercăm aici să atribuim motivații nici pentru societățile care au ales să participe, nici pentru cele ce au ales contrariul.

Partea de « perspective » din acest studiu de caz reprezintă o sinteză a pozițiilor diferitelor părți așa cum au fost relevate de-a lungul diferitelor interviuri, ca și de informații din alte surse. Astfel de exemplu, pe baza informațiilor disponibile, raportul încearcă să articuleze o perspectivă a managementului Kinross Gold, o perspectivă a lucrătorilor Kinross Gold, o perspectivă a guvernului cilian, o perspectivă a comunității Colla, o perspectivă a comunității non-Colla, o perspectivă a furnizorilor/sub-contractorilor, o perspectivă a ONG-urilor, o perspectivă a investitorilor, și așa mai departe. Limitările legate de atribuirea « perspectivelor » unui grup de părți implicate plecând de la interviuri cu persoanele selecționate sunt admise. Poziția adoptată în acest raport est că, grație utilizării metodologiei perspectivelor multiple și a colaborării cât și prezentărilor/discuțiilor rezultatelor studiului de caz cu părțile implicate cheie în stadiul de schiță a raportului¹⁵, raportul este considerat de către autor drept o dare de seamă echilibrată și precisă a situației responsabilității sociale și activităților legate de mina Kinross Gold Maricunga și a perspectivelor principalelor părți implicate.

3.0 Contextul social, politic și economic cilian pentru Kinross Gold Maricunga

Contextul cilian politic, social și economic descris în rezumat în cele ce urmează furnizează un cadru important pentru înțelegerea provocărilor RSC legate de exploatarea minieră Kinross Gold Maricunga. Cile este o țară în tranziție ce trece de la o perioadă socialistă caracterizată de naționalizare și exproprierea activelor industriilor (mijlocul anilor 1960 până în 1973), de dictatură militară a generalului Pinochet (din 1973 până în 1989) caracterizată de restrângerea drepturilor și de adoptarea abordărilor neo-liberale, pro-piață, la o perioadă democratică post neo-liberală sau “neo-liberală reformată”¹⁶ (din 1990 până în zilele noastre). Succesiunea de evenimente de mai jos încearcă să pună în evidență câteva dintre principalele evoluții politice, sociale și juridice ciliene pe parcursul ultimilor cincizeci de ani care sunt revelatoare pentru activitățile miniere desfășurate în țară. Sunt mai ales interesante de observat diferitele tipuri de legi și de măsuri guvernamentale luate în fiecare dintre perioade: cea socialistă, cea neo-liberală a lui Pinochet și cea neo-liberală reformată. Vom reveni asupra acestor evenimente mai jos.

Fundamentul abordării favorabile investițiilor străine pentru exploatarea minieră în vigoare astăzi a fost realizat în timpul dictaturii militare a lui Pinochet. Totuși, din momentul reîntoarcerii la democrație, se poate constata un efort deliberat din partea guvernului cilian de a răspunde la o gamă de efecte secundare sociale și de mediu negative asociate neo-liberalismului. De exemplu, Cile a făcut eforturi specifice pentru a reduce sărăcia, pentru a îmbunătăți protecția lucrătorilor, pentru a proteja mediul și pentru a recunoaște drepturile indigenilor. Informațiile oferite în această secțiune arată că Cile a devenit una dintre cele mai stabile și prospere țări din America de Sud – și că sectorul minier a jucat un rol important în această creștere a prosperității. Totuși, discuția de mai jos explorează în aceeași măsură anumite aspecte problematice ale unei pieți favorabile libertății și ale unei economii tributare resurselor naturale.

Evenimente cheie în Cile în timpul ultimilor 50 de ani

An	Eveniment
1964	Președintele Eduardo Frei este ales
1965	Debutul reformelor agrare (include exproprierea terenurilor)
1966	Debutul naționalizării minelor de cupru în Cile deținute de străini
1966	Codelco (o companie pentru exploatarea cuprului deținută de stat) este înființată
1970	Președintele marxist Marco Alende este ales
1972	Recunoașterea legală a Mapuche (Decretul 17729)
1972	Nationalizarea sectorului minier continuă
1973	Președintele Marco Alende îndepărtat de generalul Augusto Pinochet
1973-1989	Perioadă de dictatură militară
1973-1989	Legea Mapuche este abrogată, politici de asimilare a indigenilor
1973-1989	Drepturile omului și de muncă sunt îngrădite pe scară largă
1973-1989	Modificări legislative : constituția, investițiile străine, apa, exploatarea minieră
1990	Democrația este restabilită
1990	Președintele Patricio Aylwin este ales
1990-1994	Legi privind indigenii și mediul sunt adoptate
1994	Președintele Eduardo Frei Ruiz-Tagle este ales
1994-2000	Legi privind mediul și dreptul muncii, acordul de comerț liber cu Canada
2000	Președintele Ricardo Lagos este ales
2000-2006	Reguli privind securitatea și redevențele miniere, și o nouă strategie în privința indigenilor sunt adoptate
2002	Recensământul populației relevă existența a 692 000 indigeni (dintr-un total de 16 milioane)
2006	Președintele Bachelet este ales
2006-2010	Legea privind drepturile sub-contractorilor este adoptată, Convenția nr. 169 a OIM (privind indigenii) este ratificată
2010	Cile semnează acordul pentru a deveni primul membru din America de Sud al OCDE
2010	Președintele Sebastien Pinera este ales (Coaliția pentru schimbare)

Cu o populație de aproape 17 milioane¹⁷, Cile este a șasea țară ca număr de locuitori în America de Sud. În ce privește produsul interior brut (PIB), Cile este una dintre cele mai bogate și mai performante țări din America de Sud¹⁸, cu o medie pe locuitor de 14 688 \$ (paritate de putere de cumpărare)¹⁹. Creșterea medie a PIB-ului de 4,1% pe an în perioada 1991 – 2005 este net superioară creșterii medii mondiale din cursul aceleași perioade și este semnificativ mai ridicată raportat la performanța ciliană de dinainte de 1991²⁰. Cota de 0,874 a Cilei din indicele dezvoltării umane a PNUD²¹ (care măsoară speranța de viață, gradul de alfabetizare al adulților și școlarizarea și paritatea puterii de cumpărare) este prima între țările Americii de Sud²². În termeni de guvernare²³, conform « Proiectului indicatorilor mondiali de guvernare ai Băncii mondiale » pentru anii 1996-2008 și prin raportare la cei 16 omologi ai săi latino-americieni, Cile este un actor de prim rang ai celor șase indicatori de guvernare ai Băncii mondiale – exprimarea voinței cetățenilor și responsabilitate, stabilitate politică, eficacitatea puterilor publice, calitatea reglementărilor, statul de drept și controlul corupției – fiind prima între toate țările Americii de Sud în patru din cele șase categorii, a doua într-o categorie (stabilitatea politică) și a treia în alta (exprimarea cetățenilor și responsabilitate)²⁴.

Stabilitatea politică și economică continuă a Cilei începând cu anii 1990 (după criza din anii 1970 și 1980) a fost recunoscută recent de diferite agenții mondiale de cotație²⁵. În plus, într-un studiu din 2008, analiști economici au indicat că Cile avea « de departe » cea mai progresivă repartitie a cheltuielilor sociale între cele 17 țări ale Americii de Sud²⁶, sărăcia absolută în Cile fiind redusă la jumătate, de la 38% în 1990 la 19% în 2003²⁷. Până în 2006, rata sărăciei a continuat să scadă spre 13,7%²⁸. Descrierea de mai sus sugerează o poveste impresionantă al unui « drum al prosperității » în Cile. Dar, nu e decât o parte a acestei povestiri. Dimensiunile potențial problematice ale acestei istorii a prosperității ciliene sunt explorate mai departe în această secțiune (e.g. dimensiuni precum repartitia injustă a bogățiilor, preocuparea privind dependența excesivă de sectorul resurselor, preocuparea că poporul cilian nu extrage o « chirie » suficientă din parte companiilor miniere private.

În anii 1960, industria minerală (în particular, industria minieră a capitalurilor străine) era bine reprezentată în mediul politic și economic cilian. În 1996, președintele Eduardo Frei a început naționalizarea minelor ciliene de cupru aparținând străinilor (prin achiziționarea unei participații de 51% în aceste companii) și a creat compania minieră de cupru de stat CODELCO²⁹ (în paralel cu o politică de reformă agrară care a implicat exproprierea terenurilor agricole în 1965³⁰. Odată cu alegerea președintelui marxist Salvador Allende în 1970, guvernul cilian a continuat politica de reformă agrară și de naționalizare a minelor de cupru aparținând străinilor³¹. În 1973, guvernul cilian avea în proprietate aproape 500 de companii³². Dar, odată cu lovitura de stat militară a lui Pinochet din septembrie 1973, orientarea de stânga a Cilei a fost blocată în avântul său³³. Este important totuși de notat că în ciuda puternicii orientări către piața liberă a regimului militar a lui Pinochet guvernul său nu a renunțat la naționalizarea CODELCO : până astăzi, 10% din câștigurile CODELCO sunt direcționate către armata ciliană prin intermediul unei alocații speciale³⁴.

Regimul militar al generalului Pinochet a fost descris de către comentatori drept, «fără îndoială, printre cele mai represive și pro-elitiste pe care țările din America de Sud le-au cunoscut vreodată»³⁵. O comisie guvernamentală a documentat 3428 cazuri de dispariție, de omoruri, de torturi și de răpiri în timpul regimului Pinochet³⁶. Pe parcursul perioadei dictaturii militare a lui Pinochet (1973-1989), Cile a dobândit o reputație internațională de agresor al drepturilor omului (inclusiv al drepturilor referitoare la muncă)³⁷. Regimul Pinochet a persecutat organizațiile indigenilor și a adoptat o lege care reprezintă o amenințare explicită pentru terenurile, culturile și popoarele indigene³⁸ și a menținut o poziție oficială conform căreia nu există populații indigene în Cile³⁹. Regimul Pinochet a diminuat drepturile din legislația muncii⁴⁰ și a omis să realizeze un regim modern pentru protecția mediului⁴¹. În plus, s-a remarcat că reformele electorale impuse de către regimul militar împreună cu «renovarea partidelor de centru stânga» a frânat participarea populară și a contribuit la neîncrederea generalizată în partidele și instituțiile politice⁴². Toate acestea au semnificații până în ziua de azi : conform unui studiu realizat în 2005, doar 22% din populație are încredere în Senatul cilian, 20% în magistratură, 18% în Camera deputaților și 9% în partidele politice⁴³.

Cile în economia mondială a mineralelor este descris de către comentatori drept furnizorul principal de minerale brute, de minereuri și de concentrate⁴⁴ și ca având o economie care este «una dintre cele mai dependente de resurse naturale din lume»⁴⁵. Cile este liderul mondial al producătorilor și exportatorilor de cupru cu aproximativ 35% din producția mondială totală de cupru și este, de asemenea, un producător important de litiu, reniu și de molibden⁴⁶. În 2006, aproximativ 23% din PIB-ul țării a fost creat de producția minieră⁴⁷. În 2000, 46,4% dintre exporturile ciliene au provenit din sectorul minier și un studiu a indicat că aceasta era prevăzut să crească în următorii 10 ani⁴⁸. Un raport din 2006 indica că guvernul cilian va continua să dețină importante excedente bugetare bazate în special pe câștigurile din sectorul minier de cupru⁴⁹: în 2006, CODELCO, compania de cupru ce aparține guvernului, a vărsat aproximativ 22% din câștigurile totale ale guvernului pentru respectivul an⁵⁰ incluzând redevența de 10% pe care CODELCO o varsă armatei ciliene. Tot în 2006, o nouă redevență minieră ciliană a intrat în vigoare fiind consacrată dezvoltării unui Fond pentru inovație și competitivitate care va fi utilizat pentru a investi în diversificarea economiei ciliene în afara industriei extractive⁵¹.

O examinare a industriei minerale ciliene din 2006 efectuată de Departamentul american pentru supravegherea spațiului intern și a geologiei a conchis că principalele companii miniere private ale lumii au investit masiv în industria minelalelor în Cile alături de societăți ciliene precum CODELCO și SQM⁵². Canada este principalul investitor în sectorul minier din Cile : în 2007, 13 miliarde dolari au fost investiți în dezvoltarea a 11 mine ciliene de către investitori canadieni⁵³. Pe lângă Kinross Gold, numeroase alte societăți miniere canadiene precum Barrick Gold⁵⁴, Goldcorp⁵⁵, Yamana Gold⁵⁶, Teck Resources⁵⁷, Exeter Ressources⁵⁸ au în aceeași măsură investiții în Cile în aceeași regiune ca și Kinross Gold Maricunga. Investițiile străine directe (ISD) în sectorul minier cilian au crescut în 2006 la \$1 158 miliarde, în creștere de aproximativ \$775 milioane față de 2005, \$392 milioane față de 2004, și \$350 milioane față de 2003⁵⁹. Conform Comisiei ciliene a cuprului mai mult de \$21 miliarde vor fi investite în proiecte ciliene de aur și de cupru între 2008 și 2012, \$5,3 miliarde doar în 2009⁶⁰. S-a estimat că venitul național pe cap de locuitor ar fi fost inferior cu 11% în 2000, dacă n-ar fi avut loc investiții miniere în perioada 1990 -

2000⁶¹. Un studiu indică că pentru fiecare lucrător angajat de către o societate minieră în Cile în jur de 1,76 locuri de muncă indirecte sunt generate⁶².

Totuși, chiar dacă există progrese impresionante în privința unui număr important de indicatori socio-economici din momentul în care democrația a revenit în 1990 și cu toate că datele arată că sectorul minier a jucat un rol important în această evoluție, imaginea ciliană prezintă câteva imperfecțiuni problematice. Într-un articol din 2008, economiștii Lopez și Miller amintesc că, în spatele cazului aparent reușit al dezvoltării Cilei, a creșterii economice relativ rapide de aproape două decenii și a reducerii semnificative a sărăciei absolute, inegalitatea a continuat să persiste « într-una dintre cele mai inegalitare țări din lume »⁶³. Bogăția este puternic concentrată în mâinile unei elite : 10% din populație controlează 80% din bogăție⁶⁴. De cealaltă parte a scărilor sociale, în 2006, mai mult de 2,2 milioane de cilieni trăiau cu un venit mai mic de \$ 90 pe lună în oraș și mai mic de \$ 60 pe lună în zonele rurale⁶⁵. Într-un raport din 2010, OCDE a notat că inegalitatea veniturilor cilienilor, așa cum e măsurată de coeficientul Gini, nu s-a diminuat într-o măsură importantă pe parcursul ultimilor 20 de ani și rămâne foarte ridicată prin raportare la normele OCDE în ciuda creșterii rapide a PIB-ului pe locuitor, a reducerii sărăciei și a ameliorării recente a coeficientului Gini⁶⁶. Conform OCDE, « o creștere susținută ar trebui să fie acompaniată de politici sociale adecvate pentru a reduce și mai mult sărăcia și a ameliora repartizarea veniturilor »⁶⁷.

Informațiile demografice privind Cile revelează totodată că persoanele indigene sunt mult mai sărace decât cilienii non-indigeni. Conform datelor din 2006, există în jur de 1,2 milioane persoane indigene în Cile reprezentând în jur de 8% din populație⁶⁸. Incidența sărăciei pentru indigenii cilieni este mai mare cu 57% decât incidența sărăciei printre cilienii non-indigeni⁶⁹. Venitul mediu al indigenilor este mai puțin de jumătate decât cel al populației non-indigene⁷⁰. Rata școlarității printre copii indigeni este cu 2,2 ani mai mică decât media pentru copii non-indigeni (9,5 ani)⁷¹. Doar 41% dintre casele indigene au sistem de canalizare, doar 58% au apă curentă și doar 65% sunt racordate la rețeaua electrică⁷². Rata mortalității infantile la popoarele indigene este superioară mediei în special în zonele rurale unde, în anumite zone, depășește 50%⁷³. Pentru populațiile Colla rurale (grupul indigen care se găsește în împrejurimile minei Maricunga) un studiu sugerează că există în medie cinci persoane per locuință, casele fiind construite din lemn, cositor și metale găsite și cu podea de pământ⁷⁴. De obicei, nu există nici electricitate, nici apă curentă și mai mult de jumătate nu au sistem de canalizare⁷⁵. Se estimează că în comunitatea Colla în jur de 70% nu au o înțelegere de bază în ce privește terminologia juridică și contractele⁷⁶.

O preocupare crescândă pentru unii în Cile o reprezintă compensația insuficientă plătită de către companiile miniere private pentru « patrimoniul național al țării »⁷⁷. Lopez și Miller sugerează că, din momentul în care democrația a fost restaurată în Cile în 1990-1991, guvernul s-a limitat la schimbări mai ales minore în privința sistemului fiscal moștenit de la guvernul militar precedent : « aceasta a creat o bază fiscală restrânsă care a limitat grav dimensiunile unei politici de cheltuieli publice adecvate și în favoarea egalității și, în același timp, a permis elitelor să contribuie foarte puțin la eforturile de dezvoltare »⁷⁸. Lopez și Miller au sugerat de asemenea că trei sunt caracteristicile sistemului fiscal care reduc capacitatea Cilei de a răspunde la inegalitățile economice : (1) câștigurile fiscale reduse și o dependență extremă a guvernului de impozitele indirecte; (2) preservarea unei colecții vaste de modalități de a scăpa de plățile fiscale; (3) « eșecul aproape total al statului de a impune o chirie pentru

resursele naturale brute (incluzând resursele de minerale, de pește, de lemn, de apă și altele) care sunt extrase din patrimoniul național »⁷⁹.

Lopez și Miller sugerează că factorul cheie ce explică această inegalitate persistentă a fost nivelul scăzut al cheltuielilor fiscale cauzat de veniturile fiscale slabe și care nu a permis un nivel al investițiilor publice suficiente în capitalul uman și în producerea de cunoștințe și în difuzarea acestora. Notând că economia ciliană este una dintre cele mai dependente din lume de resurse naturale : « problema nu e de a ști dacă dependența de resurse este buna sau rea pentru creștere ceea ce este de fapt o problemă care nu e deocamdată deplin soluționată... Punctul esențial este că sectoarele economice de resurse ale Cilei obțin subvenții indirecte importante care modifică structura stimulentei în economie pentru a o face și mai dependentă de industriile resurselor naturale »⁸⁰. În plus față de aceste observații care sugerează conflicte problematice ale obiectivelor politicii de la nivel macro (i.e., încurajarea investițiilor străine prin raport la nevoia de a extrage o compensație adecvată pentru extracția de resurse), există, de asemenea, probe « de teren » ale conflictelor între exploatatorii de resurse, comunitățile locale și populațiile indigene în Cile care au primit atenție națională și internațională⁸¹.

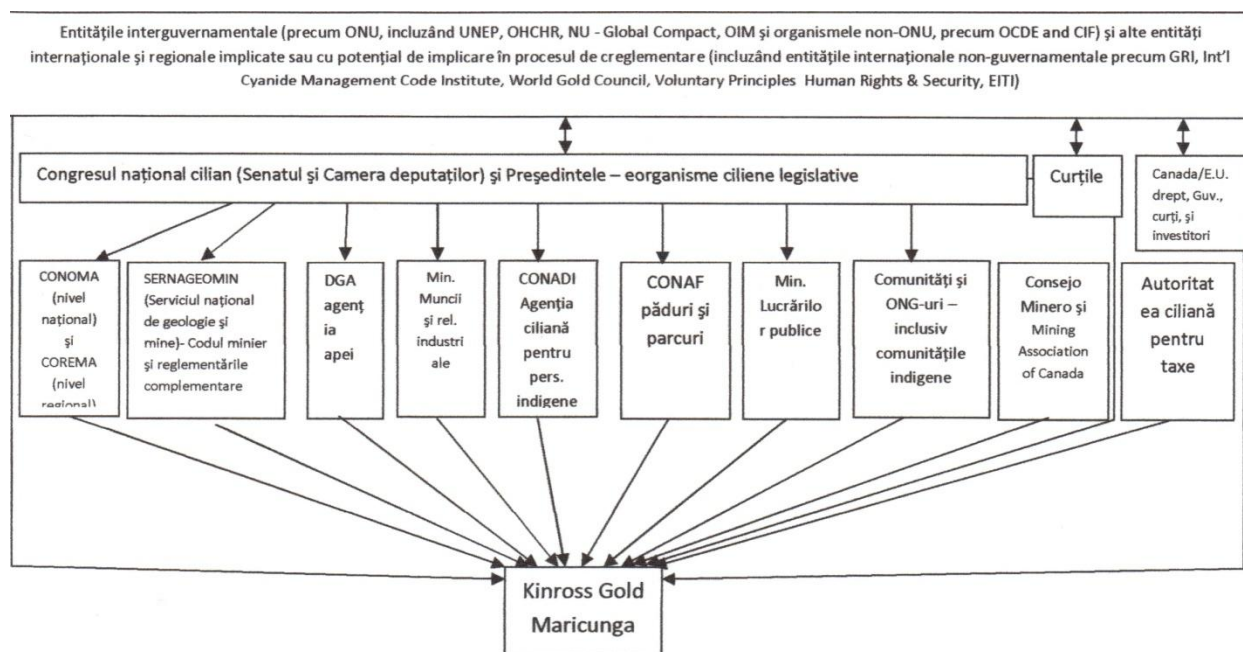
Introducerea în 2006 a unei noi redevențe miniere, care este în mod specific destinată dezvoltării unei Fond al inovației și competitivității și care va fi utilizată pentru a investi în diversificarea economiei ciliene dincolo de simplele activități de extracție a resurselor poate reprezenta un pas modest către o soluție pentru a răspunde la observația că Cile trebuie să stabilească un impozit pe închirierea resurselor sale naturale. Totuși, s-a notat că « rata [acestei mici redevențe] este de departe una dintre cele mai joase în lume. Plățile redevențelor nete efective se ridică la mai puțin de 2% dintre beneficii și la mai puțin de 0,6% din valoarea vânzărilor »⁸². În momentul redactării raportului, în urma cutremurelor de la începutul anului 2010, există informații care indică că guvernul cilian ia în considerare o creștere a redevențelor miniere ca sprijin financiar pentru eforturile de reconstrucție⁸³.

4.0 Cadrul reglementărilor aplicabile la Kinross Gold Maricunga

Ceea ce urmează este o vedere de ansamblu asupra cadrului reglementărilor aplicabile activităților miniere în Cile. Exploatarea minieră din Cile, precum Kinross Gold Maricunga, sunt reglementate de o mare varietate de instrumente de reglementare, implicând un grup diversificat de organizații internaționale, regionale, naționale și de entități guvernamentale locale cât și din sectorul privat și societatea civilă. Trebuie subliniat ca o definiție largă a termenului « reglementare » este utilizată în acest raport care recunoaște că, pe lângă reglementările clasice de comandă și control, societățile miniere precum Kinross Gold Maricunga pot alege să se supună și regulilor « bazate pe consimțământ » a entităților internaționale, naționale și locale care nu fac parte în mod necesar din guvern – reguli care iau forma principiilor, codurilor, standardelor de certificare și a protocolurilor cu comunitatea – care vizează toate să controleze sau să influențeze comportamentul companiilor.

Schema de mai jos, intitulată « Entități potențial sau real implicate în reglementările aplicabile minei Kinross Gold Maricunga», încearcă să descrie gama de entități guvernamentale și non-guvernamentale care joacă sau pot juca un anumit rol în structura activităților de mediu, sociale și economice ale exploatării Maricunga. În interviurile pentru acest studiu de caz, reprezentanții Kinross Gold, reprezentanții comunității și toți funcționarii guvernamentali au adus în discuție capacitatea insuficientă a organismelor guvernamentale ciliene pentru a aplica deplin și eficace legile, iar reprezentanții comunității Colla au exprimat frustrarea lor în ce privește proasta coordonare între organismele guvernamentale. Capacitatea insuficientă de guvernare a fost identificată drept o lacună și de organisme externe precum OCDE⁸⁴. În timp ce societăți miniere transnaționale care operează în Chile au fost recent implicate în conflicte și controverse juridice de mare anvergură cu tribunalele ciliene, organismele guvernamentale de reglementare, lucrătorii și comunitățile în materie de poluare, apă și alte probleme de mediu privind lucrătorii sau comunitățile⁸⁵, cercetarea din cadrul acestui studiu de caz n-a găsit nici o probă că exploatarea Kinross Gold Maricunga ar fi fost implicată în vreun litigiu în materie de RSC sau că ar fi atras o atenție semnificativă în materia reglementărilor de RSC (e.g. măsuri de execuție).

Entități potențial sau real implicate în reglementările aplicabile minei Kinross Gold Maricunga

Sursă: O compilație realizată de autor pe baza unor surse diferite.

Statul Cile are legi care abordează practic toate aspectele unei exploatare miniere, de la legi fundamentale pentru atribuirea drepturilor de explorare și de exploatare minieră a subsolului, la legi care stabilesc capacitățile și drepturile investitorilor și legi ce stabilesc impozitele pentru societăți și redevențele ce trebuie plătite, și până la legi privind protecția mediului și repartizarea apei, drepturile lucrătorilor, sănătatea și securitatea și chiar legi privind indigenii. Această legislație a fost realizată și ajustată de-a lungul timpului și este chiar și la momentul redactării în plină evoluție. Tabelul « Principalele evoluții juridice/reglementări ciliene privind activitatea minieră » de mai jos identifică mai multe legi ciliene importante în materia activităților miniere care au fost adoptate pe parcursul anilor și conferă cititorului o idee asupra momentelor temporale când legile au fost adoptate.

Principalele evoluții juridice/reglementări ciliene privind activitatea minieră

Anul	Evenimentul
1973 - 1989	Dictaura militară a generalului Pinochet
1973	Statutul investiției străine (Decretul 600) a fost adoptat
1980	Constituția din 1980 a fost adoptată
1981	Codul apei din 1981 (Decretul 112229) a fost adoptat
1982	Legea organică constituțională privind exploatarea minieră (Decretul 18097) a fost adoptată
1983	Codul minier (Decretul 18248) a fost adoptat
1986	Regulamentul privind siguranța în mine (nr. 32382) a fost adoptat
1990	Restabilirea democrației
1990	Președintele Patricio Aylwin a fost ales
1993	Legea popoarelor indigene (Decretul 19253) a fost adoptată
1994	Legea-cadru a mediului (Decretul 19300) a fost adoptată
1994	Președintele Eduardo Frei Ruiz-Tagle a fost ales
1996	Protocolul de la Kyoto a fost ratificat
1997	Evaluările impactului de mediu devin obligatorii
1997	Acordul de liber schimb între Canada și Cile a fost pus în practică
1999	Cile ratifică OIM nr. 87 privind libertatea de asociere
1999	Cile ratifică OIM nr. 98 privind dreptul de a se organiza și de a negocieri colectivă
2000	Cile ratifică OIM nr. 182 privind munca copiilor: toate cele 8 convenții fundamentale ale OIM sunt acum ratificate
2000	Președintele Ricardo Lagos este ales
2004	Regulamentul privind siguranța în mine (Decretul 132) a fost adoptat
2004	Politica « New Deal » pentru popoarele indigene a fost proclamată de președintele Lagos
2005	Reforma Codului apei a fost adoptată
2006	Redevențele miniere au fost adoptate
2006	Președintele Bachelet a fost ales
2007	Legea sub-contractorilor a fost adoptată
2007	Legea în favoarea surselor de energie regenerabile a fost adoptată
2008	Convenția OIM nr. 169 (popoarele indigene și tribale) a fost ratificată
2008	Acordul Canada-Cile privind cooperarea în privința dezvoltării durabile în domeniul mineralelor și metalelor
2009	« Codul de conduită responsabilă » pentru proiectele de resurse este propus și respins
2009	Legea privind taberele miniere aflate la mare altitudine a fost propusă
2010	Președintele Sebastian Pinera a fost ales (Coaliția pentru schimbare)

În Cile, principalele legi privitoare la exploatarea minieră pot fi în mare clasate între cele promulgate în decursul perioadei 1973-1990, în timpul dictaturii militare a lui Pinochet, și cele din era post-Pinochet. Cele adoptate în perioada dictaturii militare au vizat probleme de bază din industria minieră, precum

Statutul investiției străine (Decretul-lege nr. 600 din 1973), *Codul apei* (1981), *Legea organică constituțională asupra legii constituționale a exploatării miniere* (1982) și *Codul minier* (1983)⁸⁶. În linii mari, legile din perioada Pinochet reflectă o încercare clară de a încuraja investițiile străine în activitatea minieră din Cile, în mare parte oprind din elanul său orientarea de stânga a guvernelor precedente, Allende și Frei, dar fără a renunța la activitățile de naționalizare din perioadele anterioare⁸⁷.

Din momentul revenirii la democrație în 1990, legi ce reflectă, în general, o abordare mai echilibrată, mai nuanțată și mai măsurată față de exploatarea minieră au fost puse în aplicare în mod progresiv, cu un accent crescut pe certitudinea că există garanții adecvate și avantaje pentru lucrătorii cileni, pentru comunități, indigeni și mediu. Totuși, « ajustarea » sau integrarea între legile în favoarea exploatării miniere din epoca Pinochet și legile mai echilibrate din era democratică care a urmat este o operațiune încă în plină derulare.

Companiile precum Kinross Gold și colectivitățile precum Colla de Rio Jorquera sunt lăsate în general să încerce a armoniza practica legilor adoptate în cursul erei Pinochet care trag într-un sens, în favoarea investitorilor (precum Codul apei și legislația minieră) cu legile post-Pinochet care trag în celălalt sens, în favoarea comunităților și a mediului (precum Legea privind indigenii nr. 19 253 din 1993, Legea cadru privind mediul nr. 19300 din 1994 și Convenția OIM nr. 169 ratificată de Cile în 2009). Astfel, de exemplu, Kinross Gold Maricunga s-a angajat să ajute comunitatea Colla să achiziționeze drepturi de apă⁸⁸. Aici, se poate observa o companie pusă în poziția de a încerca să rezolve o slăbiciune percepută sau o inegalitate în ce privește distribuirea drepturilor de apă pentru indigeni conform Codului apei.

4.1 Codul minier și legile conexe

Codul minier (Decretul nr. 18248) a fost adoptat în 1983, interpretând *Legea organică constituțională privind legea constituțională a exploatării miniere* din 1982⁸⁹. Principalele caracteristici includ tratamentul distinctiv privind drepturile asupra resurselor subsolului⁹⁰: în virtutea acestor legi, deși statul conservă proprietatea resurselor, acesta acordă drepturi miniere securizate investitorilor prin intermediul « concesiunilor » în virtutea procedurii judiciare cilene de drept comun. Acest proces este destinat să suprimă sau să reducă posibilitatea deciziilor administrative arbitrare. Drepturile de proprietate asupra subsolului sunt transferabile. Concesiunile se poate acorda fie pentru explorare, fie pentru exploatare (dezvoltare) și sunt supuse unor redevențe nominale. Explorarea are o durată maximă de 4 ani, în timp ce exploatarea poate fi pe durată nedeterminată sub rezerva unei redevențe anuale. Efectul urmărit este de a crea oportunități de investiție cât mai atrăgătoare posibile. Un expert arată că « ...legea minieră din 1982 a deschis drumul investițiilor străine în sectorul minier ... asigurând companiile miniere străine că vor avea proprietatea virtuală minei și că evenimente precum o nouă naționalizare nu se vor putea produce; criterii de indemnizație clare în cazul unei exproprieri viitoare; stabilitatea regulilor în virtutea statutului constituțional al legii; libertatea companiilor în privința deciziilor privind dezvoltarea minelor și a altor activități comerciale »⁹¹.

O nouă lege minieră privind raționalizarea procesului de gestionare a resurselor naturale⁹² a fost adoptată la sfârșitul anului 2009. Conform noii legi, societățile de explorare și exploatare minieră trebuie

să declare rezervele și resursele și trebuie să raporteze rezultatele forajelor. Legea vizează în aceeași măsură întărirea capacității de a finanța proiecte miniere în toată țara, în parte ca răspuns la recenta recesiune economică⁹³. În același timp, guvernul încearcă să utilizeze sumele care trebuie plătite în virtutea impozitului minier recent revizuite în scopul diversificării economiei dincolo de sectorul extractiv⁹⁴.

4.2 Investițiile străine și dreptul fiscal

În *Statutul investiției străine* (1973), Cile a instituit un regim favorabil investițiilor străine în sectorul minier, cu reguli bazate pe principii – garantate de Constituție – de nediscriminare, de neutralitate și de egalitate de tratament între investitorii naționali și străini⁹⁵. În America de Sud, instabilitatea politică și schimbările de atitudine în privința investițiilor străine au fost mai curând regula decât excepția în cursul ultimilor 40 de ani. Un exemplu este situația din Cile în perioada 1970-1990. Conform *Statutului investiției străine*, investițiile străine sunt garantate prin lege⁹⁶. Drepturile investitorilor includ: repatrierea nelimitată a profiturilor plus repatrierea capitalului după primul an de la prima investiție; o rată de impozit fixă de 42% pentru 10 ani și importarea mașinilor și echipamentelor nefabricate în Cile fără TVA; proiectele de investiție minieră de peste 50 de milioane \$ sunt eligibile pentru beneficii suplimentare pentru 15 ani civili precum un impozit minier fix care nu poate fi afectat de creșterea ratelor; exonerarea de noi impozite, redevențe și alte plăți impuse operațiunilor miniere; un preț fix pentru licențele de explorare și dezvoltare. După cum a fost precizat anterior, Cile a instituit o taxă de vărsământ a dividendelor ridicată ceea ce încurajează investitorii străini să reinvestească beneficiile în Cile.

Regimul fiscal cilian este stabilit în *Codul fiscal*, în *Legea privind impozitul pe venit* (Decretul-lege 824/74) și în *Legea privind taxele pe produse și vânzări* (Decretul 825/74) care au creat taxa pe valoarea adăugată (TVA)⁹⁷. *Legea privind impozitul pe venit* impune o taxă pe toate veniturile provenind din bunuri și operațiuni în țară, independent de țara de origine sau de rezidența contribuabilului. Beneficiile societăților sunt supuse unui impozit de 17%. După cum am precizat deja, conform *Statutului investiției străine*, investitorii străini care operează în virtutea unui contract de investiții străine plătesc un impozit de 42% pe venit. Articolul 64 bis privind *Legea privind impozitul pe venit* a stabilit o taxă specifică pentru exploatarea miniere. Ratele sunt progresive și bazate pe nivelul vânzărilor. Aceste rate pleacă de la 0,5 și până la 5% din venitul impozabil (Legea nr. 20026). După cum a fost indicat mai sus, în 2006 a intrat în vigoare o nouă redevență minieră ciliană care a fost consacrată dezvoltării unui Fond de inovare și competitivitate care va fi utilizat pentru a investi în diversificarea economiei ciliene dincolo de industria extractivă⁹⁸. În 2010, pentru a plăti costurile cutremurului care vor fi probabil mai mari de 8 miliarde de dolari, administrația Pinera a propus o legislație Congresului pentru creșterea impozitelor și redevențelor, inclusiv o redevență minieră care va fi între 3,5% și 9%⁹⁹.

4.3 Regulile juridice privind mediul

În 1994, Legea-cadru a mediului (Decretul nr. 19300) a fost adoptată adunând și modernizând colecția diversificată de protecții ale mediului existente, din 1997 studiile de impact asupra mediului (SIM) fiind obligatorii¹⁰⁰. Fondată în 1994, CONOMA este Comisia națională a mediului, însărcinată să administreze Legea-cadru a mediului¹⁰¹. Deși CONOMA a implementat decretul nr. 19300 la nivel național, Comitetul regional al mediului (COREMA) administrează legea la nivel local. COREMA cuprinde reprezentanții responsabililor regionali alte principalelor organisme publice. Companiile care doresc să desfășoare activități miniere sunt obligate să prezinte SIM-uri sau declarații de mediu în funcție de impactul de mediu al proiectului. Studii de impact asupra mediului sunt plătite de promotorul acestuia și sunt

efectuate de o instituție acreditată (consultant sau universitar) după ce termenii de referință au fost definiți de COREMA. Propunerile sunt examinate de COREMA care are puterea de a accepta sau refuza o propunere. Dacă proiectul e aprobat, diferitele organisme ciliene de reglementare conferă permisele specifice « constituind astfel un sistem de birou unic »¹⁰². În cadrul acestui proces, promotorii pregătesc un plan de gestiune a mediului (PGM) care include aspecte precum prevenția, diminuarea, gestiunea deșeurilor, supravegherea și urmarea procedurilor, planurilor de urgență, închiderea post-închiderea și mai ales noi norme atunci când nu există norme naționale stabilite pentru emisiunile specifice și alte efecte asupra mediului¹⁰³. Totuși, SIM-urile « nu cuprind crearea de fonduri de închidere, post-închidere sau de urgență la începutul sau în cursul unui proiect »¹⁰⁴. SIM-ul cuprinde o fază de participare a comunității și a altor părți implicate prin intermediul audiențelor publice și a comentariilor care pot fi făcute de către cei ce pot fi afectați de proiectele miniere. Nu se întâmplă rar ca SIM-urile să treacă prin diverse versiuni și ajustări înainte să fie aprobate și când sunt aprobate numeroase condiții pot fi atașate, iar proiectul nu poate continua până când promotorii nu se angajează să respecte condițiile.

Abordarea ciliană în privința SIM-urilor în virtutea Decretului 19300 a fost descrisă de către unii experți drept eficace, dar aceiași experți au observat că « există o lipsă de control privind angajamentele de mediu luate de către companii »¹⁰⁵. Alții au declarat că sistemul de evaluări de impact de mediu nu ține suficient cont de participarea indigenilor sau a marelui public la deciziile privind proiectele care le afectează ecosistemele¹⁰⁶. Deși au existat măsuri de executare forțată a reglementărilor de mediu împotriva societăților miniere care au condus la sancțiuni¹⁰⁷, în 2005 OCDE a conchis că Chile a cheltuit resurse insuficiente pentru aplicarea legilor în țară¹⁰⁸, și într-un raport media din 2009 a sugerat că unul dintre directorii unei agenții ciliene de mediu a demisionat ca urmare a acuzațiilor de colaborare cu o companie minieră străină¹⁰⁹. Răspunzând la critica OCDE, în 2009, Chile a introdus măsuri pentru a restructura și ameliora cadrul instituțional al aplicării legilor de mediu și pentru a crea un Minister cilian al mediului înlocuind CONOMA¹¹⁰. Noul Minister nu există încă. Conform versiunii din 2010 a indexului performanței de mediu a Universităților Yale și Columbia (IPE) care din 2006 a comparat activitățile de protecție a mediului a țărilor din lumea întreagă, Chile este clasată drept a 16-a în lume, cercetătorii notând că « investiții importante în pretejeria mediului au fost făcute¹¹¹. Cu titlu de comparație, Regatul Unit este pe cea de a 14-a poziție, Germania pe a 17-a, Japonia pe a 20-a, Canada pe a 46-a, Statele Unite pe a 61-a, Argentina pe a 70-a poziție¹¹².

În virtutea Legii cadru asupra mediului din 1994, reguli generale privind designul proiectului, construcția, exploatarea și închiderea exploatarea miniere au fost implementate¹¹³. Problema închiderii unei mine este abordată în cadrul SIM, dar, după cum s-a remarcat, reglementarea actuală duce lipsă de exigențe precise și nu precizează ce gen de probleme trebuie abordate¹¹⁴. La sfârșitul anului 2008, guvernul a introdus noi măsuri privind închiderea minelor care vor obliga întreprinderile să integreze costurile închiderii în prevederile costurilor funcționării generale ale minei cerând întreprinderilor să depună planurile lor de închidere înainte de debutul exploatarea minei¹¹⁵. Noile măsuri privind închiderea minelor cât și cele destinate să îmbunătățească aplicarea legii sugerează angajamentul guvernamental față de îmbunătățirea mediului¹¹⁶. Trebuie de asemenea notat că grupurile indigene din Chile au recurs la tribunale pentru a contesta cu succes și bloca SIM-urile care nu au fost realizate conform legii¹¹⁷.

Producerea de energie este o altă problemă complicată în Chile și producerea de energie are implicații de mediu vizibile. Chile a ratificat Protocolul de la Kyoto în 1996. În 2007, Chile a adoptat o lege ce cere ca o parte a proiectelor noi din Chile privind electricitatea din 2007 și până în 2020 să fie bazată pe resurse regenerabile¹¹⁸. În ultimii ani, Chile a cunoscut dificultăți energetice considerabile privind producția de energie cu consecințe importante pentru sectorul minier¹¹⁹. Absența aproape totală de combustibili fosili în Chile a creat o problemă de dependență energetică de surse externe neviabile și,

adesea, de surse de mediu problematice. Singura sursă importantă de energie națională este cea electrică, dar nu a fost pusă în lucru deocamdată. Alfonso Guijon, directorul unei întreprinderi ciliene specializate în proiectele de inginerie, Cile a luat decizia în 1995 de a se baza pe gazul care provine din Argentina ca sursă de energie primară îndepărtându-se de producția locală de energie hidroelectrică pentru că era mai puțin scumpă la acea dată. Ulterior, în 2004, Argentina a început să acorde un acces privilegiat utilizatorilor domestici ceea ce a limitat oferta pentru Cile și după aceea a mărit impozitele pe carburant pentru Cile. Aceasta a determinat Cile să se reorienteze către importul de carburant disel care e mai scump. La începutul anului 2008, prețurile electricității au fost cu 40% mai ridicate decât în 2006. În consecință, centralele de carbon sunt din ce în ce mai populare, dar efectele lor asupra mediului sunt problematice. Uzine de gaz natural sunt de asemenea construite¹²⁰. Societatea minieră elevetiană Xstrata a propus elaborarea unei mari instalații electrice hidraulice la Rio Cuervo în regiunea XI, dar există o opoziție locală în privința unui număr de rațiuni de mediu. Esențialul este că industria minieră ciliană și chiar Cilele ca un ansamblu cunosc provocările legate de căutarea surselor de energie fiabile, ieftine și care respectă mediul, și aceste probleme vor continua probabil o bună perioadă.

În 1997, Canada și Cile au semnat un Acord de cooperare privind mediul¹²¹, ca un acord paralel la Acordul de liber-schimb între Canada și Cile. Acordul cuprinde angajamente ale celor două țări de a întări cooperarea privind mediul și de a lucra pentru aplicarea legilor de mediu care guvernează apa, aerul, substanțele toxice și fauna. Obiectivul acestui acord este de a se asigura ca legile și reglementările de mediu în cele două țări asigură un nivel ridicat de protecție a mediului. În 2009, guvernul Canadei și guvernul Cilei au semnat un Memorandum de înțelegere privind cooperarea asupra dezvoltării durabile a mineralelor și metalelor¹²². Acordul este destinat să promoveze cooperarea între participanți cu ajutorul, mai ales, al informațiilor și prin partajarea cunoștințelor, a întăririi capacităților tehnice, a discuțiilor la nivel oficial, a colaborării pe proiecte de interes reciproc, a consultărilor cu industria, universitățile și alte grupe de părți-interese și/sau inițiative publice-private. Participanții au avut intenția de a conduce activități de cooperare pentru beneficiul reciproc și susținerea celor două țări în promovarea dezvoltării durabile a resurselor lor minerale și de metale și a industriilor conexe.

4.4 Codul apei

Ca și *Statutul privind investiția străină* și *Codul minier*, *Codul apei* (1981) a intrat în vigoare în perioada guvernării militare a lui Pinochet și, similar *Statutului privind investiția străină* și *Codului minier*, adoptă o abordare “bazată pe piață” în privința alocării proprietății prin crearea, în esență, a unei piețe de apă dulce privatizate în virtutea căreia drepturile de apă sunt cumpărate, vândute și comercializate ca și produse de bază¹²³. Sprijinindu-se pe afirmația constituțională că drepturile pe care indivizii le dețin asupra apei conferă titularilor proprietatea acestor drepturi, Codul apei definește resursele de apă ale țării drept un bun național de utilitate publică și față de care particularilor le sunt date drepturi de utilizare. Avantajul acestei abordări este că ea recunoaște apa ca sursă rară astfel încât modificările de preț pot fi utilizate pentru a stabili prețul potrivit în funcție de ofertă și cerere, și ea crează o veritabilă motivație pentru investitorii privați pentru că drepturile sunt protejate și nu pot fi retrase fără compensație.

Experții apreciază că abordarea funcționează destul de bine în cadrul « sectoarelor care utilizează apa într-un singur scop » (de exemplu, agricultura, comerțul între agricultori), dar ca nefuncționând destul de bine când există multiple utilizări ale apei sau probleme de mediu – când o abordare integrată a gestiunii apei este necesară¹²⁴. Pentru a atenua lipsa de apă, o tehnică ce a fost sugerată este cea a « schimburilor de apă », în baza căreia societățile miniere situate la mare altitudine trebuie să furnizeze apă desalinizată agricultorilor de la joasă altitudine, în schimbul accesului la apa de sursă montană la

altitudini ridicate. Efectul net este același – utilizatorii de altitudine inferioară vor continua să dețină acces la apă, dar nu la resursele tradiționale de mare altitudine. Dar operațiunile miniere de mare altitudine nu vor fi obligate să transporte apa desalinizată prin conducte până în vârful muntelui – o opțiune economică neviabilă¹²⁵.

Deși *Codul apei* a facilitat transferul drepturilor asupra apei către societăți miniere, agricultori și către alții care și-au putut permite să le cumpere, trebuie notat că acesta cuprinde o dispoziție tranzitorie recunoscând ocupanții care utilizau apele în momentul în care Codul apei a intrat în vigoare (1981). Conform acestei dispoziții, comunitățile Colla au drepturi asupra a 34 de văi pe care le-au ocupat din timpuri ancestrale¹²⁶.

În 2005, reforma *Codului apei* a fost adoptată¹²⁷, oferind puteri Președintelui de a exclude resursele de apă de la compensarea economică atunci când e necesar să fie protejat interesul public; obligând DGA (Autoritatea în materie de apă) să examineze aspectele de mediu în timpul stabilirii de drepturi noi privind apa; stabilind o redevență de licență pentru drepturile de apă neutilizate pentru a reduce tezaurizarea speculativă a resurselor rare¹²⁸. În 2009, Curtea Supremă ciliană a confirmat deciziile curților inferioare și a garantat drepturile de conferire a apei către grupurile indigene ale Regiunii I, contra unei plângeri a unei societăți comerciale care căuta să obțină drepturi de îmbuteliere și de vânzare ale unei surse de apă dulce istoric utilizată de comunitatea Aymara¹²⁹. Lipsa de armonie între conferirea drepturilor de apă în cadrul Codului apei în scopuri miniere, pe de o parte, și utilizarea tradițională a apei de către populațiile indigene, de cealaltă parte, este un exemplu de « lipsă de ajustare » între legi, cum a fost descris anterior. După cum s-a indicat mai sus, Kinross Maricunga s-a angajat să ajute comunitățile Colla și Rio Jorquera în privința cumpărării drepturilor asupra apei. Totuși, acesta pare să fie un răspuns *ad hoc* până când comunitatea Colla va putea să obțină drepturile pe cale unei proceduri juridice.

4.5 Legile privind lucrătorii

În privința drepturilor lucrătorilor, Constituția din 1980 dispune că orice persoană are dreptul să muncească într-un mediu nediscriminatoriu și de a forma un sindicat, de a negocia colectiv și de a face grevă atunci când nu e interzis de lege (vezi în special articolul 16). Diverși autori au sugerat că dictatura militară a generalului Pinochet este responsabilă de reglementările din Codul muncii care au menținut o mișcare sindicală slabă și au furnizat companiilor dreptul de a înlocui muncitorii în grevă și de a negocia cu grupurile de necociere¹³⁰. Guvernul cilian este semnatar și a ratificat cele opt convenții fundamentale ale drepturilor lucrătorilor ale Organizației Internaționale a Muncii (OIM)¹³¹. În particular, în 1999, Cile a ratificat Convenția nr. 87 privind libertatea sindicală și protecția dreptului de a se organiza și Convenția nr. 98 privind dreptul de se organiza și de negociere colectivă. Lucrătorii au dreptul de a constitui sindicate fără autorizare prealabilă și nu trebuie să urmeze reguli guvernamentale pentru organizarea internă. Lucrătorii au dreptul la negociere colectivă. Lucrătorii din sectorul privat au dreptul la grevă.

În 2007, o Lege privind personalul contractual a intrat în vigoare, urmărind să precizeze cum sunt protejați și care sunt drepturile pe care acești lucrători le posedă¹³². S-a spus că, deși subcontractarea a fost un fenomen current în Cile de ceva timp, creșterea utilizării externalizării utilizate de industria minieră și de către industriile netradiționale este cea care a convins guvernul cilian să adopte noua lege privind personalul contractual¹³³. Externalizarea a fost utilizată de obicei pentru a aduce mână de lucru

calificată, specializată, pentru sarcini particulare sau pentru a se debarasa de rutină, de sarcini neesențiale. Oricare ar fi meritele practicii, înainte de introducerea Legii privind subcontractarea, era foarte dificil de stabilit în numeroase cazuri cine – antreprenorul sau executantul – era responsabil de protecția socială a lucrătorului (de exemplu, în situațiile în care un accident a avut loc). Noua lege oferă o definiție clară a muncii în subcontractare și enunță condițiile în care companiile pot angaja lucrători temporari. După introducerea noii legi, companiile nu pot angaja lucrători temporari decât în circumstanțe excepționale, clar specificate, și doar pentru contracte de durată limitată, ce nu pot fi reînnoite. Legea cerea în aceeași măsură ca societatea comercială principală (de exemplu, compania ce solicită serviciile subcontractorilor, fie direct, fie indirect) să-și asume responsabilitatea pentru sănătatea și protecția lucrătorilor subcontractați ca și pentru alte probleme precum plata contribuțiilor de asistență socială. S-a raportat că unul dintre efectele legii a fost de a incita companiile să transforme lucrătorii subcontractori în lucrători direct angajați. De notat că, Legea privind subcontractarea nu garantează egalitatea salariilor pentru lucrătorii anterior contractați. Există raporturi de « militantism crescut » ale lucrătorilor cilieni subcontractori¹³⁴. Legea a condus la litigii pentru marile societăți miniere ce operează în Cile (de exemplu, CODELCO și BHP Billiton / Escondida)¹³⁵.

În ce privește sănătatea și securitatea lucrătorilor, cele mai importante protecții sunt conținute în *Regulamentul asupra securității minelor* (Decretul nr. 132/2004) și în *Legea privind geologia națională și serviciul minelor* (Decretul nr. 3525/1980), care abordează toate problemele cheie privind sănătatea și securitatea muncitorilor. În acest moment, se află pe masa de lucru o lege care va cere ca taberele miniere de mare altitudine să nu poată fi construite or exploatate mai sus de 3000 de metri¹³⁶. După cum vom discuta mai târziu, în cazul Kinross Gold Maricunga, lucrările pentru o tabără minieră la un nivel inferior de 4000 de metri sunt în curs.

4.6 Cadrul juridic privind indigenii

Companiile miniere precum Kinross Gold iau în considerație, în primă instanță, instrumentele juridice precum Codul apei din 1981, legislația minieră din 1982-1983 și Legea cadru a mediului (Legea nr. 19300/1994) privind autorizarea extragerii resurselor. Dar drepturile de explorare și dezvoltare prevăzute pentru companiile miniere în aceste instrumente trebuie juxtapuse și examinate în lumina protecției legale oferite indigenilor în Cile. Există argumente puternice care arată că legea în Cile a creat o situație favorabilă pentru exploatarea minieră înainte de a rezolva revendicările indigene concurente¹³⁷. Comentatorii au sugerat de asemenea că există un conflict între conceptele juridice și cele indigene în privința acestor resurse :

Companiile care exploatează resursele naturale în Cile se confruntă cu o problemă subiacentă privind noțiunea de « teritoriu ». În cultura indigenilor, teritoriul reprezintă un tot indivizibil : sol și subsol, aer, apă, pădure etc. Totuși, în dreptul cilian, pentru fiecare resursă există legi distincte ce reglementează drepturile de utilizare și exploatare. Deși ele există împreună cu proprietatea solurilor, resursele minerale aparțin statului, în timp ce dreptul de a explora și exploata mineralele aparține concesionarului exploatării miniere. În aceeași măsură, există o concurență pentru apă având în vedere raritatea sa în climatul arid din nordul Cilei. Noul Cod al apei din 1981 al drepturilor privind apa a separat drepturile privind terenurile și drepturile privind apa permițând părților să obțină drepturi asupra apei situate pe terenuri tradiționale ale

comunităților. Concurența în privința resurselor nu a declanșat agresiuni între părți. Mai curând, conflictul se exprimă prin intermediul litigiilor în privința indemnitaților sau privind constituirea și reglementarea drepturilor asupra apei¹³⁸.

După cum am mai menționat, acest tip de confruntare între drept și concepțiile tradiționale indigene privind proprietatea s-a manifestat de asemenea în situația particulară a exploatarei Kinross Gold Maricunga și a comunității Colla, compania angajându-se să sprijine comunitatea Colla în cumpărarea de drepturi asupra apei. Totuși, pare limpede că e vorba de un răspuns *ad hoc* la o divergență mai importantă privind abordările asupra proprietății și asupra utilizării resurselor care n-a fost încă rezolvată de o manieră satisfăcătoare în dreptul cilian.

Există perspectiva unei « reechilibrări » a regimului juridic în care interesele indigenilor cilieni sunt întărite ca urmare a recente ratificări a Convenției OIM nr. 169 de către Cile. Înainte de a examina această evoluție juridică nouă și cu capacitatea de a schimba starea de fapt, este necesară examinarea măsurilor juridice de protecție actuale oferite indigenilor. Legislația cheie existentă privind indigenii cilieni este reprezentată legea nr. 19253 care a intrat în vigoare în 1993. A doua lege esențială privind persoanele indigene este Convența OIM nr. 169 (popoarele indigene și tribale, 1989) care a fost ratificată de Cile în septembrie 2008¹³⁹. Echilibrul între dreptul minier cilian de o parte și dreptul popoarelor indigene de cealaltă nu e perfect în sensul în care statul a făcut de multă vreme concesii în privința drepturilor asupra apelor și asupra resurselor minerale față de un ansamblu de actori (companii miniere) înainte de a se ocupa de drepturile și capacitățile populațiilor indigene¹⁴⁰. Cele două legi cheie privind indigenii și relația lor cu legile miniere sunt discutate pe scurt aici.

Prima lege privind indigenii –Legea nr. 19253 – recunoaște că existența și cultura a numeroase persoane indigene sunt puternic legate de teritoriul în care acestea trăiesc și încearcă să protejeze relația între persoanele indigene și terenuri cerând consimțământul fiecărei familii pentru transferul drepturilor funciare cât și aprobarea CONADI (Comisión Nacional de Desarrollo Indígena)¹⁴¹. S-a remarcat totuși că legea nu recunoaște popoarele indigene ca atare ci doar ca și « grupuri etnice » și nu recunoaște organizațiile tradiționale, nici drepturile politice și teritoriale ale grupurilor indigene¹⁴².

Pe baza articolului 1 a Legii nr. 19253, statul a recunoscut explicit comunitatea Colla și 8 alte populații indigene. Articolul 1 reflectă importanța populațiilor indigene pentru identitatea Cile și obligă societatea în general și statul în particular să protejeze și să promoveze dezvoltarea popoarelor indigene, a culturilor lor, a familiilor acestora și a comunităților prin adoptarea de măsuri potrivite pentru atingere acestor scopuri și protejând terenurile indigenilor pentru a asigura utilizarea potrivită din punct de vedere ecologic și al dezvoltării. Articolul 12 prevede că terenurile sunt « istoric ocupate și deținute » de către indivizi sau comunitățile Colla sunt protejate cu condiția ca drepturile acestora să fie înregistrate. Protecții specifice privind Colla sunt incluse în Titul VIII al legii (articolele 62-65) prevăzând că Autoritatea guvernamentală ciliană responsabilă cu problemele indigenilor (AGCRAI) este obligată în baza legii să protejeze terenurile și cultura popoarelor indigene¹⁴³.

În baza Legii nr. 19253, plecând din 1994, un proces de negocieri privind « delimitarea teritorială » a avut loc între agențiile guvernamentale ciliene precum CONADI și grupurile indigene precum Colla privind proprietatea terenurilor¹⁴⁴. Un aspect problematic al acestei legi a fost de a concilia noțiunea de « ocupație efectivă » cu modurile de viață nomade ale populațiilor Colla care, tradițional, se mută pe parcursul anotimpurilor¹⁴⁵. Un exercițiu de delimitare teritorială privind populațiile Colla a fost realizat în 2003-2004 cu identificarea a 8622 hectare de terenuri deținute efectiv de către comunitățile Colla în

regiunea Atacama (aceeași regiune în care mina Maricunga este situată) corespunzând unor văi și ape importante¹⁴⁶.

A doua lege importantă privind drepturile indigenilor în Cile este Convenția OIM nr. 169. În 2008, Cile a ratificat Convenția OIM nr. 169 care promovează și protejează formele de participare a indigenilor atunci când teritoriile lor sunt afectate¹⁴⁷. Consultarea prelabilă (de exemplu, o obligație a guvernului de a consulta populațiile indigene afectate) este unul dintre mecanismele de utilizat pentru asigurarea participării comunităților indigene în activitățile de explorare și exploatare a resurselor naturale în teritoriile lor (art. 6, 7, 13 și 15). În particular, articolul 7 stipulează ceea ce urmează :

Populațiile interesate trebuie să dețină dreptul de a decide propriile priorități pentru procesul de dezvoltare pentru că acesta afectează viața lor, credințele, instituțiile și binele spiritual și terenurile pe care le ocupă sau utilizează, și de a exercita un control, în măsura posibilului, în privința propriei dezvoltări economice, sociale și culturale. În plus, trebuie să participe la formularea, punerea în practică, evaluarea planurilor și programelor naționale și regionale de dezvoltare susceptibile să le afecteze direct.

Este important de remarcat că în Convenție sunt recunoscute nu numai drepturile de proprietate funciară a populațiilor indigene, dar în aceeași măsură drepturile de acces și de protecție a locurilor și teritoriilor sacre și spirituale. Conform articolului 16, atunci când relocarea acestor populații este considerată necesară cu titlu excepțional, nu poate avea loc decât cu « consimțământul liber și informat ». Pentru respectarea obligațiilor statului în virtutea Convenției OIM nr. 169, în 2009, guvernul cilian a publicat un proiect al Codului conduitei responsabile pentru rezolvarea problemelor proiectelor resurselor naturale precum consultarea suficientă și compensarea acceptabilă. Proiectul codului nu a fost bine primit nici de grupurile indigene și nici de sectorul minier¹⁴⁸. O importantă controversă a existat în privința clauzelor proiectului Codului (e.g. « consimțământul prelabil, informat » al comunităților indigene afectate este necesar sau sunt suficiente consultări serioase?), a statului juridic al Codului și a aplicării Codului proiectelor publice și private¹⁴⁹. În consecință, inițiativa proiectului Codului conduitei responsabile a fost oprită. În locul său, guvernul a adoptat un « regulament prezidențial » limitat la reglarea procesului de consultare publică prevăzut în Convenția OIM nr. 169. Guvernul elaborează la acest moment o legislație menită să implementeze Convenția în integralitatea ei.

După cum s-a notat mai devreme, în 2009, Curtea supremă ciliană a statuat în favoarea protejării drepturilor asupra apei la Aymara, un grup indigen situat în Regiunea I împotriva pretențiilor unei companii care urmărea să obțină drepturile de îmbuteliere și de vîndere a apei dulci pornind de la o sursă de apă utilizată tradițional de comunitatea Aymara. Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea a luat în considerare, pentru prima dată, Convenția OIM nr. 169¹⁵⁰.

4.7 Instrumente extrareglementare

Ca și în Canada, minele companiilor canadiene ce operează în Cile pot fi supuse unei serii de coduri de reglementare voluntare, de linii directe, de standarde, de principii și de inițiative de certificare și, în plus, aceste mine sunt ținute să respecte și să aplice reglementările guvernului cilian. Iată câteva dintre instrumentele de reglementare voluntară cheie aplicabile sau potențial aplicabile la Kinross Gold Maricunga:

- Kinross Gold este membră a *Consejo Minero*¹⁵¹, o asociație reprezentând companiile miniere majore din Cile. În 2002, Consejo Minero a semnat un Acord-cadru voluntar pentru

Producția curată cu guvernul din Chile¹⁵². Scopul Acordului este de a promova îmbunătățirea productivității mărind competența sectorului minier în materia prevenirii poluării și a tehnologiilor mai curate. În plus, acordul vizează încurajarea unui dialog mai larg între organismele de reglementare potrivite și membrii Consejo Minero privind sănătatea și securitatea și problemele de mediu. Subcomitetele trebuie să se ocupe de drenajul acidului, închiderea minelor, utilizarea eficace a energiei și apei și de deșeurile lichide și solide. Un comitet al Consejo Minero (care cuprinde reprezentanți ai companiilor miniere cât și ai antreprenorilor, furnizorilor și subcontractorilor) se reunește regulat pentru a discuta preocupările în materie de dezvoltare durabilă¹⁵³. În 2007 și 2008, Consejo Minero a publicat rapoarte privind durabilitatea care prezintă angajamentele și activitățile companiilor membre, inclusiv ale Kinross Gold¹⁵⁴.

- O altă inițiativă voluntară importantă utilizată în industria minieră ciliană este sistemul de management de mediu ISO 14001 (SME)¹⁵⁵. Valoarea unui SME pentru exploatarea minieră a fost de a furniza o platformă pentru a forma și sensibiliza conștiința unui mare număr de lucrători într-un sector relativ periculos și de arăta un nivel de angajament față de angajați, clienți părțile implicate, sponsori și celelalte țări. S-a raportat că 12 dintre cele 22 cele mai mari mine din Chile au fost certificate prin sistemul de management de mediu ISO 14001, și alte patru s-au angajat a fi certificate în 2004 - 2005¹⁵⁶. La acest stadiu, exploatările Kinross Gold Maricunga sunt certificate ISO 14001, deși sistemul de gestiune de mediu al Kinross Gold este modelat după ISO 14001¹⁵⁷ și o exploatare minieră Kinross din Chile este certificată ISO 14001¹⁵⁸.

- Ca și alte companii aurifere care operează în Chile și în alte părți, Kinross Gold este semnatară a Codului internațional de gestionare a cianurii pentru fabricarea, transportarea și utilizarea cianurii în producerea de aur¹⁵⁹. Codul a reprezentat un program pentru companiile aurifere care favorizează gestionarea responsabilă a cianurii în minele de aur, îmbunătățirea protecției sănătății umane și reducerea impactelor potențiale asupra mediului ale proiectului. Companiile care devin semnatară ale Codului trebuie să supună verificării operațiunile lor de către o a treia parte independentă pentru a demonstra conformitatea. După cum vom vedea, exploatarea Kinross Gold Maricunga a fost certificată de o terță parte pentru conformitate cu Codul.

- Canada este semnatară a Liniilor directoare ale companiilor multinaționale ale OCDE¹⁶⁰. Liniile directoare sunt principii și standarde de comportament voluntare pentru comportamentul de afaceri responsabil al companiilor multinaționale care au sediile în țări care au aderat la Liniile directoare ale OCDE. Executarea forțată a Liniilor directoare ale OCDE este sarcina Punctul de Contact Național (PCN) care a fost stabilit în fiecare dintre țările aderente. PCN-ul primește plângerile și este însărcinat să rezolve toate problemele de care este înștiințat. Întrucât Canada este semnatară a Liniilor directoare ale OCDE, Kinross Gold ar putea fi obiectul unei plângeri privind operațiunile de la Maricunga care ar putea examina o examinare din partea PCN.

- Kinross Gold este membră a Asociației miniere a Canadei care are o Inițiativă numită « către dezvoltarea minieră durabilă » (CDMD)¹⁶¹ prin intermediul căreia membrii care au exploatări miniere în Canada sunt ținuti să raporteze performanțele. Inițiativa CDMD este axată pe îmbunătățirea performanței industriei miniere în materie de dezvoltare durabilă prin respectarea anumitor principii directoare și prin declararea indicatorilor care măsoară performanța companiilor în domeniile de dezvoltare precum siguranța și sănătatea, minele și

popoarele indigene, biodiversitatea, închiderea minelor, consumul de energie, gestionarea emisiilor de gaze și efectul de seră, gestionarea rezidurilor și a deversărilor și gestionarea crizelor. Deși nu e o exigență, anumite companii miniere canadiene având activități în afara Canadei au decis să declare activitățile lor non-canadiene în cadrul CDMD. Până în prezent, Kinross Gold nu a făcut acest lucru.

- Kinross Gold a devenit recent membră a Pactului mondial al Națiunilor Unite (PMNU)¹⁶². PMNU este o inițiativă internațională lansată de Organizația Națiunilor Unite în 1999 pentru a realiza apropierea între companii, agenții de muncă ale ONU și societatea civilă cu scopul de a susține principii în domeniile drepturilor omului, muncii, mediului și a luptei împotriva corupției. Pentru a face parte din Pactul mondial al Națiunilor Unite, un membru al comitetului de conducere al companiei trebuie să se angajeze să integreze cele 10 principii ale Pactului în strategia comercială, operațiile cotidiene și procesul decizional. Cele zece principii enunță valorile fundamentale în domeniile drepturilor omului, muncii, mediului și practicilor anti-corupție. În plus, membrii PMNU ar trebui să se angajeze în parteneriate pentru a promova obiectivele dezvoltării mai largi, precum Obiectivele de dezvoltare ale Mileniului ale ONU.

- În cadrul primului său raport de RSC, Kinross Gold a utilizat abordarea Inițiativei mondiale privind raportarea (IMR)¹⁶³. IMR-ul este o instituție independentă care a dezvoltat și continuă să amelioreze un cadru pentru declarațiile de durabilitate la scară mondială prin intermediul unui proces consensual care include informații globale furnizate de lumea afacerilor, societatea civilă, sindicate și instituții profesionale.

- Kinross Gold este membră a Consiliului mondial al aurului (CMA)¹⁶⁴. CMA furnizează un forum pentru educație și dialog care permite abordarea ansamblului problemelor legate de durabilitate la care face față industria. Consiliul mondial al aurului este un membru activ atât al Consiliului internațional al minelor și metalelor (CIMM)¹⁶⁵ cât și al Consiliului responsabil al bijuteriilor și aprobă în totalitate principiile și scopul celor două organizații în materie de durabilitate¹⁶⁶. CIMM a dezvoltat un ansamblu de zece principii ale dezvoltării durabile și un cadru al dezvoltării durabile¹⁶⁷. Principiile se referă la practicile etice și la o guvernare sănătoasă a companiilor, la integrarea problemelor dezvoltării durabile în deciziile companiilor, la protejarea drepturilor omului și la respectul culturilor în tratarea angajaților și a altor părți afectate, la susținerea punerii în practică a strategiilor de gestionare a riscurilor, la căutarea de a îmbunătăți continuu sănătatea, securitatea și performanța de mediu, la susținerea angajamentului de a contribui la biodiversitate, la facilitarea designului, utilizării și eliminării responsabile a produselor, la contribuția dezvoltării sociale, economice și instituționale, și la punerea în practică eficace și transparentă a soluțiilor privind angajamentul, comunicarea și raporturile cu părțile implicate.

- Deși nu în cazul minei Maricunga, Kinross Gold a primit sprijin financiar pentru operațiunile financiare din partea Societății financiare internaționale (SFI)¹⁶⁸. SFI este un membru al Grupului Băncii Mondiale. Mandatul SFI este de a promova o creștere economică durabilă în țările în curs de dezvoltare. SFI este cea mai mare instituție financiară multilaterală ce investește în companii ale sectorului privat din piețele emergente. SFI aplică Standardele sale de performanță unei game complete de activități de investiții ale SFI¹⁶⁹. Un client al SFI este responsabil de respectarea standardelor de-a lungul întregului curs al investiției. Cele opt standarde sunt următoarele: evaluarea socială și de mediu și gestiunea sistemelor; munca și condițiile de muncă; prevenirea și reducerea poluării; sănătatea și securitatea comunitară;

achiziția de terenuri și reinstalarea involuntară; conservarea biodiversității și gestionarea durabilă a resurselor naturale; popoarele indigene; patrimoniul cultural. În plus, proiectele industriei extractive trebuie să demonstreze existența unei consultări libere, prealabile, în cunoștință de cauză cu întreaga comunitate afectată și larga susținere comunitară a proiectului.

- Lansate în 2000, Principiile voluntare privind securitatea și drepturile omului (Principiile voluntare)¹⁷⁰ furnizează companiilor extractive orientări privind menținerea securității operațiunilor lor de o manieră care să respecte drepturile omului și libertățile fundamentale. Guvernul Canadei a fost salutat drept un guvern angajat în timpul reuniunii plenare din 2009 a Principiilor voluntare privind securitatea și drepturile omului. Principiile voluntare vizează să ajute companiile să anticipeze și să atenueze riscurile asociate angajării companiilor de securitate publică sau privată pentru a proteja operațiunile sectorului extractiv. Pe site-ul său web, Kinross Gold menționează susținerea sa pentru Principiile voluntare¹⁷¹.

Mai departe în raport, ne vom raporta la aceste instrumente voluntare de reglementare în mod selectiv atunci când prezintă relevanță față de Kinross Gold Maricunga. Punctul important de notat la acest moment este avantajul larg de inițiative extrareglementare care se aplică sau ar putea să se aplice la exploatarea Maricunga.

5.0 Kinross Gold – vedere de ansamblu asupra companiei și a abordării globale privind RSC

5.1 Vedere de ansamblu asupra companiei Kinross Gold

Compania Kinross Gold Corporation a fost creată în 1993, prin fuziunea CMP Resources, Plexus Resources, și 1021105 Ontario Limited¹⁷². De atunci, compania a cunoscut o creștere considerabilă grație unui mare număr de achiziții, fuziuni, cesiuni și schimburi de active (vezi tabelul de mai jos)¹⁷³. Deși Kinross Gold a intrat pe piața mondială încă din primul său an ca și companie, accentual inițial pe America de Nord a cedat locul, de-a lungul timpului, unei baze mai diversificate de active – în particular, proiectelor și dezvoltărilor în America de Sud și Russia după cum se poate observa în tabelul de mai jos privind achizițiile recente și alte activități.

Fuziuni, achiziții și alte activități recente ale Kinross Gold

1998	Fuziune cu Amax Gold (devine proprietar a 50% din mina Maricunga & 50% dintr-o mină din Rusia)
1999	Cumpără La Teko Resources (proprietate a True North, Alaska)
1999	Achiziție finalizată a True North
2003	Fuziune cu TVX Gold și Echo Bay Resources (obține 50% din La Coipa, Chili, proprietar al 49/50% din Paracatu și Crias în Brazilia și ale altor interese în America de Nord)
2004	Cumpărarea a restului de 51% din Paracatu, Brazilia de la Rio Tinto
2005	Tye Burt (ce a deținut funcția de Vicepreședinte și Director Executiv de dezvoltare a companiei la Barick Gold și, înainte de această poziție, având o carieră de 16 ani în domeniile finanțe de companii, fuziuni și achiziții)
2006	Cumpără Crown Resources (proprietăți în USA)
2007	Finalizează cumpărarea Bema Gold (devine proprietar unic al Maricunga, 49% din Cerro)

	Casale, 75% din interese în proiectul Kupol în Rusia, 90% din interese la mina Julietta în Rusia
2007	Schimb de bunuri cu Goldcorp (devine proprietară 100% a La Coipa în Cile)
2008	Achiziționează Aurelian Resources (Ecuador), renunță la Julietta și la o altă proprietate în Rusia
2008	Achiziționează Lobo Marte (Cile) de la Teck
2009	Achiziționează interese într-un parteneriat minier la Diavik
2010	Vinde 25% din Cerro Casale(Cile) către Barrick Gold

Acest val de creștere a activității a transformat Kinross Gold dintr-un mic actor într-un producător de aur important în lume¹⁷⁴, având în jur de 5500 angajați în lume și generând venituri anuale în jur de 1,6 miliarde dolari¹⁷⁵. Tabelul de mai jos furnizează o comparație în ce privește locul Kinross Gold printre celelalte companii mondiale de aur¹⁷⁶. Kinross Gold nu este un « super-greu », ca Barrick Gold sau Newmont Gold¹⁷⁷, dar este acum un producător de aur semnificativ.

Comaniile miniere de aur majore din lume (Date din 2009)

Companie	Sediul	Exploatări miniere	Lucrători și personal contractual	Finanțe	Producția de aur
Barrick Gold	Canada	26	Aprox. 20.000	\$8,4 miliarde	7,4 Moz
Newmont Gold	USA	20	Aprox. 31.000	\$7,7 miliarde	8,0 Moz
Anglo Gold Ashanti	Africa de Sud	21	Aprox. 63.364	\$3,8 miliarde	4,6 Moz
Kinross Gold	Canada	8	Aprox. 5.500 lucrători și 2.000 personal contractual	\$2,4 miliarde	2,2 Moz

5.2 Abordarea evolutivă a Kinross Gold în privința responsabilității sociale a companiilor

Pe măsură ce portofoliul mondial al Kinross Gold a crescut, o structură juridică complexă, implicând mai mult de treizeci de entități situate în întreaga lume, a fost realizată¹⁷⁸. Evoluția abordării Kinross Gold în privința responsabilității companiilor trebuie înțeleasă în contextual achizițiilor, fuziunilor și altor activități de creștere. Deși activitățile de responsabilitate socială a companiilor miniere sunt importante, și nu contează unde se derulează activitatea minieră, RSC prezintă o importanță particulară în contextul unei țări în curs de dezvoltare unde infrastructura regulatorie/juridică tinde să fie mai puțin bine dezvoltată¹⁷⁹. Astfel, se poate argumenta că necesitatea unei abordări sofisticate în privința RSC la

nivelul companiei a crescut pentru Kinross Gold odată cu creșterea însăși a companiei, a devenit mai sofisticată și a diversificat activele sale în țările în curs de dezvoltare.

În mod particular în perioada 1998-2006, Kinross Gold a acordat o atenție semnificativă proiectelor de repunere în starea inițială și de declasare a minelor neproductive pe care le-a achiziționat (ceea ce satisfăcea exigențele de mediu și reducerea pasivului¹⁸⁰, și de identificare și eliminare a activelor subperformante. De exemplu, odată cu cumpărarea Amax în 1998, Kinross Gold a obținut nu doar trei proprietăți miniere, dar și opt proiecte de repunere în starea inițială și i s-a cerut pe căi legale să răspundă problemelor de mediu legate de aceste proiecte.

În plus față de rezolvarea problemelor de mediu legate de proiectele de repunere în starea inițială, în 2005, Kinross Gold a fost chemată să răspundă la « anumite probleme contabile grave » cauzate de fuziunile cu TVX Gold și Echo Bay Mines¹⁸¹

o pierdere de 416 milioane dolari consecință a soluțiilor găsite pentru problemele de contabilitate și de a actualiza doi ani de rezultate financiare¹⁸². Cea mai mare parte din această pierdere declarată o singură dată a fost legată de bunuri necorporale care au fost greșit reprezentate ca urmare a fuziunilor anterioare. Situația a fost explicată într-un articol din 2006 după cum urmează :

Bunurile necorporale sunt un subiect sensibil pentru companiile de aur deoarece acțiunile lor se comercializează, de obicei, pentru o primă consistentă din valoare activelor subiacente. Când o companie este cumpărată, această primă este contabilizată drept bun necorporal. După aproape un an de negocieri cu autoritățile de reglementare, Kinross Gold a adoptat o nouă metodă de înregistrare a diferențelor de achiziție care a fost de atunci acceptată și de alte companii de aur ca și de Comisia de schimb și valori mobiliare « De fapt, a trebuit să luăm una pentru echipă și să găsim o nouă modalitate evaluare pentru bunurile necorporale » explică Burt¹⁸³.

Cu aceste importante activități de „construcție internă.” și de „întreținere” în spate, în 2006, și cu transformarea companiei în producător mondial de aur, cu un portofoliu orientat din ce în ce mai mult spre activități în țările în curs de dezvoltare, necesitatea de a dezvolta o abordare solidă și eficientă în materie de RSC a devenit foarte necesară pornind de la activitățile de mediu precedente. După cum o afirmă primul raport al Kinross Gold „odată cu această creștere și cu marile noastre bogății minerale vine și o mare responsabilitate» ¹⁸⁴.

Tabelul de mai jos oferă o privire asupra abordării în privința RSC din ce în ce mai complexă și mai formalizată pe care Kinross Gold a luat-o în acești ultimi ani.

Evoluții recente în materie de RSC în cadrul companiei Kinross Gold

An	Inițiativă
2007	Adoptă « Trăind valorile noastre ...Calea Kinross » (patru valori cheie)
2007	Publică « Zece principii directe pentru responsabilitatea companiilor »
2008	Publică « Asumarea responsabilității » primul raport al Kinross privind responsabilitatea companiilor
2009	Crează poziția de Vice-președinte (VP) al responsabilității companiei
2009	Reorganizează Comitetele Consiliului și Grupurile de operații pentru a reflecta importanța RSC
2010	Numește VP însărcinat cu responsabilitatea companiei

2010	Participă la inițiativa « Global Compact » a Națiunilor Unite
2010	Dezvoltă strategiile privind drepturile indigenilor și drepturile omului, schimbările climatice și furnizorii
2010	Realizează Ghidul responsabilității de sit minier în materia angajării, evaluării, acțiunii și controlului
2010	Publică al doilea raport Kinross privind responsabilitatea companiilor

Se poate spune că 2007 a reprezentat un moment de turnură în privința angajamentului față de problemele de RSC la compania Kinross Gold. În 2007, compania a publicat două documente de bază privind politica de RSC – « Trăind valorile noastre ... Calea Kinross¹⁸⁵

« Zece principii directe pentru responsabilitatea companiilor¹⁸⁶. În multe privințe, aceste documente pot fi considerate ca reflectând « abordarea Kinross Gold în privința exploatarea miniere responsabile a aurului în contextul mondial ».

Primul dintre aceste documente « Calea Kinross » anunță patru valori care ancorează obiectivul principal al companiei. Scopul principal al Kinross Gold este descris după cum urmează :

Pentru a conduce lumea în crearea de valoare grație exploatarea miniere ... acest scop nu constă doar în profituri sau creștere – deși ambele sunt importante. Se recunoaște că ideea de « valoare » este relevantă nu doar pentru acționarii noștri, dar în aceeași măsură pentru oamenii noștri, pentru comunitățile în care ne exercităm activitățile. Toată lumea în organizația noastră are un rol important de jucat punând în practică această viziune.

Astfel este îmbrățișată concepția largă de „valoare” care depășește scopul lucrativ și acționarii pentru a îngloba comunitățile în care Kinross Gold operează. Cele patru valori care subîntind obiectivul de bază pot fi rezumate după cum urmează: (1) prioritatea revine oamenilor; (2) o cetățenie corporatistă excepțională; (3) o cultură a înaltei performanțe; și (4) o disciplină financiară riguroasă. Documentul cuprinde câteva declarații preliminare în privința personalității Kinross Gold, incluzând: „noi nu facem compromisuri când e vorba de a face lucrul corect în comunitățile în care ne exersăm activitățile” și „noi nu încercăm să copiem modelele de afaceri sau practicile altor societăți miniere”.

În ce privește prima valoare – prioritatea acordată oamenilor – documentul vorbește despre sănătate și securitate drept prioritatea numărul unu pentru angajații și celelalte părți implicate și afirmă că « noi vom trata întotdeauna pe ceilalți cu echitate și respect »... și vom fi întotdeauna „sensibili la culturile, cutumele și practicile locale”¹⁸⁷. În ce privește „cetățenia corporatistă excepțională” documentul stabilește o legătură explicită cu cele „Zece principii directe pentru responsabilitatea companiilor” al Kinross Gold (discutate mai jos) și angajează expres compania față de „standardele de etică și guvernanta cele mai înalte ale industriei” față de „integritatea și transparența în tot ceea ce facem” față de vigilența în „protejarea mediului ... cu scopul de a minimiza amprenta asupra mediului peste tot unde ne exersăm activitățile” și de a susține „inițiativele durabile de a furniza avantaje de lungă durată comunităților în care lucrăm”. În ce privește conceptul de „cultură de înaltă performanță”, documentul vorbește de o companie axată pe rezultate, valorizarea inovației, adaptabilitate și responsabilitate, cu îmbunătățirea continuă în mijlocul culturii companiei. În ce privește „disciplina financiară riguroasă” documentul subliniază necesitatea prudenței, a disciplinei și a eficacității.

Al doilea document cheie al Kinross Gold este intitulat "Zece principii directoare ale responsabilității companiilor», și este de asemenea publicat în 2007¹⁸⁸.

« Zece principii directoare ale responsabilității companiilor » - Kinross Gold (2007)	
(Notă: Preambulul nu este inclus aici. Vezi Anexa pentru întregul preambul și principii)	
Noi suntem decisi să ne asigurăm că angajații și partenerii noștri trăiesc conform acestor principii și ca acțiunile noastre de teren, în lumea întreagă, să reflecte constant spiritul lor.	
1.	Noi punem oamenii mai întâi și prioritatea noastră numărul unu este securitatea în muncă a fiecărui angajat.
2.	Noi menținem normele cele mai ridicate în ce privește guvernanta companiei, etica și onestitatea în toate relațiile noastre și operăm în conformitate cu legea peste tot unde muncim.
3.	Noi promovăm dialogul permanent și angajamentul cu părțile implicate în comunitățile unde ne exercităm activitățile într-un spirit de transparență și de bună credință.
4.	Noi facem proba celei mai ridicate vigilențe în protecția mediului și căutăm modalități de a reduce amprenta de mediu peste tot unde ne exercităm activitățile. Noi respectăm întotdeauna și, dacă e posibil, depășim exigențele reglementare ale performanței noastre de mediu.
5.	Noi luăm în considerare toate aspectele unei exploatare sau ale unui nou proiect – incluzând aspectele sociale, de mediu și problemele de după închiderea minei – în îndeplinirea deciziilor noastre de a investi.
6.	Noi conducem toate activitățile noastre în conformitatea cu normele admise în protecția și promovarea drepturilor omului. Noi respectăm punctul de vedere cultural și istoric și drepturile persoanelor afectate de către activitățile noastre, în particular al populațiilor indigene.
7.	Noi oferim modalități de trai bune și importante pentru angajații noștri și încercăm să fim un angajator preferat.
8.	Noi căutăm să sporim locurile de muncă, afacerile și oportunitățile economice pentru comunitățile locale care se află lângă exploatarea și noile noastre proiecte.
9.	Noi oferim avantaje durabile comunităților în care lucrăm susținând inițiative durabile pentru a dezvolta viața lor socială, economică și țesătura instituțională. Noi recunoaștem că fiecare colectivitate este unică și muncim cu partenerii comunitari pentru a ne asigura că susținerea noastră corespunde priorităților lor.
10.	Noi menținem angajamentul activ și dialogul cu omologii noștri din industria mondială, cu asociațiile, guvernele și societatea civilă privind cele mai bune practici și evoluția standardelor mondiale privind RSC.

În preambulul Principiilor directoare, este notat că « noi credem că avem deopotrivă un imperativ moral și comercial de a fi un vecin bun acolo unde ne exercităm activitățile » și de asemenea că principiile definesc ce semnifică « a face lucrul corect » și că « noi înțelegem că menținerea permisului nostru social de exploatare semnifică menținerea de relații solide și reciproc benefice cu comunitățile și părțile implicate peste tot unde trăim și lucrăm » ¹⁸⁹

călătorie decât o destinație”, principiile sunt descrise drept „linii directoare ferme, ce nu pot fi

negociate” care vor servi drept bază pentru politicile detaliate privind un evantai larg de probleme. Cele zece principii angajează compania în asigurarea securității, conformității cu legea, a unui dialog continuu cu părțile implicate, protecția mediului, respectarea drepturilor omului, furnizarea unei munci bine remunerate, maximizarea posibilităților comunităților locale, furnizarea de avantaje durabile pentru

190.

Pentru a înțelege mai bine cum se raportează cele « Zece principii directoare pentru responsabilitatea companiilor » la cele ale industriei miniere mondiale și la principiile bunei conduite globale susținute de guvernul canadian, a fost întreprinsă o analiză comparativă a conținutului principiilor Kinross pentru acest studiu comparându-le cu « Principiile dezvoltării durabile » ale Consiliului internațional al minelor și metalelor (de aici înainte denumite Principiile dezvoltării durabile ale CIMM) și cu standardele de performanță ale Societății financiare internaționale (denumite de aici înainte Principiile SFI). Analiza completă se regăsește în Anexa F. Concluzia analizei este că, deși principiile responsabilității companiei ale Kinross Gold (denumite de aici înainte Principiile RSC al KG) au elementele lor distinctive raportat la Principiile CIMM și Principiile de performanță ale SFI, există totuși un aliniament considerabil între cele trei instrumente. În comparațiile cu Principiile CIMM, Principiile RSC al KG pun mai mult accent pe angajați și comunități. Comparând Principiile RSC al KG și standardele de performanță ale SFI, Principiile RSC al KG includ un angajament explicit în respectarea standardelor recunoscute în materia drepturilor omului, în timp ce standardele de performanță ale SFI nu vorbesc de drepturi decât în contextul drepturilor lucrătorilor.

Cel de-al treilea document fondator RSC al Kinross Gold este Codul său de conduită și deontologie comercială¹⁹¹. Codul se aplică administratorilor, directorilor și angajaților Kinross Gold¹⁹². Acesta privește politicile mediului de muncă, mediul, sănătatea și problemele de securitate, relațiile cu terții, conformitatea juridică, confidențialitatea legată de informații privind Kinross Gold și utilizarea activelor Kinross Gold. Codul interzice de asemenea corupția, implicit participarea la mită, comisii oculte, aranjamente incorecte de împărțire a beneficiilor, gratificații ilegale sau motivări nefirești sau plăți către agenți publici. Toți angajații sunt ținuti să citească și să accepte în fiecare an înțelegerea și respectarea Codului care cuprinde politicile ce favorizează un mediu de muncă fără discriminare și hărțuire. O procedură a fost stabilită pentru ca angajații să poată semnală violări ale Codului. În 2008, Kinross Gold a lansat, la scara companiei, o politică de “denunțare” cât și modalități similare de denunțare pe internet și linii gratuite, în mai multe limbi cu ajutorul unui prestator de servicii terț.¹⁹³ Există de asemenea o procedură de denunțare pentru nesalariați¹⁹⁴.

Subiacent acest trei documente de bază asupra responsabilității sociale a companiilor ale Kinross Gold există o gamă de documente mai specifice. În ce privește problemele de securitate, sănătate și de mediu, Kinross Gold are un Sistem de gestionare a securității și a sănătății mediului la nivelul companiei (SSM) modelat după standardul de gestionare a mediului ISO 14001 și după standardul de gestionare a sănătății și securității în mediul de muncă OHSAS 18001¹⁹⁵. În sprijinul sistemului de gestiune SSM al Kinross se regăsesc:

- O politică de mediu și una de sănătate și securitate : între altele, cele două politici se angajează să respecte toate legile aplicabile, să stabilească și să mențină standarde, să antreneze toți angajații și furnizorii, să creeze și să pună în practică măsuri de performanță, să verifice conformitatea și să ceară Comitetului consiliului de administrație pentru responsabilitatea companiilor de a se reuni în mod regulat în scopul de a supraveghea performanța și de a asigura conformitatea;

- Linii directoare pentru gestiunea apei : între altele, strategia recunoaște utilizarea apei în tratamentul mineralelor și în reducerea prafului și se angajează să reducă consumul de apă cerând ca toate operațiunile de curățare să fie concepute pentru a fi sisteme închise cu posibilitatea de a face apa să circule, de a recupera apa când este posibil și de a raporta aceste situații;
- Linii directoare privind dezvoltarea gestionării de energie și a schimbărilor climatice care recunosc impactul consumului de carburant al Kinross Gold și imperativul ameliorării eficacității și de a limita efectele emisiilor de gaz;
- Linii directoare privind emisiile atmosferice care recunosc existența prafului și a emisiilor vehiculelor și se angajează să reducă praful și să raporteze în fiecare an în cadrul Proiectului de divulgare a carbonului;
- voința de a respecta Codul internațional de gestiune a cianurii;
- un standard privind închiderea și refacerea care stipulează că revenirea terenurilor afectate de către exploatarea minieră la un stadiu post-exploatare stabil și productiv constituie un element cheie al angajamentului Kinross Gold. Din momentul încetării exploatării miniere, responsabilitatea restabilirii instalațiilor, repunerea în starea finală și respectarea tuturor exigențelor reglementare aplicabile asumate de către unitatea de refacere a Kinross Gold, un organism distinct în cadrul companiei din 2002;
- un standard al biodiversității care cuprinde identificarea și evaluarea comunităților biologice din vecinătatea exploatărilor Kinross Gold, cât și modele de utilizare destinate să evite, minimizeze sau atenueze efectele lor¹⁹⁶.

Kinross Gold are un trecut care vorbește despre dezvoltarea politicilor în materia drepturilor omului și a drepturilor indigenilor cât și în materia lanțului de aprovizionare și a schimbării climatice¹⁹⁷. În plus, Kinross Gold elaborează în această perioadă un document privind Planul responsabilității de sit minier care va oferi un ghidaj la nivelul sitului privind angajamentul părților interesate, evaluarea impactului responsabilității sociale, supravegherea și acțiunea¹⁹⁸.

5.3 Procesul decizional privind RSC la compania Kinross Gold

Noua organizare și noul model de exploatare al companiei care au fost lansate în toamna anului 2009 recunosc importanța strategică a responsabilității companiilor în realizarea obiectivelor companiei, stabilind un nou grup pentru Relațiile externe/Responsabilitatea companiei (RE/RC) dreptul unul dintre cele patru grupuri strategice de exploatare a companiei (celelalte trei grupuri strategice în funcțiune fiind: Exploatarea miniere; Dezvoltarea strategică și noile investiții; și Dezvoltarea proiectelor). Grupul RE/RC se găsește sub direcția vicepreședintelui executive al Afacerilor exterioare și a responsabilității companiei și este responsabil direct în fața președintelui și a șefului direcției. Grupul RE/RC cuprinde de asemenea Mediul care făcea parte din organizația de exploatare minieră cât și Dezvoltarea proiectelor, recunoscând legătura între responsabilitatea companiilor și capacitatea de a promova noi proiecte importante. Noua poziție de Vice-Președinte a responsabilității sociale a fost stabilită ca o parte a acestei structuri, recunoscând importanța de a avea o persoană experimentată, dedicată responsabilității sociale, la nivel de companie.

Pentru a completa echipa sa de gestiune și exploatare la nivelul sediului, Kinross Gold a dezvoltat de asemenea o structură regionalizată pentru luarea deciziei, cu vice-președinții regionali și cadre superioare la nivelul țărilor în Brazilia, Ecuador, SUA și Rusia. Este vorba de un model de gestiune matriceală prin care funcțiile de la nivel regional (incluzând mediul, relațiile comunitare, relațiile guvernamentale și alte funcțiuni) sunt codirijate de către șefi funcționali la nivelul companiei. Nivelul companiei este însărcinat să stabilească orientarea generală a companiei (mandatele, standardele și guvernanta) și regiunile și siturile sunt însărcinate cu executarea specifică locală (e.g. securitatea, obiectivele de producție, angajamentul din parte părților implicate, etc.).

În paralel cu aceste schimbări organizaționale și operaționale la sediu și la nivel regional, există de asemenea schimbări la nivel de Consiliu. În februarie 2010, a fost creat un Comitet al Consiliului pentru responsabilitatea companiei, înglobând și înlocuind precedentul Comitet al Consiliului pentru sănătatea mediului și a securității muncii (de aici înainte denumit « Comitetul RC ») cu o nouă chartă ce îmbrățișează un mandat lărgit pentru responsabilitatea companiilor pentru acest comitet (de aici înainte denumit « Charta RC ») ¹⁹⁹.

Mandatul Comitetului RC este de a examina elaborarea și aplicarea strategiilor, politicilor și sistemelor de gestiune ale Kinross Gold privind responsabilitatea companiilor. Comitetul RC este însărcinat să probeze că Kinross Gold demonstrează un rol de leader în RSC printre societățile miniere similare prin dovedirea și promovarea unui comportament etic, transparent și responsabil; prin capacitatea de a face ca părțile implicate și colectivitățile cheie să participe în mod util; contribuind la dezvoltarea și evoluția unor colectivități sănătoase și durabile peste tot unde operează.

În plus, mandatul include examinarea activităților companiei legate de autoprizarea exploatărilor sale miniere, de proiectele de dezvoltare și de activitățile sale de explorare și supraveghere a legislației cheie, regulamentele și politicile guvernamentale care pot influența strategia de afaceri și activitățile companiei. Comitetul RC are responsabilitatea de a examina gestionarea dezvoltării și punerii în aplicare a strategiilor, procedurilor, autorizațiilor, performanței comunicațiilor și raporturilor de RC. Comitetul RC trebuie să fie compus din cel puțin trei directori, majoritatea trebuind să fie independenți. Deși dimensiunile de mediu, sănătate și securitate a lucrătorilor, și comunitate sunt acum subordonate Comitetului Consiliului responsabilității companiilor, activitățile legate de Codul de conduită și etică al Kinross Gold sunt subordonate Comitetului conducerii companiei ²⁰⁰.

Un ultim punct de notat este că Kinross Gold a pus în aplicare stimulente pentru performanța legată de responsabilitatea companiilor în evaluarea administrației centrale, regionale și a principalelor responsabili ai exploatărilor în cadrul unui « plan în patru puncte » ²⁰¹. Efectul net este că primele sunt bazate pe obiective negociate fiecare an concentrându-se pe patru piloni și persoanele cu funcții de responsabilitate privind mediul, lucrătorii, comunitatea și altele sunt evaluate pe această bază.

5.4 Raportul de performanță al Kinross Gold privind RSC

Primul raport al Kinross Gold privind RSC, « Asumarea responsabilității », a fost publicat în 2008. Acesta descrie angajamentele în materie de RSC ale companiei și activitățile sale la nivel mondial, subliniind inițiativele specifice pentru diversele exploatări miniere. Compania prevede furnizarea următorului raport complet în 2010 ²⁰²

Global în ce privește structura, și datele furnizate în raport au fost examinate de o parte independentă²⁰³

executivi ai Kinross Gold a fost că nu era fezabilă realizarea, încă de la prima încercare, a unui raport de nivel « A »²⁰⁴. Datele au fost adunate pe 30 de indicatori cu ajutorul unui chestionar detaliat urmat de interviuri la fiecare sit minier.

5.5 Implicarea Kinross Gold în inițiativele/organizațiile terțe de RSC

După cum s-a indicat anterior, un anumit număr de instrumente voluntare de reglementare se aplică sau s-ar putea aplica Kinross Gold în general și exploatării Kinross Gold Maricunga în particular. Într-un interviu pentru acest studiu de caz cu un director executiv superior al Kinross Gold, abordarea Kinross Gold privind standardele, codurile, liniile directoare și organizațiile exterioare legate de RC a fost explicată după cum urmează:

Le examinăm pe fiecare în parte, ținând seama de propriile instrumente ale companiei sau apelând la instrumente externe, după cum considerăm necesar. Directorul general s-a concentrat ... pe construcție și personalizare mai curând decât a spune « noi am îmbrățișat aceasta sau aceasta și deci noi avem o bună RSC ». Astfel, de exemplu, iată modalitatea prin care am dezvoltat cele zece principii ale noastre : mai curând decât a spune simplu, ridicând mâna, « Da, noi ne înscriem unui standard exterior », noi credem că trebuie să exprimăm standarde externe în propriile noastre cuvinte de o manieră care să funcționeze pentru noi. Dar decât să spunem « noi le semnăm », resimțim nevoia de a le exprima în propriile cuvinte. Ne-am gândit că astfel sunt atinse lucrurile cele mai semnificative pentru compania noastră, de a le adapta și de a le articula cu cuvintele noastre. Aceasta este similar cu modul în care avem o politică de SSE la nivel de companie și ulterior fiecare politică SSE la nivel operațional este personalizată prin acțiuni specifice situațiilor proprii pentru că este foarte important pentru lucrători să vadă numele GM în partea de jos a unui document, pe perete, într-o exploatare anume decât numele managerului general Tye Burt. Kinross Gold s-a alăturat Pactului Mondial al Națiunilor Unite în 2010 pentru că noi vedem un avantaj în a face parte din această organizație. Pentru a face parte din Pact, managerul general al unei companii trebuie să se angajeze să facă cele zece principii ale pactului o parte integrantă a strategiei comerciale. Managerul general Tye Burt este pregătit să facă acest lucru. Noi ne angajăm pentru o respectare a drepturilor omului compatibilă cu Principiile voluntare privind siguranța și drepturile omului și toți vom fi formați de aici până la sfârșitul anului în acest domeniu. Vom raporta GRI care are un cadru al raportului de durabilitate pentru sectorul extractiv pentru a ameliora transparența și pentru a încuraja recompensele bazate pe piață pentru bunele performanțe în materie de RSC. Suntem membri ai Consiliului mondial al aurului care aderă la normele CIMM.

Totodată, Kinross Gold este membră a asociației Afaceri pentru responsabilitatea socială cu sediul în SUA și a asociației Afacerilor canadiene pentru responsabilitate socială, și este o companie care participă la Proiectul divulgării carbonului.

5.6 Receptarea exterioară a abordării RSC specifice companiei Kinross Gold

În interviurile pentru acest studiu de caz, directorii executivi ai Kinross Gold au declarat că compania a fost primită favorabil de către guverne datorită dosarului său bun în materie de RSC²⁰⁵. Evaluările în

materie de RSC efectuate de organisme terțe reflectă atenția crescândă acordată de către companie responsabilităților sociale și de mediu. În iulie 2005, Kinross Gold a fost selecționată drept constituent al indecelui social Jantzi (un indice canadian al companiilor responsabile social). Într-o clasificare din primăvara 2007 a companiilor miniere canadiene o inițiativă comună a Globe & Mail și a Jantzi Research a acordat Kinross Gold o notație "C-", notând că această companie avea un "dosar de conformitate relativ bun privind mediul, sănătate și siguranța muncii, dar că sistemele sale conexe de gestiune sunt medii. Compania relevă puține informații în aceste domenii²⁰⁶ ». Totuși, în noiembrie 2007, o anchetă Jantzi pentru popularul magazin canadian Maclean a acordat Kinross Gold o notă " A-" (o notă acordată celor mai bune companii miniere canadiene) în baza adoptării unui ansamblu detaliat de linii directoare și de principii în materie de RSC și în baza participării sale la dezvoltarea unui cod internațional pentru companiile miniere privind utilizarea cianurii²⁰⁷. În 2009, Kinross Gold a fost una dintre cele două companii miniere incluse în clasamentul Jantzi-Maclean « Cele 50 companii cele mai responsabile social²⁰⁸ ». Interviuurile pentru acest studiu de caz cu organisme de plasament care țin cont de dimensiunile responsabilității sociale în cadrul luării deciziilor lor și cu organizațiile nonguvernamentale care urmăresc companiile miniere canadiene au relevat că acestea apreciază progresele considerabile realizate de Kinross Gold pentru a elabora și a aplica propria abordare asupra responsabilității companiilor în acești ultimi ani, că este sensibilă la probleme și că aceasta este considerată ca un bun performer în materie de RSC. Mai multe astfel de agenții au notat că Kinross Gold a avut șansă până acum deoarece, contrar a câtorva dintre omologii ei din sectorul extractiv, n-a avut loc nici un accident important care ar fi putut « să pună compania sub microscop ».

6.0 Exploatarea Kinross Gold Maricunga

După un scurt examen al contextului în care funcționează exploatarea minieră Kinross Gold Maricunga, sunt discutate caracteristicile principale asociate amplasamentului minei. În continuare, sunt descrise aspectele tehnice ale exploatării. După aceasta, vom examina responsabilitatea luării deciziei la Kinross Gold Maricunga. În final, este supusă atenției o cronologie a problemelor importante privind responsabilitatea companiilor, evenimentele și activitățile Kinross Gold Maricunga.

6.1 Contextul sud-american/cilian în care funcționează Kinross Gold

În jur de 42% din producția mondială a Kinross Gold provine din trei exploatări din America de Sud : Paracatu în Brazilia și două situri în Cile, Maricunga și La Coipa. Totodată, Kinross Gold are două alte proiecte ciliane în dezvoltare, Lobo-Marte și Cerro Casale (cu Barrick Gold), cât și cel din Ecuador (Fruta del Norte).

Harta de mai jos arată amplasamentul minelor și proiectelor Kinross Gold în Cile.

Harta : Minele și proiectele miniere ale Kinross Gold în Cile

Sursa: Compania Kinross Gold, Formular anual de informații pentru anul încheiat la 31 decembrie 2009

După cum se poate vedea pe hartă, toate minele și proiectele miniere ale Kinross Gold sunt situate în “Tercera Region de Atacama” – Cea de a treia Regiune (Atacama), în nordul Cilei. Cilele este divizat în 15 regiuni sau provincii. Regiunea Atacama este a doua după vecina sa de mai la nord, regiunea Antofagasta (Regiunea II) în termeni de producție de minerale în Cile²⁰⁹. Minele reprezintă mai mult de 45% din PIB-ul Atacam și mai mult de 83% din exporturile sale, în timp ce exploatarea minieră înseamnă 70% din activitatea economică a Antofagasta și mai mult de 90% din exporturi²¹⁰. Conform recensământului național din 2002, populația Atacama este de 254 336²¹¹. Regiunea Atacama este de asemenea, în mare parte, contiguă teritoriului tradițional grupului indigen Colla (după cum este precizat în detaliu mai târziu în studiul de caz).

Tabelul de mai jos este destinat să furnizeze lectorului o indicație asupra modului în care Kinross Gold Maricunga se compară cu alte mari mine din Cile²¹².

O comparație sumară între Kinross Gold Maricunga și alte mine ciliene

Numele minei	Acționarul majoritar	Mineralele	Regiunea	Nr. de angajați	Nr. de lucrători contractuali	Certificată sub OIM 14001	Certificată sub OHSAS 18001
Norte, Salvador, Andina, Venanas, El Teniente	CODELCO (Proprietate de stat)	Cupru /molybdenă	Mai multe	17.000	28.000	Da	Da
Esperanza	Antofagasta Minerals	Cupru /molybdenă	Antofagasta	1.500 în total	1.500 în total	Da	Da

Escondida	BHP Billiton	Cupru /molybdenă	Antofagasta	2.951	2.786	Toate exploatările majore ale BHP	Unele în curs
Zaldivar	Barrick Gold	Cupru	Atacama	712	560	Da	Nu
Maricunga	Kinross Gold	Aur	Atacama	431	425	Nu	Nu
La Coipa	Kinross Gold	Aur	Atacama	424	548	Da	Nu

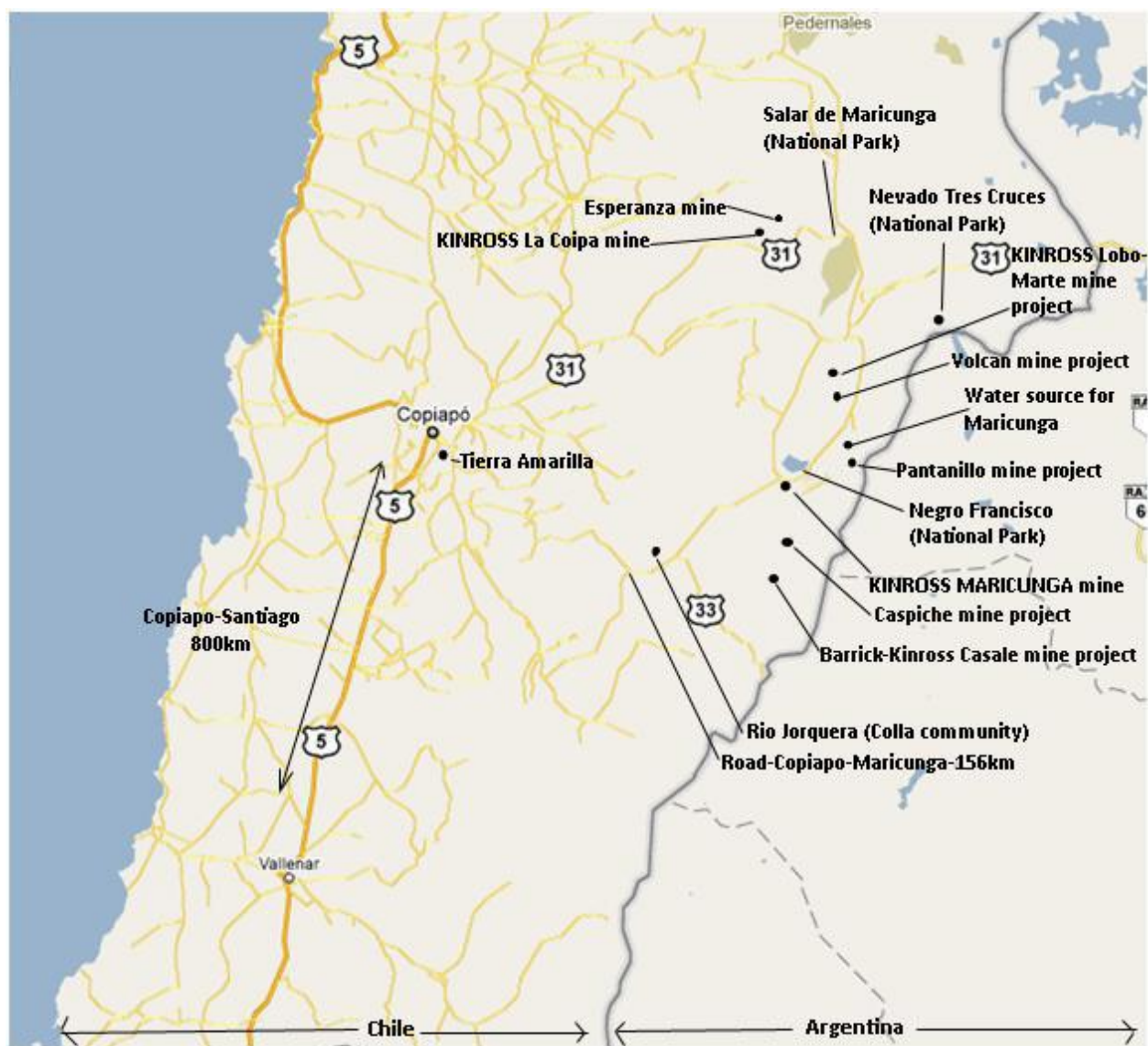
Până în acest moment, în acest studiu de caz, s-a încercat :

- O înțelegere a modului în care cercetarea și scrierea studiului de caz au fost efectuate, de către cine și de ce au fost realizate de această manieră;
- Crearea unei vederi de ansamblu asupra contextului cilian socio-politico-economic mai larg și a rolului exploatărilor miniere în acest context, interacționând de o manieră variată, pozitivă și negativă, cu alți invizi, grupe, activități și probleme;
- Furnizarea unei analize sumare a mediului legal în care Kinross Gold și alte companii miniere operează în Cile;
- O perspectivă asupra evoluției Kinross Gold ca și companie de la momentul creării sale punând accentul pe abordarea sa emergentă privind RSC revelată în politica sa, în alte documente și în structura sa de decizie;
- Oferirea de informații sumare privind regiunea Atacama, unde mina Maricunga este situată;
- Crearea unei perspective privind maniera în care Kinross Gold Maricunga se compară cu alte mine în exploatare în Cile pe un anume număr de parametri simpli.

Pe această bază suntem acum în măsură să ne concentrăm atenția asupra minei Kinross Gold Maricunga, asupra evoluției sale și a interacțiunilor sale cu alți actori, asupra problemelor sociale, de mediu și economice și asupra provocărilor asociate activităților sale.

6. 2 Kinross Gold Maricunga: caracteristicile principale asociate amplasamentului minei

Harta: Kinross Gold Maricunga în contextul mai larg al celei de a treia Regiuni

Kinross Gold Maricunga este o exploatare minieră de aur de cer deschis situată în districtul Maricunga din regiunea III, la aproximativ 120 km est de Copiapo, capitala regiunii. Copiapo se găsește la aproximativ 800 kilometri nord de Santiago, capitala Chile. Mina este situată la aproximativ 4200 metri (aproape trei mile) altitudine în Anzi, într-un climat dintre cele mai secetoase de pe Terra. Topografia zonei se compune din teren muntos abrupt cu pante mergând până la o pantă de 35%. Regiunea este în mare parte lipsită de vegetație, cu excepția resorturilor alimentate de ploile de primăvară care se găsesc de-a lungul etajelor văii. Fauna este rară. S-a semnalat că, în timpul verii, vânturile ating viteze ce depășesc 6 km/h, și iarna temperatura poate coborâ până la -29 grade Celsius sau mai mult²¹³. Vizitatorii minei au nevoie de un examen fizic înainte de a face ascensiunea și de un altul când ajung, iar lucrătorii sunt verificați în fiecare zi de către personalul medical pentru a găsi semne de rău de altitudine²¹⁴. După

cum indică harta prezentată mai sus indică, Centura de vulcani Maricunga este pe cale să devină o regiune de dezvoltare majoră a minelor de aur în Cile²¹⁵ și, în această regiune, Kinross Gold – ca și exploatant a două mine în regiune, și în calitate de dezvoltator al altor două proiecte – a devenit actorul principal. O discuție privind dezvoltare minei Maricunga și prezența Kinross Gold este oferită mai departe în acest raport²¹⁶.

Accesul la proprietatea Kinross Gold Maricunga se face pe 156 km de drum de pământ cu două sensuri conectat la autostradă (autostrada C-35) la aproximativ 10 km sud de Copiapó («rampa de lansare²¹⁷»). Primii 96 km de drum de pământ reprezintă o autostradă publică internațională. La aproximativ 60 km de situl minei Kinross Gold Maricunga, drumul se bifurcă spre sud-est, către Argentina, și nord-est către situl minei. Cei 60 de km finali reprezintă un drum privat. Mina este situată la aprox. 20 km de orice comunitate indigenă (sau non-indigenă) și la aprox. 8 km de laguna Negro Frnacisco care face parte din parcul național Nevado Tres Cruces. Cea mai mare parte a echipamentelor principale și de susținere provine din Santiago sau din Antafagasta. Mâna de lucru este atrasă din toate regiunile din Cile, majoritatea angajaților având rezidența în Copiapó sau La Serena. Din cauza distanței, lucrătorii sunt transportați la mină și locuiesc pentru anumite perioade în campul minier. Mina funcționează grație celor două echipe de douăsprezece ore pe zi, cu un calendar de 355 zile pe an. Există 431 angajați ce fac parte dintr-un sindicat și 425 subcontractori care lucrează la Kinross Gold Maricunga²¹⁸.

Foto : Drumul către Kinross Gold Maricunga

Sursa: site-ul web al Kinross Gold

Problemele privind reinstalarea comunităților nu sunt relevante la Kinross Gold Maricunga deoarece nu există o comunitate în apropierea minei. Pentru motive analoage, problemele de securitate (intruziune) commune când o mină este situată în proximitatea unei comunități nu reprezintă o problemă la Maricunga. În plus, din cauza depărtării minei, nu există comunitate vecină care ar putea fi deranjată de zgomote sau de către poluarea cu praful ce emană de la mină. Nu încercăm să sugerăm că mina nu este supusă exigențelor emisii, ci mai curând să evidențiem că genul de fricțiuni dintre exploatarea minieră și comunități obișnuite atunci când cele două entități se regăsesc la mică distanță nu este relevant în cazul Kinross Gold Maricunga. De asemenea, nu sugerăm că nu există surse de fricțiune (de mediu și altele) între Kinross Gold Maricunga și comunități. Totuși, mai curând drumul de la și dinspre mină, și nu exploatarea minieră în sine tinde să fie motivul nemulțumirilor. Problemele privind drumul Colla sunt examinate separat mai jos.

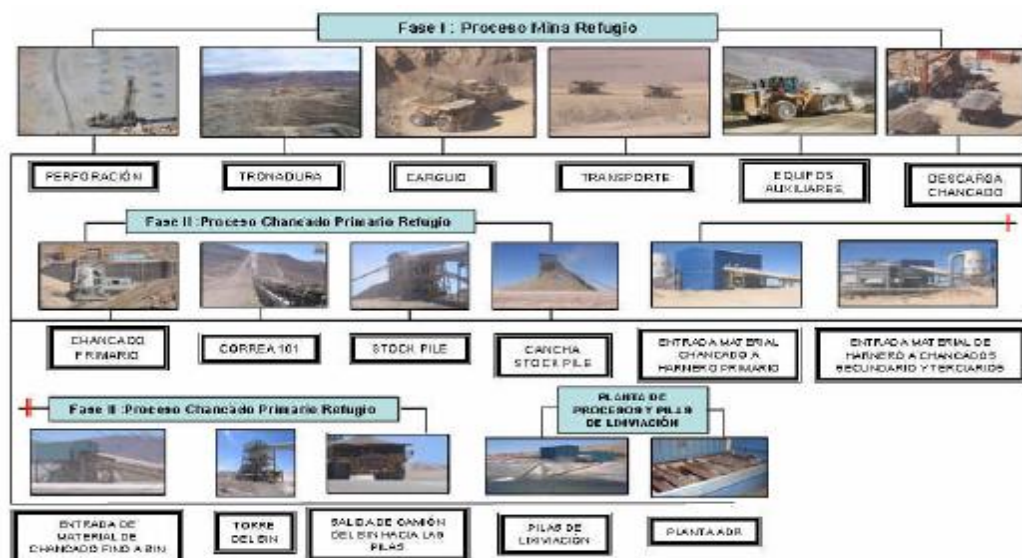
În 2009, s-a raportat că mina Maricunga are o bază de resurse importante de minerale compusă din 6,5 milioane uncii de rezerve de aur dovedite și probabile și de 2,3 milioane de uncii de resurse măsurate și indicate²¹⁹. Mina tratează în medie 44.000 tone de rocă sterilă extrase pe zi (11 milioane pe an). Un studiu de fezabilitate realizat în 2009 a conchis că exista potențial pentru o creștere de 50% a capacității de tratament la Maricunga prin mărirea capacității uzinei de de tratare la rece existente și construind un nou concasor primar. Kinross Gold Maricunga a început o analiză de impact asupra mediului ca sprijin pentru această expansiune posibilă și se așteaptă să finalizeze un studiu de fezabilitate în prima jumătate a anului 2010. Kinross Gold raportează că prevede că mina se va închide în 2024 (i.e., ultima tonă de mineral va fi plasată în mormanul tampon în 2024 – urmată de declasare și de întreținere)²²⁰.

6.3 Kinross Gold Maricunga: aspecte tehnice

Exploatarea minieră Kinross Gold Maricunga utilizează o uzină pentru recuperarea aurului de mare altitudine, cu tratare la rece în trei stadii, de lixiviație în morman de tip tampon și de ADR (asorbție – desorbție – reacoperire).

(a se vedea diagrama de mai jos)

Diagramă ce reflectă procesul de producție minieră la Kinross Gold Maricunga²²¹

Notă: Diagrama reflectă extracția (prima linie), măcinarea minereului (a doua linie), și lixiviația chimică (a treia linie).

Tehnologia de lixiviație în morman de tip tampon este deasemenea utilizată și în alte mine ale Kinross Gold, precum în activitățile de la Fort Knox, în Alaska și de la Round Mountain în Nevada²²². Procesul de recuperare utilizează cianura și varul (a se vedea statisticile de utilizare de mai jos). În 2009, mina Kinross Gold Maricunga a fost certificată drept conformă cu Codul internațional de gestionare a cianurii care tratează probleme de transport al cianurii către și dinspre mină, utilizarea, formarea și eliminarea (mai multe despre Cod, mai târziu în studiul de caz). S-a raportat că nu există mercur în

minereul de la Maricunga. Climatul sec și generarea de acid slab în mina Maricunga oferă condiții favorabile extracției miniere și operațiunilor de revalorizare.

Tabel : Statistici de performanță (consum) – Kinross Gold Maricunga, 2006 – 2008

	Consum total de energie (gigajuli)	Efect de seră – emisii (tone)	Apă subterană scoasă (metri cubi)	Apă eliberată (metri cubi)	Combustibil Diesel consumat (metri cubi)	Cianură consumată (tone - CN)	Var consumat (tone)	Agente explozivi consumați (tone)
2008	852.302	89.418	2.006.711	0	13.697	2.967	32.380	8.295
2007	748.635	83.666	1.627.824	0	11.404	280	39.719	6.265
2006	752.484	75.846	37.500	0	11.462	2.225	44.230	5.998

Sursa: Responsabilitatea companiei Kinross Gold, tabel de date regionale, 2008

Apa la Kinross Gold Maricunga este adusă prin trei puțuri de apă subterană situate aproape de Pantanillo, care se află la aprox. 26 km în nordul minei Kinross Gold Maricunga (vezi harta de mai sus). Sursa de apă subterană de la Pantanillo nu este antrenată în și nu influențează Laguna del Negro Francisco ori alimentarea cu apă a comunității Colla situată de-a lungul drumului către mină. S-a raportat că există un nivel ridicat de arsenic natural prezent în apa adusă de la Pantanillo la mină. Kinross Gold Maricunga posedă instalațiile necesare tratării apei înainte de utilizare. Nu au fost semnalate reziduuri de suprafață sau subterane eliberate de către mină.

Tabel : Statistici de performanță (deșeuri) – Kinross Gold Maricunga, 2006 - 2008 (tone)

	Rocă reziduu de mină	Deversări produse	Deșeuri periculoase deversate pe sit	Deșeuri periculoase deversate în afara sitului	Deșeuri nepericuloase deversate pe sit	Deșeuri periculoase deversate în afara sitului
2008	10.793.205	0	0	79	3.308	0
2007	10.749.750	0	0	15	2.672	0
2006	11.154.000	0	0	12	1.727	0

Sursa: Responsabilitatea companiei Kinross Gold, tabel de date regionale, 2008

Mina Kinross Gold Maricunga cuprinde facilități de levigare și de absorbție – desorbție – recuperare a carbonului (ADR), facilități auxiliare de electricitate, ateliere de întreținere, echipamente de birou și un camp permanent pentru lucrători (un nou camp minier pentru 600 de persoane va fi operațional în 2010 la o altitudine inferioară celei actuale²²³). Infrastructura existentă cuprinde de asemenea sistemul de aprovizionare cu apă dulce (provenind de la Pantanillo și tratată la Kinross Gold Maricunga înainte de utilizare), un magazin de camioane, un depozit și locuri de odihnă, un sistem de concasaj și de transport și o uzină de concasaj secundar / terțiar și de screening (vezi foto de mai jos). În urma închiderii minei în 2001, îmbunătățiri importante ce vizează creșterea capacității de producție au fost întreprinse și realizate în 2005. Îmbunătățirile cuprind un sistem de concasaj în gropă și de transport, cât și infrastructura de concasaj secundar și terțiar și de screening. Kinross a aprobat de curând investiții pentru o uzină de sulfurare, acidifiere, reutilizare și de îngroșare²²⁴. Cum cantitatea de

cupru obținută la Maricunga va crește de o manieră semnificativă în a doua parte a anului 2011, această uzină va putea optimiza recuperarea aurului scoțînd cuprul din soluția de filtraj. Uzina va începe să funcționeze probabil spre finele anului 2011.

Foto : Infrastructura de concasaj, de transport și de screening la Kinross Gold Maricunga

Sursa: Prezentarea în PowerPoint «Procesul apei la Maricunga », Kinross Gold, mai 2008

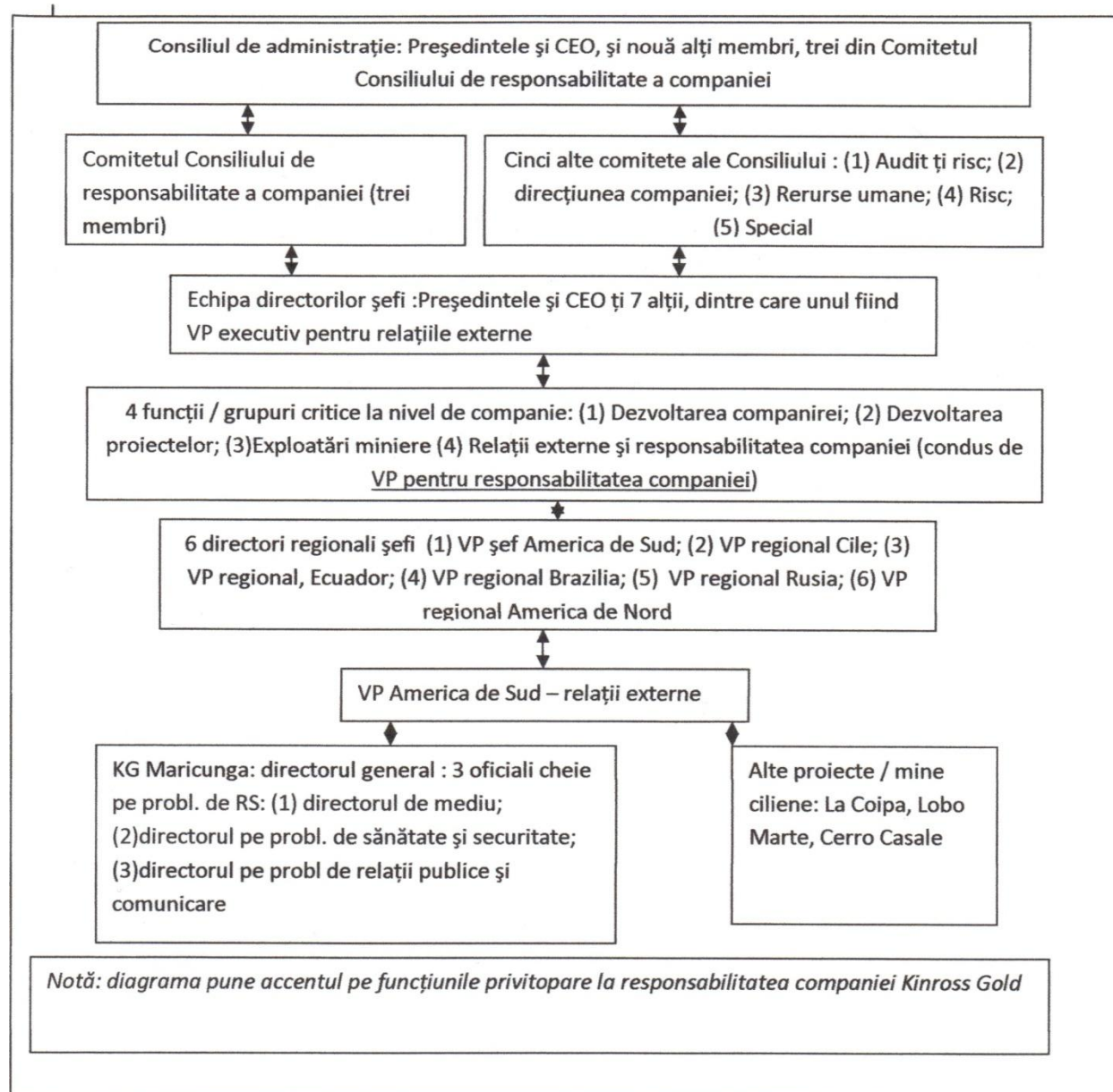
La source : Le site web de Kinross Gold

Din 2000, electricitatea a fost furnizată de rețeaua de alimentare a SIC (Sistema Interconectado Central), prin intermediul Guacolda, un furnizor de energie. Înainte, mina a fost alimentată de generatoare diesel, ceea ce era costisitor și avea efecte secundare importante privind schimbările climatice și consumul de energie și prezenta pericol în timpul transportului. Acum, generatoarele acționează în doar pentru a produce de energie de salvare și de înlocuire în caz de probleme la rețeaua electrică. În interviurile pentru acest studiu de caz reprezentanții Kinross Gold au afirmat că în timpul lucrărilor pentru conectarea minei la rețeaua electrică au lucrat îndeaproape cu comunitățile Colla afectate pentru a identifica și proteja siturile culturale și religioase importante. Electricitatea furnizată la Kinross Gold Maricunga prin intermediul rețelei electrice se bazează pe surse de cărbune²²⁵.

6.4 Kinross Gold Maricunga: Aspecte privind luarea deciziilor de responsabilitate a companiilor

Responsabilitatea companiilor pentru luarea deciziilor la Kinross Gold Maricunga este inclusă în structura mai largă de luare a deciziilor la nivelul țării (Cile), la nivel regional (America de Sud) și de asemenea la nivelul managementului general al companiei și al Consiliului de administrație. Luarea deciziilor la nivelul managementului general a fost descrisă mai devreme în acest studiu de caz. După cum o indică diagrama de mai jos, în vederea asigurării coerenței luării deciziei în toată organizația, există persoane sau grupuri de persoane sau comitete având responsabilități sociale la toate nivelurile. În această vastă structură, în cadrul Kinross Gold Maricunga, există manageri și alte persoane care iau deciziile de responsabilitate a companiei și le exercită.

Ierarhia procesului decizional pe probleme de responsabilitate socială în cadrul Kinross*

În ce privește structura luării deciziilor de responsabilitate a companiilor la mina Kinross Gold Maricunga, managerul de mediu, managerul de sănătate și siguranță, ofițerul de relații publice și comunicare răspund direct în fața directorului general²²⁶. O responsabilitate majoră a ofițerului de relații publice și comunicații este de a urmări bunele relații cu comunitatea Colla, mai mulți membri ai acesteia locuind în proximitatea drumului ce duce la mină. Managerul de mediu, managerul de sănătate și siguranță, ofițerul de relații publice și comunicare, toți ocupă posturi superioare în cadrul Kinross Gold Maricunga și pot supraveghea și asigura compatibilitatea între rolurile lor și cele ale principalelor centre de responsabilitate la mina Maricunga : directorul minei, directorul uzinei, managerul de întreținere, managerul de proiect, managerul de finanțe și de contabilitate și directorul de resurse umane. Deși există

acorduri speciale și relații între Kinross Gold Maricunga, comunitatea Colla și diferiți actori guvernamentali (cum s-a menționat în altă parte în acest studiu de caz) nu există un Comitet pentru părțile implicate la Kinross Gold Maricunga sau un Consiliu consultativ comunitar ca în cazul altor exploatări ale Kinross Gold²²⁷. În 2010, planurile de responsabilitate ale sitului (elaborate conform unui ghid pregătit de administrația centrală) vor fi puse în aplicare la mina Kinross Gold Maricunga și la orice altă exploatare a Kinross Gold²²⁸.

Unul dintre procesele pentru a determina care proiecte de responsabilitate a companiei vor fi puse în aplicare la mina Kinross Gold Maricunga, și care nu, implică ceea ce oficialii Kinross Gold numesc un « proces de evaluare al riscurilor de inițiativă ». După cum este descris în interviurile cu oficialii Kinross Gold Maricunga, acesta este realizat pe o bază regională cu ajutorul directorilor generali și acoperă toate aspectele : exploatare, incidentele financiare, implicațiile politice, sociale, de mediu – directorii generali fiind responsabili ai planului de acțiune :

Noi întrebăm : « Care este scenariul? Care este impactul potențial asupra afacerii noastre? »
Dacă nu există o convergență între interesul Kinross Gold și cel al comunității în privința unui anumit proiect, șansele de succes sunt reduse. Nu are sens pentru Kinross Gold să facă ceva în Regiunea III care să nu se raporteze la activitatea principală, de minerit, a Kinross Gold²²⁹.

Acest proiect de evaluare a riscurilor proiectului poate fi comparat cu « abordarea comprehensivă a gestiunii riscurilor » de către Kinross Gold conceput pentru a diminua probabilitatea ca evenimente neașteptate să aibă impact asupra performanțelor :

... ... În orice țară în care Kinross Gold operează noi efectuăm în fiecare an ateliere de gestiune a riscului care aduc împreună șefi de companiei și conducători locali, cât și experți exteriori, pentru a analiza și clasa tendințele și riscurile operaționale, economice, politice și sociale care ar putea afecta performanțele actuale sau planurile viitoare. Ca și element cheie a planului managerial al fiecărui site, riscurile de site sunt verificate și transmise în fiecare lună și progresele urmărite²³⁰.

Imaginea care reiese este că o abordare privind luarea deciziei de RS la nivel de companie este realizată și aceasta este integrată în celelalte procese de luare a deciziilor companiei și cuprinde strategii axate pe politici și strategii centrale și pe structuri de decizie de sus în jos, legate de realități, de inițiative și de probleme de jos în sus. Astfel, deciziile privind responsabilitatea companiilor sunt luate de către oficialii Kinross Gold Maricunga în cadrul unei structuri mai largi, cu frâne și contraponderi puse în lucru.

Ținând seama de toate cele de mai sus, cititorul este acum în măsură să examineze istoria evoluției responsabilității companiilor la Kinross Gold Maricunga.

6.5 Abordarea evolutivă a Kinross Gold Maricunga privind responsabilitatea companiilor

6.5.1 Evenimente legate de responsabilitatea companiilor survenite la mina Maricunga care preced implicării Kinross Gold

Am notat că abordarea asupra responsabilității companiilor și activitățile Kinross Gold Maricunga nu pot fi înțelese decât în contextul mai larg care include o apreciere generală a contextului regulilor sociale, de mediu, economice ciliane în care compania a evoluat, și o înțelegere a naturii distinctive a societății, a strategiilor acesteia și a politicilor la nivel de companie, și a abordării sale privind luarea deciziilor. Toate aceste elemente circumstanțiază responsabilitatea companiilor așa cum este aceasta practică la nivel local la mina Maricunga. Dar, bineînțeles, responsabilitatea companiilor așa cum este practică la nivel local este în aceeași măsură un produs al circumstanțelor de mediu, sociale și economice unice întâlnite de această companie în particular, de lucrătorii săi, comunitățile, reprezentanții guvernamentali și părțile implicate care interacționează de a manieră unică care conduce la răspunsuri unice. Pentru a înțelege mai bine evoluția acestei abordări la nivel local, este util să notăm câteva evenimente, situații și activități cheie care au avut loc de-a lungul timpului. În această privință, vom examina mai întâi evoluțiile ce au avut loc la Refugio (numele original al mine) înainte de implicarea Kinross Gold și vom privi în continuare principalele evenimente care au avut loc din momentul în care Kinross Gold a achiziționat o participație în exploatarea minieră Maricunga.

Evenuimente cheie în dezvoltarea minei Maricunga (înainte de venirea Kinross Gold)
1984- Aur mineralizat găsit la Maricunga, drepturi obținute de Compania Minera Refugio (CMR)
1989-CMR semnează un acord cu Bema Gold pentru a explora proprietatea Maricunga
1993-CMR vinde către Amax/Bema care formează Compania Minera Maricunga (CMM) fiecare cu 50%
1994-CMM cere o evaluare a impactului de mediu (EIM) neobligatorie pentru Maricunga
1994-COREMA aprobă CMM EIM.
1996-2001 CMM exploatează, produce aprox. 920.000 uncii de aur din 46 milioane tone de minerale
1997-Colla blochează drumul/ proces împotriva CMM
Sursa: diverse publicații

În perioada anterioară implicării Kinross Gold, au existat trei evenimente importante care trebuie remarcate : unul ține de natura și conținutul evaluării originale a impactului asupra mediului (EIM) care a fost prezentată de către proprietarii/operatorii minei originare(Amax / Bema); al doilea se raportează la o veche sursă de fricțiune între Amax / Bema și un membru al comunității Colla privind drumul către mină; al treilea se referă la acuzațiile conform cărora, în 1996, compania minieră s-a opus unei cereri privind apa formulată de comunitatea Colla către guvernul cilian.

EIM-ul original care a fost prezentat de Amax / Bema privind mina Refugio (cum se numea inițial) a precedat cerința legală a unei astfel de EIM. După cum s-a precizat anterior, doar în 1997 EIM-urile au fost considerate ca fiind obligatorii pentru exploatarea minieră și alte proiecte. Poate anticipând că EIM-urile vor fi în final obligatorii sau poate înțelegând că orice EIM reprezintă o bună companie și o decizie etică bună de luat chiar dacă nu este juridic necesară, Amax / Bema a elaborat voluntar și a transmis o EIM la COREMA (biroul regional al Agenției naționale de mediu, CONOMA) în 1993. Aceasta a fost

aprobată în 1994. Există numeroase declarații²³¹ făcute de Amax / Bema / Kinross Gold și aprobate în ce privește funcționarea minei Maricunga după cea din 1994 pe măsură ce diverse ajustări și expansiuni ale proiectului au fost realizate (de exemplu, electrificarea, un nou camp minier, extragerea de minerale provenind din două puțuri, Verde și Pancho). Trebuie notat că în Canada, guvernul federal a propus inițial EIM-urile ca și instrument voluntar care n-a devenit lege decât după contestații judiciare. Astfel, experiența canadiană de tranziție de la un process voluntar la un process obligatoriu de EIM în urma disputelor în justiție nu e foarte diferită de cea ciliană.

EIM-ul inițial continuă să fie un document de bază privind maniera de a aborda activitățile de mediu ale minei. De exemplu, un plan de restaurare pentru activitățile miniere actuale a fost aprobat în 2002 plecând de la angajamentele din EIM-ul original din 1994²³². Planul original abordează închiderea activităților fizice precum lucrările de terasament, dar nu și închiderea chimică a movilei artificial create. Un plan de închidere privind stabilizarea chimică al acestei movile a fost pregătit și transmis COREMA. Oficialii organismelor care fac parte din COREMA examinează propunerea cu privire la stabilizarea chimică propusă și alte discuții cu aceste organisme sunt așteptate înaintea unei decizii privind planul de stabilizare chimică, dar Kinross Gold raportează că submiterea planului de stabilizare chimică este considerată de funcționarii competenți ca înscriindu-se în cadrul angajamentelor luate în evaluarea inițială de impact asupra mediului. Nu există exigențe privind garanțiile financiare pentru asigurarea costurilor restaurării siturilor în Cile la ora actuală, dar compania are raporturi în această privință²³³.

A doua evoluție importantă care a avut loc înainte de implicarea Kinross Gold este reprezentată de un prim nivel de fricțiune cu un rezident Colla care trăia lângă drumul ce duce la mină. Conform interviurilor pentru acest studiu de caz, rezidentul Colla a fost bulversat de nivelul de trafic minier pe un tronson de drum construit de familia sa pentru un uzaj familial. Datorită acestui fapt, el a tăiat accesul la drum. Acest litigiu a fost rezolvat atunci când Amax / Bema a plătit o indemnizație rezidentului Colla.

Un al treilea eveniment care a avut loc înainte de implicare Kinross Gold este reprezentat de o cerere a comunității Colla pentru drepturi de apă care are fi fost blocată de un anume număr de companii. În timpul unei reuniuni pentru acest studiu de caz la care au asistat oficiali Colla și Kinross Gold, această nemulțumire a fost reliefată de membrii Colla și funcționarii Kinross Gold prezenți au subliniat că Kinross Gold nu făcea parte din grupul de companii miniere care s-a opus obținerii apei de către Colla în 1996. Acest punct pare să fie acceptat de membrii Colla prezenți la întâlnire. Oficialii Kinross Gold au subliniat în timpul întâlnirii că în opinia lor guvernul cilian ar trebui să garanteze drepturile de apă pentru comunitățile Colla și Kinross Gold caută să ajute Colla să obțină drepturi de apă.

O idee reieșită din această cercetare este că deși companiile pot schimba mâinile (altfel spus, pot transfera proprietatea), schimbările de mâini nu sunt neapărat vizibile comunităților locale interesate, care mențin nemulțumirile vechi și le transferă noilor proprietari. Este o provocare clară în materie de RSC asociată schimbărilor de proprietate. Schimbările de nume de companie minieră (din Refugio în Maricunga) poate indica că o companie are « un nou management » cu proprietari noi, dar sentimentele pot să subziste încă și poate fi dificilă surmontarea acestora.

6.5.2 Evenimente legate de responsabilitatea companiilor survenite la mina Maricunga după implicarea Kinross Gold

Așa după cum reiese chiar și dintr-un examen superficial al tabelului (de mai jos) evenimentelor de RC din momentul în care Kinross Gold a achiziționat o primă parte la mina Maricunga în 1998, a existat un anume număr de dezvoltări semnificative în materie de responsabilitate a companiilor care au avut loc în perioada dintre 1998 și până astăzi. Momente cheie între acestea au fost : suspendarea/întreruperea activității minei, prezența crescută a Kinross Gold și a altor mine în regiunea din jurul minei, suita de fricțiuni cu anumiți membri ai comunității Colla privind drumul, o relație din ce în ce mai formalizată între Kinross Gold și comunitatea Colla, urmărirea unei relații companie-lucrători pozitivă și necontradictorie și o creștere aparentă a activităților și acordurilor Kinross Gold Maricunga în materia responsabilității companiilor. Aceste puncte sunt discutate pe scurt mai jos.

Principalele evenimente în dezvoltarea minei Maricunga (începând cu prima achiziție realizată de Kinross Gold)

1998 - Kinross Gold achiziționează Amax Gold, obținând astfel 50% din Compania Minera Maricunga (CMM).
1998 - Kinross Gold devine operator de CMM.
1999 - CMM este recunoscut de către CONAF pentru susținerea continuă în preservarea mediului în Anzii Înalți.
2001 – Exploatarea minierei CMM sunt suspendate din cauzate prețurilor scăzute.
2002 – Ca urmare a creșterii prețului aurului, CMM reconsideră și reînnoiește exploatarea proprietății Maricunga.
2003 - CMM decide de a repune mina în exploatare în jur de 140 milioane dolari fiind consacrați îmbunătățirii proceselor specifice.
2003 - Kinross Gold achiziționează proprietatea a 50% din mina La Coipa (tot în centura vulcanică Maricunga).
2004 – Guvernul statului Cile acordă proprietate funciară limitată comunității Colla ca urmare a unui lung proces de demarcare.
2004 – Plângere Colla privind praful de pe drumul Kinross, ancheta efectuată de COREMA găsește că probele sunt insuficiente.
2004 - CMM efectuează studii privind identificarea proiectelor de dezvoltare durabilă a Rio Colla Jorquera.
2005 - CMM se redeschide ca urmare a investițiilor / repunere în lucru de \$ 10,1 millions.
2005 - CMM și Colla Rio Jorquera convin asupra unui Protocol de « primă generație ».
2005 - CMM și CONAF semnează un acord privind mediului și anume conservarea parcului.
2006 - CMM, CONAF și alții stabilesc un comitet pentru conservarea/ utilizarea terenurile umide a Anzilor Înalți.
2007 – **Compania Kinross Gold finalizează achiziționarea Bema Gold, devenind astfel proprietara a 100% la CMM.**
2007 - Kinross Gold achiziționează o participație de 49% în proiectul minei Cerro Casale (în centura vulcanică Maricunga).
2007 - Kinross Gold devine proprietar 100% al minei La Coipa (în centura vulcanică Maricunga).
2007 - Colla face plângere privind ancheta efectuată de COREMA în privința drumului. Piese justificative sunt considerate insuficiente pentru a merge mai departe.
2008 - CMM și Colla Rio Jorquera convin în privința unui Protocol de « a doua generație ».
2009 - CMM lansează construcția unei noi tabere miniere la altitudine inferioară celei taberei actuale.
2009 – Programul de ucenicie din Tierra Amarilla sponsorizat de CMM finalizează studiile a șapte mineri.
2009 - Kinross Gold La Coipa și lucrătorii din sindicat negociază un nou contract colectiv după 24 zile de grevă.
2009 - CMM negociază un acord cu Sindicato de Trabajadores de CMM în privința orarului de muncă.
2009 – Reînnoirea acordului CMM-CONAF privind parcurile.
2009 - Kinross Gold devine proprietar a 100% din mina Lobo-Marte (aproape de CMM).
2009 - CMM este certificată conform Codul internațional de management al cianurii.
2009 - CMM primește premiul siguranței acordat de autoritățile cilene datorită nepierderii nici unei zile ca urmare a accidentelor.
2009 - CMM realizează ateliere ale părților implicate privind dezvoltarea durabilă a Tierra Amarilla.
2009 - CMM efectuează un studiu de fezabilitate și pregătește o EIM pentru o extindere importantă.
2010 - CMM, CONADI și Colla formează Consiliul mediului ajungând la un acord privind drumul C-611.
2010 – CMM negociază un nou acord de 4 ani cu Sindicato de Trabajadores de CMM.
2010 - Kinross Gold (Chili) donează \$ 707.000 ca urmare a cutremurului din Cile.
2010 - Kinross Gold reduce participația sa la proiectul minei Cerro Casale la 25%
Sursa: Diverse publicații

Este important de notat prezența crescută a Kinross Gold și a altor companii miniere în regiunea vulcanică Maricunga. Din cauza acestei prezențe susținute, Kinross Gold are oportunitatea de a face economii importante în ce privește investițiile pentru formarea și infrastructura umană și construcția (e.g. producerea de electricitate, investiția pentru îmbunătățirea drumurilor, comunitățile). Este de

asemena probabil ca vizibilitatea Kinross Gold și recunoașterea numelui său printre membrii comunității să fie în creștere. Interviuurile cu membrii comunității sugerează că unii nu fac diferență între minele Kinross Gold și alte proiecte similare. Astfel, o problemă a unei anume exploatare miniere poate fi considerată o problemă a întregii companii. Vom reveni asupra acestei idei ulterior pe parcursul studiului de caz.

Faptul că centura de aur Maricunga a devenit un punct focal al activității miniere a unui anumit număr de companii miniere diferite sugerează și că aceste companii au o nevoie crescută de a munci în colaborare strânsă pentru a răspunde mai bine impacturilor lor cumulative. Dintr-o perspectivă pozitivă, acest tip de cooperare poate permite răspunsuri dincolo de capacitatea unei singure companii (de exemplu, dezvoltarea unei uzine de desalinizare, o instalație hidro-electrică sau o instituție de educație). Dintr-o perspectivă negativă, poate însemna și că un accident de mediu sau social poate fi considerat de către membrii comunităților ca o problemă a sectorului minier în ansamblu. În sfârșit, cu numeroase proiecte miniere în derulare, poate fi înregistrat un impact cumulativ negativ social sau asupra mediului (de exemplu, praful, circulația rutieră, consumul de apă, afluxul crescut de lucrători care vin din alte părți), ceea ce nu reprezintă o preocupare când un număr mic de mine erau exploatate în regiune.

Un al treilea punct ce reiese din cronologie, este că a existat întotdeauna o fricțiune privind volumul traficului de pe drum și impactul acestuia asupra mediului. În același timp, o a patra tendință cheie clar vizibilă a unui examen al cronologiei este aceea a unei relații din ce în ce mai formalizate este în curs de formare, între Kinross Gold și comunitățile Colla de-a lungul drumului, dar și cu alte părți cum o dovedesc un anume număr de acorduri. Implicațiile sunt discutate mai departe în studiul de caz.

Un al cincilea punct sugerat de cronologie este că relațiile companie-lucrători par să fie într-o zonă în care acorduri privind orele suplimentare sunt realizate fără greve sau întreruperi ale muncii, probleme ale lucrătorilor sunt soluționate (e.g. noi campuri miniere) și eforturile privind sănătatea și siguranței lucrătorilor sunt recunoscute de părți terțe.

O ultimă observație este că numărul și varietatea activităților, inițiativelor și acordurilor privind responsabilitatea companiilor realizate cu participarea Kinross Gold Maricunga pare să crească de-a lungul timpului. Aceasta poate reflecta faptul că, în calitate de cercetători, suntem mai conștienți și, deci, într-o poziție mai bună de a raporta aceste evenimente și inițiative care au avut loc sau au fost realizate din momentul începerii acestui studiu de caz, în ciuda faptului că au fost făcute toate eforturile pentru identificare și realizarea unui raport asupra activităților care au început înainte de cercetare.

Având toate acestea în vedere, suntem acum în poziția de a examina problemele responsabilității companiilor legate de mina Kinross Gold Maricunga.

7.0 Analiza problemelor

7.1 Analiza problemelor: problemele comunității indigene Colla

Între altele, raportul de audit din 2009 care a examinat activitățile Kinross Gold Maricunga privind conformitatea operațiunilor companiei cu Codul internațional de gestiune a cianurii a stabilit că

“Principalele părți implicate (la Kinross Gold Maricunga) sunt persoanele indigene Colla care dețin drepturile juridice pe terenurile înconjurând situl minei. [Kinross Gold Maricunga] întreține o relație strânsă cu comunitățile Colla și ... directorul general al Kinross Gold [Chili] se implică personal într-un proces continuu de angajament»²³⁴. Dacă e exagerat a descrie comunitatea Colla drept parte implicată “primară” la Kinross Gold Maricunga – acționarii, lucrătorii și guvernul, de exemplu, fiind alte principale părți implicate – nu există nici o îndoială că comunitatea Colla este o parte implicată de prim rang la Kinross Gold Maricunga.

Operațiunile Kinross Gold în privința minei Maricunga și a altor mine și proiecte proprii în regiune, și activitățile comunităților Colla în regiune sunt strâns legate. În ce privește problema impactului Kinross Gold Maricunga asupra comunității Colla, de exemplu, dacă membrii comunității Colla aleg să blocheze drumul minei, să lanseze acțiuni contra companiei miniere sau să nu susțină noile proiecte miniere care traversează teritoriul lor aceasta ar putea avea un impact semnificativ asupra Kinross Gold. După cum am notat mai devreme, înainte de implicarea Kinross Gold ca și proprietar la mina Maricunga în 1998, un membru al comunității Colla a blocat drumul minei (o problemă privind traficul înspre și dinspre mină) fiind, în fapt, o acțiune a acestui membru împotriva proprietarului precedent ai minei Amax / Bema (s-a ajuns la un acord). Kinross Gold a recunoscut public că obținerea drepturilor de trecere pe un alt drum al comunității Colla pentru un alt proiect de exploatare minieră în vecinătate poate reprezenta o provocare importantă în termeni de dificultate de negociere și timp consumat²³⁵.

Relația dintre Kinross Gold Maricunga și comunitatea Colla este în continuă evoluție; de-a lungul timpului această relație pare să treacă de la activități *ad hoc* și discuții la o abordare mai structurată, ce se bazează pe acorduri²³⁶ și angajamente²³⁷ mai formale alături de utilizarea procedurilor deliberative mai formale pentru discuții²³⁸ și pentru rezolvarea conflictelor²³⁹. Poate că acest formalism în creștere a relației dintre Kinross Gold și Colla este reflectarea unei evoluții paralele și din ce în ce mai formale a relației dintre guvernul cilian și comunitatea Colla. De exemplu, în 2004, după ani de negociere, guvernul cilian a recunoscut și a acordat proprietatea anumitor terenuri în văile adiacente minei Kinross Gold Maricunga comunității Colla²⁴⁰. În plus, în 2009, guvernul cilian a ratificat Convenția 169 a OIM, după cum am precizat anterior. Ratificarea Convenției 169 este susceptibilă a conduce la mai multă “legalizare” (recunoaștere juridică) a protecțiilor pentru grupurile indigene precum Colla față de resursele și alte proiecte pe sau lângă teritoriul lor. Astfel, proprietatea și poate alte drepturi ale Colla sunt din ce în ce mai clar recunoscute de lege, și se poate argumenta că poziția de negociere a Colla față de autoritățile de negociere ciliene și de Kinross Gold s-a schimbat. În fapt, un argument poate fi susținut: poziția de negociere a Colla nu doar nu s-a schimbat, dar s-a îmbunătățit și, în cunoștință de cauză, comunitatea Colla este în măsură să obțină angajamente mai formale și mai structurate din partea Kinross Gold și a altor organisme ciliene de guvernământ.

Problemele curente ale relației Kinross Gold Maricunga – Colla care atrag atenția gravitează în jurul :

- Drumului care duce la mină care trece prin anumite locuri din apropierea comunităților Colla și a locuințelor sau activității agricole – sursa plângerilor Colla privind calitatea și întreținerea drumului, nivelul ridicat de circulație pe acesta, praful și alte impacte auxiliare asupra mediului, cât și dimensiunile siguranței care îi sunt asociate -și

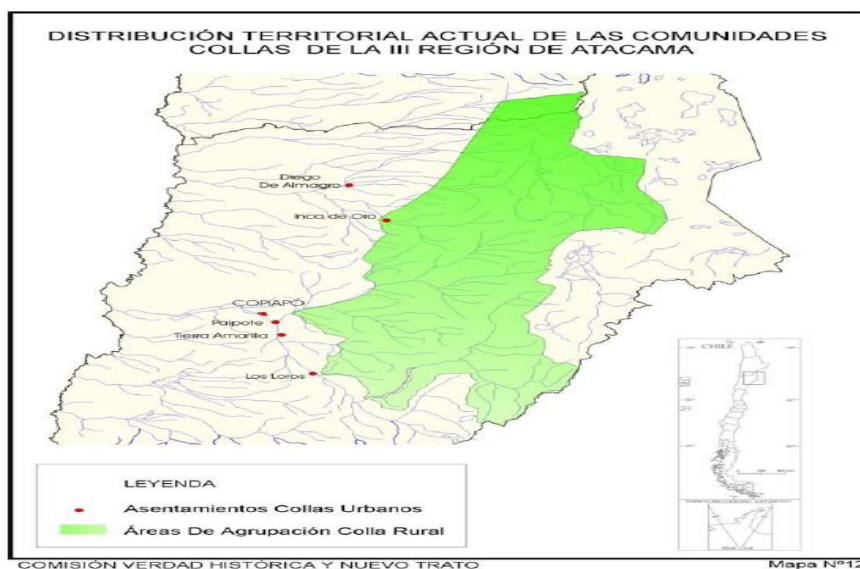
- Accesul comunității Colla la apă²⁴¹.

În plus, e din ce în ce mai evident că Kinross Gold Maricunga și membrii Colla au concepții și perspective diferite și aparent contradictorii asupra proprietății²⁴². Este util să examinăm aceste probleme în contextul educației, locurilor de muncă, serviciilor medicale, mediului și altor activități de întărire a capacităților furnizate de Kinross Gold Maricunga comunităților Colla. După o scurtă dezbatere de fond privind activitățile Kinross Gold Maricunga-Colla, central atenției se va concentra asupra acordului care a fost elaborat între Kinross Gold și comunitatea Colla Rio Jorquera și asupra raportului acestuia cu problemele drumului și accesului la apă.

7.1.1 Contextul

Cercetătorii afirmă că popoarele indigene au trăit în nordul Cilei de acum 10.000 ani²⁴³, fiind probată implicarea lor în sectorul minier din primele timpuri²⁴⁴. Populația Colla a fost descrisă ca un grup nomad în nordul Anzilor care a ocupat teritoriul Regiunii III, Atacama, inclusiv văile mai jos de mina Maricunga din secolul al XIX-lea (vezi harta de mai jos²⁴⁵).

Harta: distribuția teritorială a comunităților Colla în Regiunea III, Atacama

Sursa: Comisia Verdad Historica y Neuvo Trado (2003)²⁴⁶

În jur de 3000 persoane Colla trăiesc în Chile²⁴⁷, respectiv 0,46% din populația indigenă totală din Chile²⁴⁸. Persoanele indigene reprezintă 4,6% din populația totală a Cilei. Colla reprezintă aproape 1,26% din populația regiunii Atacama²⁴⁹. După cum o indică harta de mai sus, cvasi-totalitatea Colla se găsește în regiunea Atacama. Există mai multe comunități indigene Colla pe drumul către mina Maricunga²⁵⁰, concentrate în special la Rio Jorquera (unde 30 familii trăiesc) și la Wayra Manta Tujsy de Tierra Amarilla.

Studii sugerează că activitățile de subzistență importante ale populației Colla se concentrează pe creșterea animalelor (ovine, caprine, bovine), schimburi de bunuri, agricultura și exploatarea minieră²⁵¹. În regiunile rurale Colla, un studiu sugerează că există în medie cinci persoane par menaj, cu case construite din lemn, pământ, cutii și metale adunate, și cu podea de pământ²⁵². Adeseaori, nu au nici electricitate și nici apă curentă, și mai mult de jumătate nu au sistem de canalizare²⁵³. Am notat mai sus incidența semnificativă mai ridicată de sărăcie a persoanele indigene în Cile prin raport cu omologii lor non-indigeni. Conform unui studiu Kinross Gold, se estimează că 70% din comunitatea Colla nu deține o înțelegere de bază a terminologiei juridice și a contractelor²⁵⁴.

Foto: O rezidență Colla Rio Jorquera vizibilă de pe drum²⁵⁵

Religia este un element central al viziunii asupra lumii a comunității Colla cu principalele divinități fiind Pachamama (mama Pământ) și Inti (Soarele). Concepția Colla asupra religiei se bazează pe o legătură profundă între persoane, animale și natură²⁵⁶.

Foto: Colla Rio Jorquera: Animal de sacrificiu oferit lui Pachamama²⁵⁷

Membrii Colla au exprimat gratitudinea lor spirituală particulară față de mineralele prețioase situate pe terenurile lor, după cum o indică această declarație a unui bătrân Colla:

“Mineralul este ceva care vă poate arăta multe lucruri. Este ca și cum ai culege un dar al pământului care vă este oferit gratuit și cu afecțiune. El este acolo, ajungeți la el și îl luați. Este pregătit pentru voi ca o ofrandă. Este totodată ocazia de a celebra viața; este ca o nouă naștere, cineva care este născut din nou, ar putea fi reprodus din nou. Puteți ști cine este el, puteți ști dacă e bun sau rău, dar pentru asta tu trebuie să știi cine ești într-un sens profund»²⁵⁸.

În timp ce Colla s-au implicat de mult timp în activități miniere, cum am precizat anterior, un membru Colla a declarat oficial că, în cazul zăcămintelor de aur de la Maricunga, nu exista, în opinia sa, o cantitate sau o calitate suficientă pentru a garanta, pentru Colla, o activitate minieră²⁵⁹.

7.1.2 Activitățile Kinross Gold cu privire la Colla

Conform celui de-al șaptelea principiu al Principiilor directoare pentru responsabilitatea companiilor ale Kinross Gold, Kinross Gold s-a angajat să respecte punctele de vedere și drepturile culturale și istorice ale persoanelor afectate de activitățile sale – în particular, populațiile indigene²⁶⁰. În « Asumarea responsabilității », primul raport al Kinross Gold privind responsabilitatea companiilor (publicat în 2008) un funcționar Kinross Gold este citat « [U]nul dintre obiectivele noastre principale la Maricunga este de a ajuta comunitățile indigene din zonă să devină economic auto-suficiente »²⁶¹. Trebuie să notăm că această comunitate Colla nu reprezintă o entitate omogenă : există membrii Colla care trăiesc în orașe și membrii Colla ce trăiesc în comunități rurale și chiar în categoria rurală pot fi regăsite diferențe de la o comunitate la alta. În acest studiu de caz, accentul este pus pe comunitatea Rio Joquera deoarece aceasta este grupul cu care Kinross Gold are interacțiuni semnificative. În 2008, Kinross Gold Maricunga

a numit un funcționar pentru relațiile publice și comunicații ale cărui activități se concentrează aproape exclusiv pe interacțiunile cu Colla din vecinătatea minei²⁶².

Kinross Gold și-a declarat implicarea sa într-un mare număr de activități de întărire a relației cu membrii Colla precum²⁶³:

- Să ajute la lansarea activităților locale antreprenoriale/agricole, ajutorul pentru Colla de Rio Jorquera în construirea unui baraj de 50.000 litri, a unui canal de irigație și în plantarea lucernei²⁶⁴;

- Asistență pentru îmbunătățirea oportunităților educative pentru tineri, oferirea de burse anuale studenților Colla și de pensii alimentare lunare pentru 12 familii Colla pentru acoperirea taxelor de transport către școlile locale și taxelor pentru mâncarea copiilor de vârstă școlară. În 2008, 50 de burse au fost acordate elevilor Colla. Doi absolvenți lucrează acum pentru Kinross Gold Maricunga în domeniile sănătății, siguranței și mediului²⁶⁵;

- Furnizarea unei asistențe financiare și în natură comunităților indigene locale sau reprezentanților lor, incluzând Colla de Rio Jorquera, Colla Wayra Manta Tujsy și Asociația multiculturală a indigenilor;

- Susținerea comunității Colla prin intermediul PRODESAL, un proiect al municipalității Tierra Amarilla condus de guvernul cilian. Această alianță public-privat organizează vizite bilunare în zone rurale ale unui veterinar și a unui inginer agronom. Se planifică la acest moment și furnizarea de asistență medicală pentru viitor;

- În comunitatea Rio Colla Jorquera, Kinross Gold lucrează cu organizații locale și Șefi pentru a îmbunătăți « alfabetizarea juridică » prin intermediul seminariilor de formare conduse de experți externi;

- Furnizarea Colla unei asistențe în îngrădirea terenurilor lor, urmare a deciziei din 2004 a guvernului cilian de a acorda drepturi de proprietate rezidenților locali în văile care învecinează minele;

- În comunitatea Colla Wayra Manta Tujsy, susținerea unui program ce vizează ajutarea rezidenților în a gestiona puțurile lor, producerea de bunuri de menaj și învățarea de noi metode de creștere a animalelor; și

- Furnizarea, în numele Asociației multiculturale a indigenilor, a unui sprijin pentru Camera pentru sănătate tradițională unde metodele de vindecare tradiționale sunt practicate și predate.

Foto: Bursă Kinross Gold Maricunga pentru un elev Colla²⁶⁶

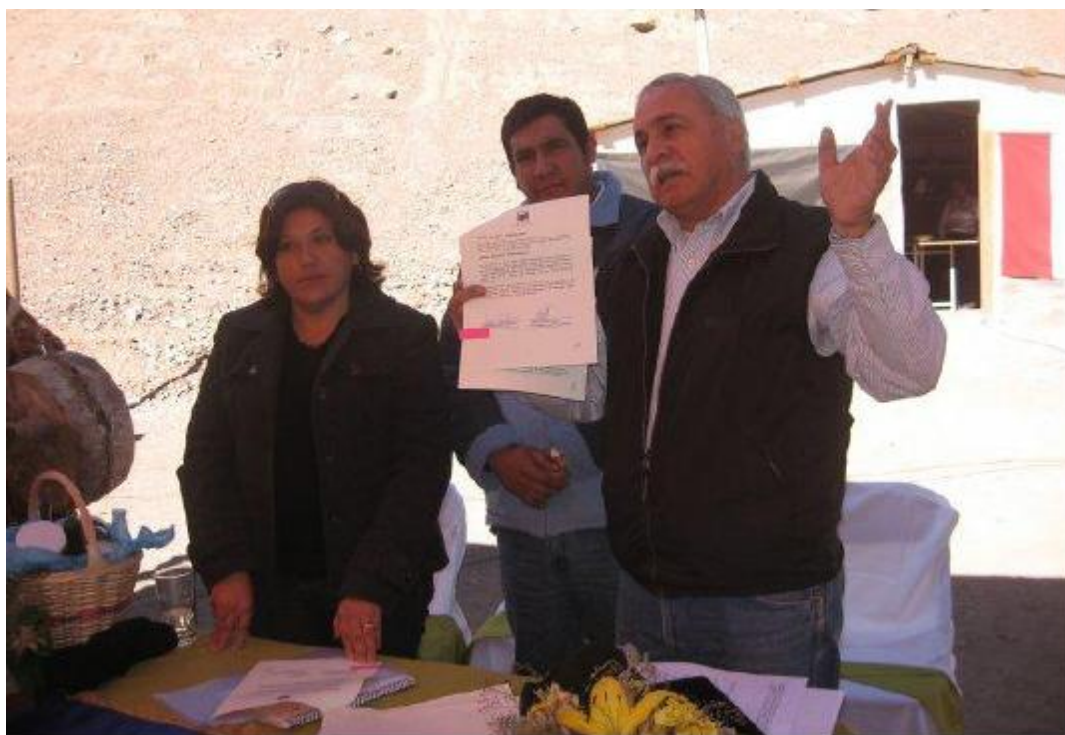
Foto: Împrejmuire, țarc Colla Rio Jorquera²⁶⁷

7.1.3 Activitatea ce a condus la protocoale

Interviurile cu șefii Colla Rio Jorquera relevă că o versiune inițială a protocolului a fost elaborată în 1996, când proprietarii minei erau Amax / Bema și Kinross Gold nu era implicată în proprietatea minei²⁶⁸. Totuși, protocolul original din 1996 nu a fost semnat. Tranziția spre o abordare mai formală în structura relațiilor între Kinross Gold Maricunga și Colla părea a lua amploare în 2004, când Kinross Gold Maricunga a condus un studiu pentru a identifica proiectele privind durabilitatea comunității Colla de Rio Jorquera²⁶⁹. În consecință, primul protocol Kinross Gold Maricunga – Colla a fost realizat de părți în 2005²⁷⁰.

Foto: Semnarea protocolului: Colla Jorquera Rio și Kinross Gold Maricunga²⁷¹

După cum au arătat interviurile cu rezidenții Colla Rio Jorquera, una dintre atracțiile elaborării unui protocol Kinross Gold Maricunga-Colla a fost de a obține, în scris, detaliile înțelegerilor care până în acel moment nu fuseseră puse pe hârtie diminuând astfel probele pe care Colla le-au trăit atunci când au negociat cu diverși reprezentanți ai companiei care pot sau nu să fie familiarizați cu înțelegerile convenite cu reprezentanții unei alte companii. În 2005, în continuarea studiului de identificare a proiectelor condus de Kinross Gold Maricunga în 2004, compania a făcut o donație de material agricol (materiale pentru gard) și a furnizat un sprijin pentru instalarea unei fântâni de apă comunitare destinate să ajute Colla de Rio Jorquera în cultivarea lucernei și a pășunilor pentru animale²⁷². Din 2006, angajații Kinross Gold Maricunga au participat la un grup de lucru cu Colla de Rio Jorquera, participând la reuniuni pentru a discuta problemele comunității²⁷³. În iunie 2008, primul protocol a fost înlocuit

printr-un protocol secund între Kinross Gold și Colla Rio Jorquera²⁷⁴. În fapt, protocolul din 2008 poate fi considerat ca bazându-se pe experiența câștigată plecând de la protocolul din 2005.

7.1.4 Protocolul din 2008 între Kinross Gold Maricunga și comunitatea Colla de Rio Jorquera²⁷⁵

În anumite privințe, protocolul din 2008 între Kinross Gold Maricunga și comunitatea Colla ar putea fi descris ca o versiune ciliană a acordurilor de impact și a prestațiilor care prevalează între companiile miniere canadiene și colectivitățile Primelor Națiuni ale Canadei. Protocolul Kinross Gold Maricunga-Colla a fost semnat de directorul general al Kinross Gold Maricunga, Jorge Aceituno Sandoval, și de către președintele comunității Rio Jorquera, Patricia Cruz Núñez, după examinare și aprobare de-a lungul unui proces de deliberare Colla (adunarea comunitară Colla). Dintr-o perspectivă de gen, este interesant de notat că din partea Colla, rolul cheie l-a jucat o femeie. Începând cu noiembrie 2008, principalul punct de contact Kinross Gold Maricunga pentru toate problemele legate de Colla este managerul de relații publice și de comunicații al Kinross Gold Maricunga care este de asemenea o femeie.

Acordul pornește de la principiul explicit declarat că dezvoltarea durabilă din cadrul comunității Colla nu depinde doar de comunitate, ci și de relațiile organismelor publice și private și că Kinross Gold Maricunga reflectă în politicile sale de responsabilitate socială regula dezvoltării comunitare Colla lucrând împreună prin intermediul meselor de dialog (de exemplu, grupurile de muncă). Obiectivele principale ale acordului sunt de a asista social comunitatea, de a prezerva și promova dezvoltarea durabilă și de a respecta și susține cultura, valorile și principiile comunității Colla.

Conform protocolului, părțile convin să colaboreze prin intermediul meselor de dialog în care Kinross Gold Maricunga acceptă, prin intermediul întâlnirilor lunare, să ajute comunitatea să pună în practică proiecte comunitare, să ajute antreprenorii, să ajute la formarea și la crearea de locuri de muncă prin intermediul burselor de studiu, a proiectelor eco-turistice, prin furnizarea de vizite medicale la domiciliu pe teritoriul comunității (ideal, la fiecare trei luni) și să ajute financiar Colla pentru a obține drepturile specifice de apă pentru teritoriul lor.

7.1.5 Problemele actuale și soluția lor²⁷⁶

7.1.5.1 Drumul

Cum am indicat mai înainte, în timp ce pe parcursul anilor Kinross Gold Maricunga a furnizat asistență pentru educație, locuri de muncă, îngrijire medicală, pentru mediu cât și alte forme de susținere a comunității Colla, problemele actuale care rețin atenția se leagă de drumul care duce la mină și care trece în anumite puncte prin proximitatea locuințelor Colla și a activității agricole și în jurul accesului la apă. Am văzut că drumul minei a fost o sursă a plângerilor în curs privind traficul și drumul ridicat de către vehiculele Kinross Gold Maricunga, iar pierderile comunității Colla, animalele și culturile situate lângă drum²⁷⁷. Kinross Gold Maricunga are un acord cu Ministerul cilian al lucrărilor publice pentru întreținerea drumului conform căruia Ministerul lucrărilor publice întreține și Kinross Gold contribuie cu o sumă de bani pentru întreținerea drumurilor. După cum am indicat anterior în prezentul studiu,

plângerile comunității Colla din 2007-2008 privind pierderile cauzate de praful vehiculelor ce se deplasează spre mina Maricunga au fost studiate de autoritățile cilene de mediu care au conchis că nu existau probe suficiente pentru a susține plângerile împotriva companiei. Întreținerea drumului ce duce la mina Kinross Gold Maricunga implică reprofilajul drumului (reconstruirea suprafeței utilizând nivelatoare) și aplicarea regulată de apă pentru a menține jos praful, Comunitatea Colla se plânge că metoda utilizată de către Ministerul lucrărilor publice pentru reprofila drumul a fost făcută cu neglijență, lăsând grămezi de pietre și găuri în drum. O altă abordare care este acum studiată consistă în aplicarea unui agent de suprafață chimic drumului care împiedică ridicarea prafului și reduce umflăturile drumului. Totuși, la momentul cercetării pentru acest studiu de caz această opțiune pentru suprafață este încă în studiu și nici o decizie nu a fost luată. În 2009, noi plângeri cu privire la degradarea drumurilor au fost înaintate de comunitatea Colla Rio Jorquera și Colla a obținut serviciile unui biolog consultant pentru a documenta degradarea mediului. La cererea Colla, aceasta a condus la o întâlnire tripartită între cele trei părți (Colla Rio Jorquera, Kinross Gold Maricunga și reprezentanții guvernului Cile) pentru a examina și trata plângerea. Un cercetător din acest proiect a avut posibilitatea să asiste și să observe o parte a uneia dintre întâlnirile tripartite ținute în aplicarea acestei înțelegeri. În timpul acestei întâlniri, un total de 13 persoane din partea celor trei părți au fost prezente – patru reprezentând Colla Rio Jorquera, cinci funcționari guvernamentali (de la Societatea națională și de la Ministerul lucrărilor publice) și patru reprezentanți Kinross Gold Maricunga.

Un reprezentant al Ministerului lucrărilor publice (drumuri) a jucat rol de mediator al întâlnirii între părți. În cadrul întâlnirii care a fost observată de cercetător, problema principală în discuție era de a ști dacă Kinross Gold Maricunga va trece de la abordarea actuală la întreținerea drumurilor cu agent chimic aplicat pe suprafață carosabilă. Una dintre principalele concluzii ale reuniunii a fost un acord pentru o serie de inspecții tripartite care vor avea loc în privința unei lungimi de 65 de kilometri de drum pentru a examina degradarea și pentru dezvoltarea modalităților de reparație potrivite. Astfel părțile au creat un proces de contestare tripartită a deciziei care este în lucru la momentul redactării. În opinia cercetătorului care a observat procesul, reuniunea s-a desfășurat într-o manieră calmă, profesională și constructivă din partea tuturor participanților.

În martie 2010, în cadrul unui acord de negociere tripartită care a început în 2009 între comunitatea Colla de Rio Jorquera, autoritățile cilene și Kinross Gold Maricunga, un acord a fost anunțat pentru întreținerea drumului minei, prevăzând îmbunătățirea drumului plecând de la perspectiva siguranței cât și de a trata și reduce efectele de mediu în privința Colla care trăiesc de-a lungul drumului²⁷⁸. Spre finalul redactării acestui raport, cercetătorii au primit informații privind o nouă dispută între Kinross Gold și Colla de Rio Jorquera privind modificările la o rută secundară către tabăra nouă de lucrători; comunitatea Colla susține că Kinross a trecut peste terenurile Colla²⁷⁹. Întâlniri pentru a rezolva această problemă a fost pregătite între reprezentanții guvernului cilian, Colla de Rio Jorquera și Kinross Gold Maricunga.

7.1.5.2 Problemele privind accesul la apă

Cealaltă problemă majoră ce implică Kinross Gold Maricunga și Colla este accesul la apă. Condițiile deșertului Atacama sunt bine cunoscute și recent guvernatorul Atacama a exprimat preocuparea sa în privința penuriilor importante de apă în zonă²⁸⁰. Problema apei pentru Kinross Gold Maricunga și Colla face parte dintr-o preocupare mai largă a penuriei de apă mondiale și regionale și a concurenței între utilizatorii de apă actuali și potențiali, dar este o preocupare care este în mod particular crescută în țările care cuprind munții Anzi în lumina indicațiilor că schimbările climatice accelerează topirea ghețarilor din Anzi²⁸¹. Diferențele în nevoile de apă și capacitățile de a avea acces la apă sunt adesea evidente atunci când comparăm marile interese industriale, precum minele, cu grupurile indigene sărace.

Am notat mai înainte în acest studiu de caz că societățile precum Kinross Gold Maricunga și colectivitățile precum Colla de Rio Jorquera au fost lăsate să concilieze efectul legilor care adoptă o abordare axată pe piață (cu drepturi de apă vândute celui ce oferă mai mult) precum Codul apei din 1981 pus la punct în epoca Pinochet cu legile din perioada post-Pinochet care tind să răspundă intereselor și necesităților altor actori decât exploatatorii de resurse, precum comunitățile și populațiile indigene (de exemplu, Legea-cadru a mediului din 1993, Legea indigenilor din 1993 și Convenția OIM 169 ratificată de Cile în)²⁸².

Am notat de asemenea în acest studiu de caz că sursele de apă pentru operațiunile Kinross Gold Maricunga emană din puțuri de apă subterană din proximitatea Pantanillo, la 26 km nord de mină, și ele nu au un impact și nici un îngreunează aprovizionarea cu apă a comunității Jorquera Rio. Totuși, într-un sistem de piață a atribuirii apei, companiile cu capacități financiare precum Kinross Gold (și alte interese miniere și interese agricole importante, etc.) pot obține apă pentru nevoile lor în timp ce alții, grupurile marginalizate precum Colla trebuie să fie mulțumite cu foarte puțin.

Reprezentanții Kinross Gold Maricunga au recunoscut problema penuriei de apă în regiunea Atacama²⁸³ și nevoile de apă ale Colla²⁸⁴ și au exprimat în mod constant susținerea lor ca Colla să dețină acces la apă furnizată de guvernul Cile. La un anumit nivel, aceasta poate fi formulată ca o problemă între guvernul Cile și comunitatea Colla. De fapt, guvernul statului Cile este cel ce a adoptat Codul apei și tot guvernul cilean este cel ce are obligații legale de a proteja populațiile indigene. Deciziile recente ale unui tribunal cilian sugerează că ratificarea, în 2009, a Convenției 169 a OIM ar putea întări poziția populațiilor indigene susținând că drepturile lor asupra apei sunt demne de o protecție specială din partea statului²⁸⁵. Aceste decizii au ridicat problema inviolabilității aparente a drepturilor acordate anterior în virtutea Codului apei²⁸⁶. În plus, au avut loc recent discuții privind reforma constituțională în Cile și, dacă se va adopta o lege în acest sens, disponibilitatea de apă proaspătă va deveni un bun public de importanță pentru securitatea națională indiferent unde este situată apa²⁸⁷.

Se poate spune că angajamentul Protocolului Kinross Gold Maricunga de a ajuta Colla în achiziționarea de drepturi de apă poate fi înțeles în acest context mai larg. În termenii propriilor acte și cuvinte, pare să fie o situație în care responsabilii companiei Kinross Gold Maricunga înțeleg conexiunea companiei cu soarta uneia dintre principalele părți implicate ale companiei – întrucât Kinross Gold Maricunga a indicat

expres că înțelege importanța apei pentru viabilitatea comunității Colla pe termen lung. Astfel, compania se găsește în poziția de a încerca să trateze o slăbiciune percepută sau o inegalitate în termeni de distribuție conform Codului apei a drepturilor asupra apei a persoanelor indigene și a altor obligații ale statului de a proteja interesele indigenilor²⁸⁸. Colla de Rio Jorquera a încercat să ajute Kinross Gold în identificarea de « piste » privind oamenii care ar fi interesați să vândă certificatele de apă. Totuși, în mai multe rânduri, vânzătorii identificați prin intermediul anchetelor companiei au propriile lor probleme cu certificatele de apă (de exemplu, sunt ipotetice) făcând astfel cumpărarea drepturilor de apă foarte dificilă.

La un anumit nivel, guvernul Cile care, grație legilor sale a creat un sistem în care dezvoltatorii de resurse precum societățile miniere au o poziție avantajoasă, apreciată în funcție de capacitatea lor de a obține drepturi asupra apei în comparație cu grupurile indigene, și tot guvernul Cile care are obligații juridice pentru a proteja interesele mai puțin bine protejate precum cele ale Colla. La acest nivel putem atribui vina și responsabilitatea accesului inadecvat guvernului Cile. Reprezentanții Kinross Gold, totuși, par a recunoaște că membrii Colla nu fac neapărat o distincție subtilă între guvernul Cile și Kinross Gold Maricunga în această privință. În plus, trebuie de asemenea recunoscut că membrii Colla au posibilitatea de a face viața dificilă pentru companii precum Kinross Gold refuzând colaborarea cu compania pe anumite proiecte și teme (precum dezvoltarea de noi mine). Pentru acest motiv se pare că Kinross Gold Maricunga recunoaște importanța de a ajuta Colla în obținerea de drepturi asupra apei pentru rațiuni morale și practice, chiar dacă, din punct de vedere tehnic, această sarcină de a obține drepturi asupra apei nu este responsabilitatea sa juridică. În plus față de încercarea de a găsi și obține drepturi asupra apei pentru Colla, compania lucrează în egală măsură cu Colla pentru a dezvolta baraje și canale de irigație pentru un mai bun uzaj al apei disponibile²⁸⁹ și studiază posibilitatea dezvoltării de uzini de desalinizare pentru alte proiecte miniere în care este implicată²⁹⁰.

7.1.6 Alte acorduri între Kinross Gold Maricunga și Colla

Protocolul între Kinross Gold Maricunga și Colla Rio Jorquera reprezintă până în prezent instrumental principal care descrie interesele și relațiile între cele două părți. Dar Kinross Gold Maricunga și comunitatea Colla sunt implicate deopotrivă în alte înțelegeri, bipartite sau multipartite, pe probleme de interes comun. De exemplu, din 2006, prin intermediul unui acord tripartit, sector public –sector privat-societate civilă, a fost creat un Comitet pentru conservarea și utilizarea durabilă a zonelor umide situate în proximitatea minei Maricunga (mina Maricunga este la 7 km de o parte a Laguna Negro Francisco / Parcul național Nevado Tres Cruces)²⁹¹. CONAF (Oficiul național cilian al pădurilor) joacă un rol preponderant în acest accord, celelalte părți fiind Kinross Gold Maricunga, Colla, Barrick, un operator turistic, două universități, o organizație de mediu, SERNAGEOMIN (Serviciul național de geologie și mine), SAG (Agenția ciliană de agricultură și animale), MOP (Ministerul lucrărilor publice) și CONAMA (Agenția de mediu).

7.2 Analiza de probleme: problemele comunității lărgite

În timp ce comunitatea Colla ce trăiește în apropierea drumului ducând la mină reprezintă una dintre părțile implicate direct afectate de activitățile Kinross Gold Maricunga, compania are un impact comunitar care se întinde dincolo de Colla. La nivel economic, impactul minei este de nivel național (de exemplu, prin plata taxelor, redevențelor, licențelor și altor drepturi). În ce privește impozitele Tye Burt, managerul general al Kinross Gold a indicat că compania plătește 52% din beneficiile operațiunilor statului cilian²⁹². În termeni de investiții în economia ciliană, dezvoltarea inițială a minei în anii 1990 ar fi fost de \$200 milioane²⁹³, repunerea în lucru după închidere temporară din 2003 ar fi necesitat o investiție de \$160 milioane²⁹⁴, o investiție de 46 milioane a fost aprobată pentru instalarea unui process de extragere a aurului la Maricunga²⁹⁵, și o investiție prevăzută de 350 milioane a fost identificată drept necesară dacă o nouă extindere a minei va avea loc²⁹⁶. S-a semnalat de asemenea că societatea Kinross Gold ia în considerare o altă investiție de \$2 miliarde în Cile pentru două proiecte de dezvoltare²⁹⁷. Salariile și avatajele sociale oferite salariaților la Kinross Gold Maricunga și altor antreprenori sunt un alt avantaj economic direct pentru comunitate²⁹⁸. În plus, Kinross Gold Maricunga a donat \$ 174.064 pentru comunitate în 2008²⁹⁹.

În termeni de impact social și de mediu în regiunea Atacama, orașul Tierra Amarilla a fost centrul atenției Kinross Gold Maricunga. Tierra Amarilla este orașul cel mai apropiat de comunitățile Colla discutate mai sus. Are o populație de aproximativ 12.000³⁰⁰. Tierra Amarilla se regăsește la aprox. 10 kilometri de Copiapo, capitala Atacama, și la mai mult de 100 de kilometri de mina Maricunga. Împreună cu Copiapo, Tierra Amarilla este rampa de lansare pentru activitățile Kinross Gold în Centura de aur Maricunga, și este o sursă de selecție pentru viitorii angajații companiei și antreprenori. Rezultatele atelierelor părților implicate ale Kinross Gold privind durabilitatea care au fost ținute la Tierra Amarilla în 2008 și în 2009³⁰¹ și interviurile realizate în acest studiu de caz au relevat un anume număr de preocupări sociale și de mediu ale rezidenților Tierra Amarilla privind impactul activităților miniere asupra comunității, privind efectele activității miniere asupra penuriei de apă, efectul poluării miniere asupra rezidenților (mai ales particulele/poluarea prin praf) și necesitatea de locuri de muncă în sectorul minelor și o formare adecvată a competențelor (educației) pentru rezidenți.

După cum am precizat anterior, Kinross Gold a recunoscut public gravitatea problemelor penuriei de apă în Atacama și a indicat voința sa de a explora modalitățile disponibile pentru a rezolva această problemă³⁰² și a exprimat voința sa de a participa la realizarea de studii științifice asupra problemelor apei³⁰³. Problemele de poluare a aerului în Tierra Amarilla provin din surse locale (de exemplu, Minera Candelaria, situată la frontiera Tierra Amarilla), și nu de la Kinross Gold Maricunga. Totuși, rezultatele atelierelor părților implicate ale Kinross Gold privind durabilitatea relevă că numeroși cetățeni nu fac distincție între companiile miniere: există o tendință de a trata Kinross Gold drept o sursă pentru problema poluării chiar dacă ea nu este una.

În ce privește locurile de muncă și o formare profesională adecvată, Kinross Gold angajează lucrători locali de fiecare dată când e posibil, dar numeroase locuri de muncă în minele Kinross Gold necesită competențe specializate (de exemplu, geologi, ingineri, specialiști în spargere și fărâmițare, specialiști de

întreținere, specialiști în resurse umane, etc.)³⁰⁴. În această privință, Kinross Gold a lucrat pentru a rezolva problema lipsei de competență locală prin intermediul, de exemplu, sponsorizării unui program de ucenicie la Școala tehnică superioară din Tierra Amarilla condusă de un Centru de formare tehnică de la Universitatea Atacama, primii șapte absolvenți obținând diplome în decembrie 2009³⁰⁵.

Foto: Ceremonia de absolvire a programului de ucenicie din Tierra Amarilla (Decembrie 2009)³⁰⁶

Unii comentatori au sugerat că « talia contează » când se vorbește de impactul de mediu și economic al minelor, real și potențial, asupra comunităților din Cile și al altor țări din America latină³⁰⁷. Cum prezența Kinross Gold a crescut în Atacama, par să existe capacități, responsabilități și oportunități crescute pentru companie de a asuma un rol de leader în ce privește problemele sociale, economice și de mediu ale populațiilor și comunităților din Atacama. Interveniunile cu reprezentanții Kinross Gold pentru acest studiu de caz sugerează o înțelegere și o acceptare, din partea lor, a acestor capacități, responsabilități și oportunități crescute, cu încercarea de a găsi maniera cea mai bună de a proceda în continuare.

7.3 Analiza de probleme: problemele lucrătorilor / personalului contractual

În 2008, Kinross Gold Maricunga avea 431 angajați sindicalizați și 425 personal contractual³⁰⁸. Angajații sindicalizați sunt membri ai două sindicate (un mare sindicat pentru 95% din lucrători sindicalizați la Maricunga - le Sindicato de Trabajadores Cia Minera Maricunga³⁰⁹ - și unul mult mai mic pentru membrii managementului și supervizării³¹⁰). Ținând cont de depărtarea locului, munca în mine este condusă pe o perioadă de șapte zile de muncă și șapte zile de repaos în timp ce managementul și supervizorii lucrează 4 zile pe săptămână și au 3 zile de repaos³¹¹. Personalul contractual realizează servicii precum : transportarea lucrătorilor spre și de la mină, aprovizionarea, conducerea și întreținerea de camioane, funcționarea unei clinici medicale și servicii de restaurare ale minei, administrarea de resurse umane și transportul cianurii de sodiu către și de la mină.

Asemănător relației între Kinross Gold Maricunga și comunitatea Colla, relația companie-lucrători are o istorie de evoluție constantă. Problemele principale la ora actuală gravitează în jurul :

- sănătății și siguranței, și în particular schimbările prevăzute în exigențele de siguranță a muncii ce se aplică exploatării miniere de înalță altitudine (mai exact amplasarea taberelor miniere);
- compensării și avantajelor sociale în cadrul negocierilor orarului de muncă de 7 zile din 7 cu 7 zile de repaos și reînnoirea convenției colective (în 2010); și
- ajustării la schimbările exigențelor legale privitoare la personalul contractual.

Grație acestor valori, principii, coduri, politici, linii directoare și norme, Kinross Gold și-a luat angajamentul de a „pune oamenii pe primul plan”³¹² și de a avea siguranța muncii și a lucrătorilor ca principală prioritate³¹³, de a se conforma drepturilor omului³¹⁴, de a apăra dreptul lucrătorilor de a alege să adere sau nu la un sindicat (libertatea de asociere)³¹⁵, de a menține relații bune de muncă³¹⁶, de a furniza mijloace de subzistență corespunzătoare angajaților³¹⁷, de maximizare a muncii, a afacerilor și oportunităților economice pentru comunitățile locale³¹⁸, de a se asigura că partenerii și antreprenorii aderă la normele Kinross Gold cu privire la mediu, sănătate și securitate și de a oferi formare profesională în acest scop³¹⁹, de a identifica și pune în operă posibilitățile de angajare și achiziție locale³²⁰, de a se conforma exigențelor locale și standardelor Kinross Gold³²¹, de a avea un mediu de muncă care să favorizeze diversitatea³²² și de a susține cultura de întreprindere care este cea a egalității de șanse, fără discriminări³²³. Kinross organizează regulat anchete de muncă la nivel de companie, în care valorile, responsabilitatea socială și siguranța reprezintă un motor al angajamentului lucrătorilor³²⁴.

7.3.1 Siguranța muncii la mina Kinross Gold Maricunga

Situarea la mare altitudine a minei Kinross Gold Maricunga, în Anzi, face ca acolo condițiile de muncă să fie foarte dificile, cu vânturi ce depășesc 100km la oră și temperature ce ajung până la -30 de grade Celsius³²⁵. Atât situl minier cât și campul actual (inclusiv dormitoarele), sunt situate la mai mult de 4000m altitudine³²⁶. Din cauza altitudinii, Kinross Gold cere ca vizitatorii să se supună unui examen medical fizic înainte de venirea la mină, iar muncitorii sunt verificați zilnic de semne de rău de altitudine într-o clinică minieră situată în sit³²⁷. Studiile medicale cu privire la minerii cilieni ce lucrează la mare altitudine, precum cei ai Kinross Gold Maricunga, sugerează că somnul la mare altitudine este diminuat și că minerii au un risc crescut de îmbolnavire indus de altitudine³²⁸. Cifrele Confederației miniere din Cile (principalul sindicat al muncitorilor cilieni) sugerează că speranța de viață a minerilor de la mare altitudine este de 60 de ani, cu 16 ani mai puțin decât media națională, și că speranța de viață redusă poate fi atribuită condițiilor de muncă la mare altitudine³²⁹. Kinross Gold Maricunga este pe cale de a construi un nou camp la o altitudine inferioară (care ar trebui să fie operațional în iunie 2010)³³⁰, cu amplasamentul la 600m mai jos de cel actual (aprox. 3500m).

Decizia luată de Kinross Gold Maricunga de a construi noul camp la un nivel inferior pare a fi anticipat discuțiile curente purtate de guvern relativ la o nouă reglementare care să prevadă că toate campurile miniere trebuie să se găsească la altitudini inferioare, putând astfel să fie interpretată ca un exemplu al dinamismului de responsabilitate socială a companiei de a răspunde nevoilor muncitorilor. Discuțiile din

2008 privitoare la cuprinsul noii reglementări au propus ca fiecare camp minier să se găsească la mai puțin de 3000m³³¹, ceea ce ar fi semnatificat că noul camp Kinross Gold nu respectă noua reglementare, și aceasta în ciuda eforturilor și buneii credințe a companiei în ceea ce privește abordarea problemei înainte de anunțarea noii reglementări. Dacă noua reglementare ar fi fost adoptată, devenea imperativ pentru Kinross Gold de a abandona construcția campului minier la nivelul de 3500m, în favoarea unui alt camp minier la nivelul de 3000m, ceea ce, în fapt, ar fi constituit o penalitate pentru Kinross Gold care a luat inițiativa ameliorării condiției muncitorilor în lipsa unei obligații legale de a o face. Totuși, conform rapoartelor recente, noua reglementare va permite o excepție de la exigența ca campurile miniere să fie construite sub nivelul de 3000m, dacă campurile construite peste 3000m vor include echipamente speciale de oxigenare în dormitoare și cu condiția ca întreprinderile să amplaseze, în camp, clinici medicale cu personal medical calificat, disponibil 24 de ore pe zi, 365 de zile pe an (Kinross Gold Maricunga are deja o clinică medicală pe situl minier)³³².

Transportul la mina Copiapo (175km) este furnizat de Kinross Gold Maricunga (printr-un serviciu contractual) și durează aproximativ 3 ore, pe o rută periculoasă. Accesul la sit este ameliorat grație noii rute de acces care elimină trecere pe o creastă, cu rezultatul așteptat : o rută mai sigură care permite scurtarea timpului de ajungere la mină³³³.

Interviurile cu autoritățile guvernamentale confirmă că Kinross Gold Maricunga nu a suferit condamnări pronunțate în virtutea legilor cilene de muncă, sănătate sau securitate. Informațiile statistice ale Kinross Gold pentru perioada 2005-2008 relevă faptul că nu există nici un accident mortal la mina Maricunga în decursul perioadei, o rată medie a frecvenței rănilor la Maricunga de 1,16, o rată de frecvență a restrângerii a muncii de 0 și o rată de frecvență a tratamentului medical de 0,37³³⁴. În august 2009, Kinross Gold Maricunga a primit un premiu de siguranța muncii miniere din partea guvernului cilian (SERNAGEOMIN), bazat pe rata mică de accidente pentru anul 2008 și, a primit deasemenea, un al doilea premiu de siguranță a muncii din partea Camerei de comerț³³⁵.

La data de 30 aprilie 2009, un macaragiu al Kinross Gold Maricunga a suferit o criză cardiacă la mină, înainte de începerea zilei de muncă³³⁶. Conform prezentărilor mediatice, corpul nu prezenta nici un semn de traumatism atribuabil unui terț³³⁷. În mai 2009, a fost semnalat faptul că Kinross Gold Maricunga a instituit o politică limitând alcoolul și drogurile la locul de muncă³³⁸. Kinross Gold Maricunga a pus în lumină, deasemenea, ceea ce întreprinderea consider practice exemplare de securitate pentru antreprenori la situl Masricunga. Un articol apărut în « Area Miner », un bulletin minier local pe internet, notează că Kinross Gold Maricunga a încheiat un contract cu Finning International, o companie ce furnizează și întreține utilaje Caterpillar pentru Maricunga, semnalându-se că Finning a încheiat doi ani fără accidente și întârzieri la mina Maricunga³³⁹.

Pentru ansamblul operațiunilor sale, Kinross Gold a pus în practică un system de gestiune a sănătății și securității de mediu (SSM), calchiat pe normele ISO 14001 și OHSAS 18001, care acoperă aria de politică, planificare, implementare și exploatare, măsurile corective și de control, examenul gestiunii, cu obiective, norme de randament și parametri³⁴⁰. Deși unele operațiuni, precum mina Paracatu a companiei Kinross Gold, au obținut certificarea de către o terță parte privitoare la normele

internaționale de sănătate și securitate și pentru normele de muncă ISO 14001, OHSAS 18001 și-sau SA 8000³⁴¹, exploatarea Maricunga a companiei Kinross Gold nu este astfel certificată. Interviuurile cu reprezentanții Kinross Gold Maricunga pentru acest studiu de caz sugerează ca o asemenea certificare este anvizată.

O înțelegere utilă a practicilor de sănătate și securitate la mina Kinross Gold Maricunga provine din examinarea activității privitoare la manipularea și utilizarea cianurii. Cianura este utilizată în extragerea aurului (lixiviație) din minereu. Concentrații relativ mici de cianură pot fi foarte toxice pentru oameni și faună³⁴². Din această cauză, trebuie acordată o grijă foarte mare aspectelor de producer de cianură, transportului, stacajului, utilizării și eliminării, implicând o acțiune coordonată între angajați și o întreagă gamă de contractori. Precum indicat anterior, există un Cod internațional al gestiunii cianurii, un program voluntar în care întreprinderile pot fi verificate și certificate privitor la practicile de gestiune a securității aderând la termenii Codului, pornind de la procesul de producere și până eliminarea cianurii³⁴³.

Exploatarea Kinross Gold Maricunga este certificată conform Codului internațional al gestiunii cianurii. Rezultatele auditului sunt făcute publice, verificarea având loc în 2008, iar sinteza raportului de audit fiind dată publicității în februarie 2009³⁴⁴. Verificarea conformității cu Codul constă în a examina : formarea în ceea ce privește securitatea mediului și calificarea furnizorilor (în cazul Kinross Gold Maricunga furnizorul fiind DuPont Chile SA), antreprenorilor de transport (Transportes Verasay Limitada) și a antreprenorului de servicii medicale (Mutual), adecvarea instalațiilor și practicilor de manipulare și de stocaj, prevenirea, urmărirea, controlul calității și procedurilor de urgență, practicile de formare și calificare a personalului. Auditorul a agreeat și certificat instalațiile Kinross Gold în legătură cu cianura, procedurile, procesul de formare, personalul, partenerii și practicile, notând cu satisfacție aparentă că mai mulți angajați Kinross Gold Maricunga au primit formare adecvată în sănătate și siguranța muncii și conduc activități legate de cianură la Maricunga.

7.3.2 Relațiile de muncă la mina Kinross Gold Maricunga

Relațiile patronat-sindicat la mina Kinross Gold Maricunga în cursul perioadei 2005-2010 par a fi, pe ansamblu, pacifiste și constructive, fără greve și cu două acorduri importante încheiate. Relațiile bune întreprindere-lucrători la mina Maricunga se plasează în contextul mișcărilor greviste recent augmentate în Chile³⁴⁵. Cum a fost notat anterior, noua lege privitoare la sub-contractorii a intrat în vigoare în Chile, conducând la un « militantism crescut » al muncitorilor sub-contractuali în Chile³⁴⁶ (deși nu am găsit nici o probă a acestui militantism la Kinross Gold Maricunga). În 2008, au avut loc greve importante la două alte mari mine chilene (COLDELCO și BHP Billiton - Escondida³⁴⁷). În vara anului 2009, a avut loc o grevă de 24 de zile în proximitatea minei La Copaipa a companiei Kinross Gold, care a fost reglată cu o augmentare salarială și o primă³⁴⁸.

În primăvara și vara anului 2009, au avut loc discuții îndelungi între direcțiunea Kinross Gold Maricunga și Sindicatul muncitorilor Cia Minera Maricunga, privitor la reînnoirea orarului de muncă de 7 zile din 7, urmate de 7 zile de repaus. Norma ciliană săptămânală de muncă este de 5 zile muncitoare urmate de

două de repaus, sau de 6 zile lucrătoare și una de repaus, dar din cauza locației îndepărtate a minei, orarul de 7 zile de muncă urmate de 7 zile de repaus este mult mai practic. La finele lui iulie 2009, compania și sindicatul au ajuns la un « acord satisfăcător » pentru continuarea calendarului de 7 zile de muncă din 7 urmate de 7 zile de repaus³⁴⁹. În februarie 2010, un nou acord colectiv pe patru ani a fost convenit cu 95% dintre lucrători³⁵⁰. Între altele, acordul comportă o creștere salarială de 4,5%.

Foto : Semnarea noului acord colectiv, decembrie 2010³⁵¹

În termeni de diversitate, în interviurile cu responsabili Kinross Gold, aceștia insistă pe problemele de analfabetism care reduc capacitatea Kinross Gold de a angaja persoane din comunitatea Colla. Interviurile cu oficialii companiei și responsabili guvernamentali indică că reglementarea în privința sănătății și siguranței mediului cere ca lucrătorii să dețină competențe de bază și că este un domeniu în care persoanele indigene din Cile (incluzând Colla) au fost dintotdeauna devalorizate. Fiind spus acest lucru, într-un efort de termen lung pentru a fi în măsură să angajeze mai mulți Colla, și de a întări în termen lung stabilitatea comunității Colla, Kinross Gold Maricunga a pus în practică un program pentru oferirea de burse și de ajutor pentru studii pentru Colla și a angajat mai mulți Colla³⁵². Unii membri ai comunității Colla sunt în prezent angajați de Kinross Gold Maricunga la blocurile de filtrare și în alte activități legate de procesul cianurii și, așa cum auditul realizat conform Codului cianurii mai sus o menționează, au primit gama completă de formare în sănătate și siguranță în muncă asociată manipulării cianurii³⁵³. După cum s-a indicat anterior, Kinross Gold Maricunga a furnizat de asemenea burse de studii și programe de ucenicie pentru studenții locali (inclusiv pentru membrii comunității Colla)³⁵⁴.

În privința genului, s-a constatat că exploatarea minieră în Cile a fost dintotdeauna un domeniu al bărbaților, dar s-au făcut eforturi ale sectorului vizând creșterea participării femeilor³⁵⁵. Interviurile sugerează că provocarea majoră în privința angajării femeilor la Kinross Gold Maricunga o reprezintă distanța la care este amplasată mina : orice altă mină situată în apropiere de un oraș, care permite ca muncitorii să ajungă la muncă și acasă și să nu fie separați de familii a fost în măsură să atragă forță de muncă feminină în proporții de 25%³⁵⁶. Astfel în prezent nouă femei sunt angajate la Maricunga. În 2008, Kinross Gold Maricunga a angajat o femeie pentru poziția de Ofițer de relații publice și comunicare (înainte postul a fost ocupat de un bărbat). Este vorba de un post de director în cadrul companiei cu o responsabilitate primară pentru interacțiunile cu Colla). Ținând cont de faptul că femeile joacă un rol de prim-plan în luarea deciziei în comunitatea Colla (de exemplu, președintele comunității Colla din Rio

Jorquera este o femeie), obținerea poziției de ofițer de relații publice și comunicare de au femeie în cadrul Kinross Gold Maricunga nu este, poate, o întâmplare. Dacă numărul de muncitoare în industria minieră ciliană, în general, și la Kinross Gold Maricunga, în particular, rămâne foarte scăzut, problema se găsește pe agenda guvernului cu ateliere sponsorizate de guvern asupra acestei probleme³⁵⁷. Cel puțin o femeie care lucrează la Kinross Gold Maricunga a devenit centru atenției cercurilor media. Prezența doamnei Paola Ortiz, șofer de camion pentru Kinross Gold Maricunga (și o participantă la un atelier sponsorizat de guvern privind femeile în sectorul minier), a fost remarcată în prezentările media ale acestui eveniment³⁵⁸.

7.3 Analiza problemelor – Problemele de mediu

După cum am indicat anterior, în discutarea aspectelor juridice, legislația ciliană cheie pentru protejarea mediului aplicabilă în sectorul minier (Legea cadru a mediului, decretul 19300) au fost introduse în 1994. Din acest moment și sprijinindu-se pe această bază juridică dimensiunea mediu a exploatării miniere a devenit în mod progresiv obiectul unei reglementări juridice³⁵⁹. Principalarele instrumente juridice pentru abordarea aspectelor de mediu ale exploatării miniere sunt permisele (de exemplu, permisul de explorare minieră) și evaluările de impact de mediu (EIM). Procesul EIM se aplică conceperii proiectului, construcției, exploatării și închiderii exploatărilor miniere.

Conform regimului cilian, promotorii proiectelor cu impacte de mediu potențiale trebuie să pregătească studii de EIM care sunt în continuare examinate de autoritatea ciliană de mediu (CONOMA, și versiunile sale regionale numite COREMA). Totuși, a trebuit așteptat anul 1997 înainte ca procesul de EIM să fie înscris în legislație ca urmare a litigiilor care au constrâns guvernul cilian să treacă de la o evaluare voluntară la o abordare obligatorie (poate fi amintită experiența canadiană privind EIM care a început tot ca un proces voluntar până în momentul când contenciosul a determinat guvernul federal să creeze un proces de reglementare privind EIM³⁶⁰).

Înainte de 1997, promotorii proiectelor industriei ciliene (mine și altele) au pregătit și prezentat EIM-urile lor voluntare în scopul examinării de către autoritățile ciliene³⁶¹. După studierea și discutarea EIM-urilor realizate voluntară dacă au fost acceptate (poate cu modificări sugerate de autorități ciliene) EIM-ul devenea obligatoriu pentru cel ce le-a promovat. În virtutea acestui proces voluntar de EIM mina refugio a primit inițial aprobarea pentru exploatare în 1994³⁶². Angajamentele originare făcute în 1994, așa cum au fost convenite de către COREMA sunt încă în vigoare la exploatarea Kinross Gold Maricunga de astăzi (așa cum au fost variate sau modificate prin aplicațiile EIM ulterioare care au fost aprobate de COREMA din 1994).

La momentul examinării inițiale a EIM-urilor voluntare din 1994, compunerea COREMA pentru Regiunea III Atacama cuprindea reprezentanți ai Ministerelor regionale ale Minelor și lucrărilor publice, a direcțiilor regionale ale Serviciului național de geologie și al minelor (SERNAGEOMIN), a Serviciului de sănătate Atacama, a Agenției naționale a pădurilor (CONAF), a Oficiului național al Ministerului agriculturii și a Direcției însărcinate cu administrarea apei (DGA). Astfel, funcționarii implicați în examinarea cererii în cauză reprezintă toate autoritățile ciliene în transversală având responsabilitatea atingerii principalelor interese sociale, de mediu și economice³⁶³.

Pe baza examinării din 1994, COREMA a conchis că studiul satisfacea exigențele unui studiu de asigurare-loc de muncă în funcție de descrierea sa privind :

- Proiectul (privind geologia subiacentă, modul de funcționare, tratamentul și utilizarea apei, abordarea gestiunii deșeurilor, instalațiile și infrastructura, transportul, munca, gestiunea de mediu, atenuarea și planurile de urgență, închiderea minelor);

- Baza de mediu;

- Impactul asupra mediului (aerul, apa, solul, plantele, problemele socio-economice și arheologice / patrimoniul cultural);

- Măsurile de limitare propuse, și

- Planul de supraveghere propus.

Adăugând anumite condiții, COREMA a adoptat EIM astfel că angajamentele luate de Amax / Bema pentru a aborda impactele sociale, de mediu și economice conținute în studiul EIM au devenit obligatorii pentru companie (și mai târziu pentru Kinross Gold) pornind de la acest punct. Măsuri suplimentare impuse în 1994 de către COREMA minei, incluzând exigența ca mina să se angajeze să asigure pe cont propriu semnalizarea drumului și reducerea prafului pe drum și de a proteja zonele sensibile ale parcului și că societatea ca conduce ale studii privind generarea potențială a acidului, un angajament că societatea va aborda orice creștere a acidității și că va coopera cu CONAF pentru protejarea zonelor parcului adiacent, obligația de a elabora un plan de reducere a cianurii, de a include alte angajamente de supraveghere a debitului de apă, acordul de a ajuta la școlaritatea și școlarizarea copiilor în nevoie, și de a întreprinde alte supravegheri privind utilizarea produselor chimice. Ca urmare, cum alte dezvoltări, modificări și ajustări ale exploatării au fost întreprinse, mina Kinross Gold Maricunga a făcut obiectul a mai mult de zece aprobări EIM suplimentare în cadrul procesului de EIM obligatoriu³⁶⁴.

După cum s-a indicat anterior, subiacent documentelor fundamentale ale Kinross Gold pentru responsabilitatea companiilor ("Calea Kinross", "Cele 10 principii ale responsabilității » și « Codul conduitei Kinross Gold »), compania a dezvoltat o politică de mediu, o politică privind gestionarea apei, privind energia și clima, o politică privind emisiile atmosferice, o politică de gestionare a cianurii, o politică de închidere și de reface și o politică a biodiversității. Aceste politici crează o structură în care funcționează minele Kinross Gold precum Maricunga.

Principalele provocări de mediu asociate exploatării Kinross Gold Maricunga identificate de către cercetători gravitează în jurul stării drumului și impactului prafului asupra drumului și asupra comunității Colla, a animalelor și culturilor Colla, și în jurul accesului la apă cum am descris anterior. La orizont se găsesc noi reguli privind închiderea minelor³⁶⁵. Pe baza interviurilor cu responsabili Kinross Gold, responsabili ai autorităților de mediu cilene, membrilor comunității Colla și a organizațiilor de mediu nonguvernamentale, se pare că Kinross Gold Maricunga nu a făcut obiectul nici unei măsuri de executare privind mediul. Responsabilii de mediu interogați pentru acest studiu au notat deschis că, având resurse limitate, și din cauza depărtării la care se găsește mina Kinross Gold Maricunga este dificil

pentru oficialii guvernamentali să supravegheze exploatarea. Pentru acest motiv, supravegherea în cooperare tripartită și modalitățile de reglementare a diferendelor care au fost elaborate de către autoritățile guvernamentale comunitatea Colla și Kinross Gold Maricunga (descrise mai sus), par a promite.

Un alt lucru potențial util pentru regimul de reglementare este utilizarea dispozițiilor de certificare de către un terț, precum Codul internațional de gestionare a cianurii, în care Kinross Gold Maricunga este membră de plin drept (după cum s-a indicat mai sus). Conform termenilor Codului, verificatorul terț a efectuat o vizită la situl companiei, a examinat dosarele pregătite de companie în conformitate cu Codul, a anchetat în privința deversării de cianurii care a fost soluționată de către responsabilii companiei, fără consecințe aparente pentru mediu (deversarea a fost semnalată autorităților guvernamentale de mediu) a verificat cauza deversării (material defectuos) și a conchis în final că măsurile potrivite au fost luate pentru ca repetarea evenimentului să fie puțin probabilă³⁶⁶.

Deși acordurile bilaterale – precum protocolul între Colla de Rio Jorquera și Kinross Gold Maricunga – acordurile tripartite – precum supravegherea drumului efectuată de către Colla, guvernul cilian și Kinross Gold Maricunga și abordarea privind soluționarea diferendelor – și mecanisme de certificare de părți terțe – precum Codul internațional de gestionare a cianurii – sunt toate potențial utile bunei funcționări a unui regim de reglementare, nu sunt în nici un mod în măsură să înlocuiască aplicarea puterilor publice într-un regim eficient. Există motive pentru a crede că îmbunătățiri la regimul mediului sunt avute în vedere : cum s-a indicat anterior, guvernul cilian s-a angajat public față de un regim de protecție a mediului mai eficient, grație utilizării unei varietăți de măsuri³⁶⁷.

8.0 O analiză a perspectivelor multiple

Secțiunea „perspectivelor” din acest studiu de caz reprezintă o sinteză a pozițiilor diferitelor părți (de exemplu, perspectiva direcțiunii Kinross Gold, cea a guvernului cilian, cea a comunității Colla, cea a comunității non-Colla, punctul de vedere al angajaților, perspectiva contractorilor, cea a ONG-urilor și perspectiva investitorilor) și este reliefată prin intermediul diferitelor interviuri și a informațiilor provenind din alte surse. Se subînțelege că este foarte dificil de a alege și de a considera o anumită poziție cu privire la o chestiune particulară ca fiind reprezentativă pentru un grup larg – o comunitate, o companie, un guvern sau un ONG. Fie că se bazează pe interviuri sau alte surse, sinteza de poziții reprezintă o judecată aproximativă a unei varietăți de puncte de vedere exprimate. Cu excepția cazurilor de citări directe, pozițiile exprimate nu reprezintă perspectiva unui singur individ. Analiza multiperspectivă, ca de altfel întreg studiul de caz, a beneficiat de aportul părților canadiene și ciliene implicate, a membrilor de echipă și al celor care au comentat raportul. Diferitele surse și puncte de vedere ridicate în această secțiune au fost menționate anterior, astfel că, în măsura în care nu sunt furnizate surse și citații noi, acestea nu vor fi aici reiterate.

8.1 Perspectiva direcțiunii Kinross Gold

Direcțiunea Kinross Gold este, bineînțeles, interesată la nivel central de a produce rezultate financiare pozitive pentru acționari, menținându-și și ameliorându-și poziția vis-à-vis de concurenți, și de a minimiza riscurile ne-necesare. Operând într-un sector care este uneori caracterizat de instabilitate politică și incertitudine (în particular pentru exploatările din țările în curs de dezvoltare), supus fluctuațiilor incontrolabile pe piața mondială, care nu rareori face obiectul examenului critic al publicului (internațional, național sau local) și care este adesea obligat a se conforma schimbărilor legislative și politicilor de guvernământ pe un mare evantai de probleme, Kinross Gold se află în situația de a face față provocărilor socio-politice, economice și juridice.

Interviurile cu reprezentanții Kinross Gold au accentuat ideea că responsabilitatea socială reprezintă o parte integrantă a fundației succesului companiei, nu doar un scop filantropic. Aceasta se reflectă în procesul de decizie cu privire la proiectele comunitare, unul dintre înalții oficiali Kinross Gold declarând în acest sens:

... dacă nu există un aliniament între interesul companiei Kinross Gold și cel al colectivității cu privire la un proiect particular, sunt puține șanse de succes. Pentru Kinross Gold, nu are sens a întreprinde ceva în Regiunea III care să nu fie legat de activitatea de bază a companiei, exploatarea minieră.

Ideea de integrare a dimensiunilor economice, sociale și de mediu este în mod egal pusă în evidență de către cele patru valori exprimate în „Calea Kinross”. Șeful direcțiunii, Tye Burt, vorbește despre necesitatea, pentru Kinross Gold, de a fi un „bun vecin” și astfel, în interviurile cu înalții funcționari, a fost ridicată întrebarea „cum definiți un bun vecin?”. Răspunsul a fost: din această cauză au fost dezvoltate „Calea Kinross” și „Cele zece principii directoare ale companiei Kinross Gold”. Esențialmente, acestea arată ce înseamnă un bun vecin, nu sunt doar declarații de presă.

Un oficial superior al Kinross Gold a notat cu aprobare experiențele cu privire la alte companii miniere din cariera sa, unde relațiile pozitive cu comunitățile locale – pentru care oportunități economice reale și durabile au fost create – erau considerate drept soluția optimă pentru toate părțile. Directorii Kinross Gold au dorit să emuleze acest tip de abordare în cadrul companiei.

Managementul Kinross Gold pare a fi cu precădere conștientă de necesitatea de a angaja persoane cu experiență în ceea ce privește responsabilitatea socială pentru principalele sale operațiuni regionale și locale. Direcțiunea Kinross Gold a vorbit, în mod egal, despre un program puternic de RS de natură a produce avantaj competitiv pentru companie – notând, în particular, exemplul unui guvern latino-american receptiv la investiția Kinross Gold în jurisdicția sa, în principal fiind citată reputația companiei Kinross Gold în materie de RS și programul acesteia ca factori ai unei primiri călduroase.

Funcționarii superiori ai Kinross Gold au vorbit în mod egal despre necesitatea de a respecta perspectivele culturale și istorice și realitățile cu privire la populațiile indigene din proximitatea minelor unde își desfășoară activitatea. Aceștia și-au exprimat preocuparea în ceea ce privește crearea de relații de dependență cu colectivitățile locale și cu guvernele. Astfel, au fost în mod particular interesați de

abordările și de activitățile susceptibile de a fi autonome pe termen lung – se au în vedere investițiile în educație și formare, furnizarea de mijloace care să permită ameliorarea capacității agricole a comunității locale, sau noi oportunități de afaceri, precum eco-turismul. Ideea este de a găsi proiecte care să corespundă valorilor și perspectivei asupra vieții, care să poată fi continuate mult timp după închiderea minei.

În timp ce accentul este pus pe dezvoltarea activă a unor abordări de natură a răspunde tuturor chestiunilor înainte de a deveni probleme, se recunoaște faptul că fricțiuni și diferențe sunt, într-o oarecare măsură, inevitabile. În pregătirea raportului, un oficial superior al Kinross Gold a declarat:

Dispute și divergențe vor continua să existe. Dacă acestea sunt sau nu de natură a întrerupe activitatea minieră sau de a afecta reputația companiei, ține în întregime de abordarea pe care compania o adoptă. Dacă se alege calea transparenței, a respectului reciproc și a conformității la lege, potențialul de escaladare descrește.

Direcțiunea Kinross Gold a vorbit despre faptul că nu doresc să fi percepuți drept „guvernământ”, sau de a-și asuma responsabilități guvernamentale. Un oficial Kinross Gold Maricunga și-a exprimat frustrarea cu privire la eșecul guvernului cilian de a se achita de obligațiile legale și a contestat expres ideea că organismele ciliene de reglementare nu dispun de resurse suficiente. În opinia sa, este problema guvernului cilian de a nu reuși să transforme în prioritate problematica mediului sau a populației indigene.

În ceea ce privește problemele legate de relațiile de muncă, direcțiunea Kinross Gold a subliniat în mod expres necesitatea de a respecta dreptul muncitorilor de a se organiza. Deși relațiile s-au dovedit uneori tensionate pe parcursul negocierilor, oficialii Kinross Gold le consideră drept constructive și de respect reciproc.

În ceea ce privește problematica mediului, oficialii Kinross Gold nu încearcă să nege impactul semnificativ asupra ecosistemului. Un înalt funcționar a declarat:

Privitor la RS, este important de notat de la început, că suntem o companie minieră și, pe cale de consecință, lăsam o amprentă importantă asupra mediului. Nu e ca și cum am fi o bancă sau o uzină de fabricație de talie mică. Fiind vorba despre o exploatare minieră, afectăm mediul și comunitățile. Astfel, important este să o facem de o manieră responsabilă. Este un fel de dezbateră „anti-exploatare minieră sau interes minier”? Aceasta situează industria pe o poziție defensivă. De aceea facem eforturi acum spre obținerea de „beneficii de amprentă”, spre a arăta cum acțiunile noastre cresc valoarea și bogăția comunitare.

Conformitatea cu legile (economice, de mediu, sociale) pare să fi considerată de către direcțiunea Kinross Gold drept o prioritate absolută în toate operațiunile și drept fundație pentru responsabilitatea socială. Kinross Gold nu a adoptat o abordare conflictuală contencioasă pentru reglarea problemelor de responsabilitate socială – nu a intentat nici o acțiune în justiție cu privire la exploatarea Maricunga ca răspuns la problemele de mediu, ale lucrătorilor, cu privire la populația indigenă, etc., spre deosebire de alte companii miniere ce operează în Cile.

În bună parte, acest lucru poate fi doar o întâmplare norocoasă pentru Kinross Gold – nu a apărut încă nici o problemă care să necesite acțiune în justiție. Pare, însă, a exista o înțelegere tacită din partea direcțiunii Kinross Gold de a avansa cu calm în ceea ce privește activitățile de responsabilitate socială, de a nu se situa pe poziții agresive în tratarea problemelor juridice. Tot astfel, reprezentanții Kinross Gold studiază posibilitatea de a semna anumite inițiative mondiale cu privire la RS, dar numai în măsura în care acestea se dovedesc „potrivite”. Sunt, deasemenea, gata de a citi și digera inițiative externe existente pentru a dezvolta apoi propriul text. Între timp, reprezentanții Kinross Gold par în mod egal deschiși la a adera la standarde și programe dezvoltate de terți, dar doar în măsura în care acestea pot conduce la creșterea de valoare.

Așa cum este notat în cuprinsul prezentului raport, înalții reprezentanți Kinross Gold consideră programul de responsabilitate socială a companiei a fi încă în stadiul de început, un program evolutiv, cu privire la care există încă multe de realizat pentru a putea fi, în mod sistematic și coerent, livrat, controlat, măsurat și comunicat tuturor exploatărilor. „Procedura” în ceea ce privește programul Kinross Gold este, la acest moment, în mare parte un exercițiu „de sus în jos”, în sensul că emană preponderent de la nivel de direcțiune, după discuții cu înalții reprezentanți ai regiunilor, deși se recunoaște nevoia de flexibilitate și faptul că exploatările locale (în particular noile achiziții) s-au putut dezvolta pe bază de inițiative ce țin cont de nevoile comunităților locale, inițiative ce pot fi imitate cu privire la orice exploatare mondială a companiei. În același timp, există un puternic element de implicare pornind de la bază, în punerea în operă a noilor strategii. În toamna anului 2009, compania a organizat un atelier de trei zile privitor la noua strategie de RS ce a antrenat personal din teren cu responsabilități în materia mediului, a sănătății și securității în muncă și a relațiilor comunitare, de la toate exploatările miniere ale companiei. Între alte activități, atelierul a cuprins o sesiune de grup având drept scop determinarea de elemente și criterii comune unui model pe care fiecare sit minier îl va utiliza în crearea unui plan specific, ceea ce reprezintă un element cheie în noua strategie de RS.

8.2. Perspectiva guvernamentală

Autoritățile guvernamentale ciliene cu responsabilități relative la sectorul minier își desfășoară activitatea într-un peisaj dificil, în continuă schimbare. Noile legi privitoare la taxe și redevențe au fost puse în practică, ceea ce reflectă recunoașterea necesității de a obține beneficii mult mai importante de pe urma activității miniere din Cile. Legislația mediului, a muncii, a apei și a populațiilor indigene au fost sau sunt în curs de revizuire de o manieră a acorda mai multă protecție intereselor defavorizaților societății. Astfel, abordarea „deschis pentru afaceri” a anilor precedenți a început să se modereze. În calitate de candidat la aderarea la Organizația pentru cooperare economică și dezvoltare, Cile a revizuit regimul privitor la mediu, la necesitatea de fonduri, și s-a angajat pe drumul reformelor pentru corijarea lacunelor privitoare la responsabilitate și eficacitate. Gestiunea resurselor, mediul, populațiile indigene și deciziile organismelor guvernamentale pe probleme de muncă au făcut obiectul unor acțiuni în justiție cu câștig de cauză, demarate de companii, ONG-uri și persoane indigene, având ca efect ranversarea unor decizii guvernamentale. Fundamentul juridic se mișcă sub picioarele funcționarilor guvernamentali, pe măsură ce legislația mediului, a muncii și a populațiilor indigene este în curs de modificare, sau pe măsură ce noi reglementări sunt introduse. Comunitățile, grupurile de interese și organizațiile non-

guvernamentale au lansat campanii mediatice reușite (incluzând campanii pe internet) pentru criticarea acțiunilor guvernului.

Anumiți responsabili guvernamentali care au fost intervievați pentru acest studiu de caz au admis în mod deschis că efectivul nu este suficient și că exploatările periferice, precum exploatările Kinross Gold Maricunga, reprezintă provocări particulare. Poate din această cauză nu rar autoritățile guvernamentale ciliene lucrează direct cu industria și celelalte părți implicate pentru elaborarea de abordări complementare, fie că este vorba despre pacte privitoare la producția de energie curată în parteneriat cu sectorul minier sau cu grupuri miniere în scopul rezolvării problemelor comune pe domenii particulare, fie că este vorba despre acorduri bilaterale și multilaterale încheiate cu companii precum Kinross Gold Maricunga, CONAF sau altele, pentru protejarea parcurilor, fie că este vorba despre procesul de reglementare a diferendelor, precum cel între populația Colla, autoritățile regionale și Kinross Gold Maricunga. Programele de certificare realizată de o terță parte, precum ISO 14001 sunt favorabil privite de responsabilii guvernamentali, ca fiind mijloace capabile a suplimenta abordările reglementare.

8.3. Perspectivile comunității Colla

Precum a fost menționat anterior, există persoane Colla care trăiesc în orașe, așa cum există persoane Colla ce trăiesc în zone rurale. În acest studiu, atenția este focalizată asupra comunității Colla situată de-a lungul drumului de acces spre mina Maricunga. Mai devreme a fost notat că regiunea simbolizează un element al viziunii integrante despre lume a comunității Colla, cu principalele divinități Pachamama (Pământul-mamă) și Inti (Soarele). Centru viziunii cu privire la lume a comunității Colla îl reprezintă legătura profundă dintre oameni, animale și natură. Persoanele Colla din comunitatea Rio Jorquera intervievate pentru acest studiu de caz și-au exprimat puternica preocupare că întregul mod de viață le este amenințat. Au văzut membri ai comunității plecând spre oraș și nemaîntorcându-se. Un membru Colla a declarat³⁶⁸:

„Ne-ar plăcea să revenim la modul nostru de viață tradițional. În 20 de ani de acum înainte, nu va mai exista nici o persoană Colla. Dacă nu ne-ați lua copiii ca să cunoască obiceiurile voastre, aceștea nu ar dori să le urmeze. Voi eliminați cultura. Le spuneți: mergeți să lucrați la Copiapo. Ei coboară și își uită cultura. Din momentul în care ajung la oraș, își pierd cultura. Noi dorim munci auto-suficiente care să garanteze că tinerii nu vor mai pleca. Noi am prefera să ne recuperăm cultura și să muncim în țara noastră, în cultura noastră, pe proiecte de producție și să devenim o comunitate autonomă și durabilă. Copiii noștri reprezintă viitorul comunității”.

Atunci când a fost întrebat dacă viziunea lor despre lume este compatibilă cu cea a companiei Kinross Gold Maricunga, un membru al comunității a declarat:

Viziunile sunt complet diferite. Compania minieră este interesată doar în a face bani. Mentalitatea lor este de a face bani. Obiectivul comunității este de a crea activități umane care pot fi urmărite pe timp lung, precum agricultura. Oamenii aceștea sunt pe pământul nostru. Nu este o chestiune de a ști când vor pleca. Ei depind de noi, nu invers.

Cercetătorii care au realizat acest studiu au fost martorii schimbului de opinii între reprezentanții Kinross Gold Maricunga și membrii comunității Colla pe probleme de proprietate, care a relevat perspective mult diferite. Oficialul Kinross Gold Maricunga a indicat că „suntem toți egali în virtutea legii ciliene” și că întreprinderea este proprietara miniei Maricunga: „Considerăm că este un teritoriu cilian care ne-a fost cedat. Nu este un teritoriu Colla”. Pe de altă parte, membrii comunității Colla Rio Jorquera au declarat că: „Maricunga este teritoriul nostru. Există studii în acest sens... și decizia de contencios împotriva statului cilian afirmă că este vorba despre un teritoriu Colla”. Un alt membru al comunității Colla Rio Jorquera a declarat că „atâta vreme cât vă aflați în casa cuiva, îi urmați regulile. [Kinross Gold Maricunga] trebuie să urmeze regulile Colla stabilite prin protocol”. Un alt membru Colla Rio Jorquera a declarat că „potrivit Convenției OIM nr. 169, avem dreptul special, protejat prin Constituție, de a fi consultați, informați”.

Punctul de vedere al comunității Colla situate de-a lungul căii de acces spre mină, cu privire la Kinross Gold Maricunga – și, deasemenea, față de autoritățile guvernamentale ciliene – pare a fi într-un proces de transformare. Istoric săracă, marginalizată și cu handicap în ceea ce privește educația, populația Colla pare a prinde din ce în ce mai multă încredere, precum și poziții mai sofisticate de negociere privitor la companiile miniere și la guvernul cilian, dispunând de consilieri juridici pentru reuniuni, sprijinindu-se pe serviciile consultanților în pregătirea rapoartelor, ceea ce dă substanță revendicărilor lor, sau având întâlniri consultative cu populațiile indigene din alte regiuni, în scopul schimbului de idei și al comparării pozițiilor pe care se situează.

Doi factori cheie accentuează încrederea și sofisticarea crescute: în primul rând, augmentarea drepturilor și protecției juridice acordate populațiilor indigene în Cili, în general (de exemplu, precum indicat anterior, ratificarea recentă a Convenției OIM 169, recenta decizie a Curții supreme ciliene ce confirmă dreptul populației indigene Colla și concesiunile recente de drepturi cu privire la terenurile adiacente minei Kinross Gold Maricunga); precum și creșterea puterii de negociere vis-à-vis de companiile din proximitatea comunității, pe măsură ce regiunea Marii centuri aurifere Maricunga devine obiectiv al proiectelor de exploatare minieră în dezvoltare.

O preocupare majoră a populației Colla pare a fi existența unei compensații adecvate în schimbul faptului de a avea mine situate în apropierea comunității și, totodată, ca populația Colla să reprezinte o „voce” veritabilă în deciziile și activitățile care îi privesc, să existe respect pentru lumea și viața lor, pentru regiune, pentru viziunea cu privire la natură, dar și la mină, să nu fie afectat mediul, să existe o cultură a angajărilor adecvată și să le fie acordate oportunități de afaceri, să existe susținere pentru educație, formare profesională, ca și servicii medicale și infrastructură modernă.

În efectuarea de cercetări pentru acest raport, a fost exprimată frustrarea membrilor comunității Colla Rio Jorquera relativ la problemele percepute (de exemplu, praful și problemele de securitate asociate drumului spre mină) și faptul că soluțiile nu sunt în mod rapid sau corect implementate. O mare parte a frustrării resimțite este îndreptată împotriva guvernului cilian care, în opinia lor, nu își îndeplinește responsabilitățile cu privire la populația Colla și nu a recunoscut niciodată pe deplin drepturile comunității Colla, acesta fiind, deasemenea, greșit coordonat. Dar, în același timp, comunitatea Colla Rio Jorquera pare a fi gata să participe la elaborarea de protocoale și alte aranjamente în parteneriat cu

compania Kinross Gold și cu orgasnismele guvernamentale ciliene, capabile a oferi soluții la problemele existente.

8.4. Perspectivile comunității non-Colla

Așa cum a fost indicat anterior, deși populația Colla ce trăiește de-a lungul rutei spre mina Kinross Gold Maricunga reprezintă comunitatea direct afectată de activitatea minieră și care, la rândul ei, poate afecta direct funcționarea minei, există și alte așezări și orașe ciliene, precum Tierra Amarilla și Copiapo, ce reprezintă „centre de lansare” pentru Kinross Gold Maricunga (ca și pentru alte operațiuni miniere). Așa cum am văzut, rezidenții Tierra Amarilla care au asistat la reuniunile părților implicate în operațiunile Kinross Gold și-au exprimat preocuparea cu privire la poluarea cauzată de exploatarea minieră (mai ales poluarea atmosferică), că exploatarea minieră a afectat aprovizionarea cu apă, că întreprinderea ar trebui să angajeze mai mulți localnici și să investească în formarea profesională pentru ca rezidenții să poată obține muncă în mină. Un interviu cu un responsabil din administrația locală a relevat că, potrivit opiniei exprimate, companiile miniere nu dau „o justă parte” comunităților locale. Este de subliniat că expresia închietudinii și insatisfacției nu pare a fi dirijată spre Kinross Gold în particular, fiind o opinie generală cu privire la contribuția companiilor miniere de toate tipurile.

8.5. Perspectivile lucrătorilor

Bazat pe cercetările și interviurile realizate, principalele preocupări ale lucrătorilor de la mina Kinross Gold Maricunga sunt legate de altitudinea ridicată la care se află situat campul minier și inconfortul asociat acesteia, de ruta lungă și periculoasă spre mină și de îndemnizație. Deși interviurile cu muncitorii au relevat o serie de insatisfacții sau frustrări pe aceste puncte, este interesant de subliniat că fiecare dintre aceste probleme a fost luată în considerare (de exemplu, un nou câmp minier este în curs de construire la o altitudine inferioară, ruta de acces este pe cale de a fi ameliorată, s-a ajuns la un acord cu privire la programul de lucru de 7 zile lucrătoare urmat de 7 zile de repaus și au fost negociate noile convenții colective pe 4 ani).

8.6. Perspectivile personalului contractual

Deși există un mare număr de lucrători contractuali la Kinross Gold Maricunga (aceștia beneficiind în general de mai puțină stabilitate și primind o remunerație mai scăzută), cercetătorii nu au descoperit tensiuni directe cauzate de acest aranjament pe două nivele. Este posibil ca noua lege privitoare la personalul contractual să schimbe dinamica acestor două categorii de muncitori.

8.7 Perspectivile non-guvernamentale

În acest studiu de caz, cercetătorii au intervievat reprezentanți ai unei organizații ciliene locale de mediu, ai unei organizații ciliene naționale pe probleme de responsabilitate socială și ai mai multor organizații non-guvernamentale, care au urmărit, comentat și au lucrat împreună cu companiile miniere canadiene ce-și desfășoară activitatea în străinătate. Unele erau ceva mai familiare cu activitatea companiei Kinross Gold decât altele, dar nici una nu a relevat apropiere directă sau opinii cu privire la compania Kinross Gold în mod particular. Unele ONG-uri au adoptat abordări „de angajament constructiv” pe probleme de responsabilitate socială a companiilor miniere, altele au o atitudine mult mai detașată, iar altele văd preocupări fundamentale privitoare la structurile injuste pe baza cărora operează companiile, comunitățile, etc. O similitudine aparentă provine din opinia comună privitoare la cadrul juridic/reglementar actual care este insuficient, așa cum sunt structurile și cadrul juridic cu privire

la alte activități comerciale concurente precum agricultura, sau structurile și cadrul juridic privitoare la protecția acordată populațiilor indigene, mediului, comunităților, etc.).

8.8. Perspectiva comunității de afaceri

Reprezentanți ai investitorilor instituționali precum și ai furnizorilor de servicii au fost intervievați pentru acest studiu de caz. Aceștia s-au dovedit a fi familiari cu activitățile companiei Kinross Gold și au colaborat în mod direct cu aceasta. Opinia generală exprimată a fost că Kinross Gold este un bun executant pe probleme de responsabilitate socială, este gata de a conlucra de o manieră constructivă pe probleme de interes și a făcut progrese notabile în ceea ce privește chestiunile de responsabilitate socială. Un punct care a fost atins în diferite interviuri este că, până în prezent, Kinross Gold a avut șansa de a fi în măsură să evite orice controversă legată de responsabilitatea socială a companiei.

9.0 Concluzii și «lecții învățate»

Există două obiective principale adiacente dezvoltării studiilor de caz din proiectul pilot. Primul constă în atingerea unei mai bune înțelegeri a interacțiunilor sociale, economice și de mediu, a problemelor și provocărilor asociate activității oricărei companii miniere canadiene ce operează în țări în curs de dezvoltare, prin intermediul analizelor și comentariilor echilibrate, precise și nuanțate cu privire la „lecțiile învățate”, pentru uzul tuturor părților interesate. Cel de-al doilea îl reprezintă testarea unei noi metode, a perspectivelor multiple și a colaborării, în efectuarea unui studiu de caz în materia responsabilității sociale a companiilor. Fiecare dintre acestea va fi pe scurt examinat.

O studiere a contextului mai larg politic, social și economic cilian în care operează Kinross Gold Maricunga a relevat că țara se află într-o perioadă importantă de tranziție. Cile este pe cale de a păși de la un trecut recent tumultuos implicând schimbări semnificative, pornind de la abordările socialiste ale guvernului ce cuprindeau exproprierea și naționalizarea companiilor miniere străine, trecând printr-o dictatură militară larg consacrată punerii în operă a unui cadru neoliberal „favorabil dezvoltării” pieței, spre o perioadă post-dictatură în care centrul atenției este concentrat asupra protejării unor interese necomerciale înainte marginalizate, urmărindu-se în același timp, atragerea investitorilor străini.

Din multe puncte de vedere, se poate afirma că Cile a navigat printre schimbări cu multă abilitate, pentru a deveni o țară stabilă, prosperă și bine guvernată, clasându-se pe primul loc în ierarhia țărilor latino-americane. Extracția de resurse a avut un loc important pe parcursul tuturor schimbărilor prin care a trecut țara, fiind azi un factor economic important în dezvoltarea acesteia. În Cile, există inegalități importante în ceea ce privește repartitia bogăției precum și preocuparea crescută că poporul cilian nu primește suficient în schimbul exploatării resurselor sale naturale. În particular, populația indigenă ciliană este marginalizată, dispune de mult mai puține resurse și este mai puțin educată decât restul populației ciliene.

Un examen al reglementărilor în vigoare a sugerat existența de legi și regimuri de reglementare suprapuse complicate, în evoluție, aparținând diferitelor perioade, unele sugerând o anumită direcție (de exemplu, în favoarea investițiilor străine), altele direcții diferite (de exemplu, în favoarea protejării altor interese). Regimul reglementar cu privire la companiile miniere precum Kinross Gold cuprinde un strat suplimentar de reguli „extra-juridice” (standarde, certificări, linii directe, coduri, pacte) purtând

asupra diverselor aspecte sociale, economice și de mediu ale activității miniere. Multe dintre aceste reguli suplimentare sunt, ca origine și mod de administrare, internaționale. Ca inițiative voluntare, este la discreția companiilor miniere la care dintre acestea să adere. Pe scurt, activitățile Kinross Gold Maricunga sunt, potențial sau în fapt, subiect al unui set de reguli guvernamentale precum și neguvernamentale, complicat și în continuă evoluție.

În acest context, a fost realizat un examen al evoluției companiei Kinross Gold și al abordării sale cu privire la responsabilitatea socială a companiei, evidențiind o întreprindere cu o creștere rapidă, datorată, în mare parte, achizițiilor, fuziunilor și parteneriatelor, care mai recent acordă atenție și investiții sporite dezvoltării politicilor și procedurilor de responsabilitate socială și procesului decizional la nivel de companie. Pe parcursul cercetării pentru acest studiu de caz, reprezentanții Kinross gold au afirmat: „Atenția noastră cu privire la RSC a evoluat de la a fi concentrată asupra protecției mediului și a eticii afacerilor, spre o abordare mai interesată de aspectele sociale și pe potențialul companiei de a influența comunitatea”³⁶⁹. Efectul net sugerează că eforturi considerabile sunt realizate de companie pentru integrarea sistematică a dimensiunilor de responsabilitate socială în deciziile și acțiunile cotidiene. Pe baza unei analize efectuate pentru acest studiu, politicile și angajamentele de RS ale Kinross Gold pot fi comparate cu succes cu principiile de dezvoltare durabilă ale CIMM și cu standardele de performanță ale SFI.

Privind în mod particular exploatarea Kinross Gold Maricunga, se poate vedea că mina a cunoscut o dezvoltare semnificativă în cursul ultimilor 15 ani, cu Kinross Gold fiind implicată doar pe un segment al acestei perioade (moștenind astfel problemele și abordările proprietarilor anteriori). Există o serie de provocări sociale, economice și de mediu cu care compania se confruntă la mina Maricunga, plecând de la cele de natură tehnică sau de la dificultățile de funcționare la înaltă altitudine în condiții meteorologice dificile unde este extrem de uscat, până la cele asociate binelui durabil al comunității indigene locale situate de-a lungul drumului spre mină, sau al comunităților non-indigene situate la distanță, de a asigura relații pozitive și sănătoase cu lucrătorii, sau de a respecta o gamă evolutivă de legi și standarde sociale, economice și de mediu.

Cercetarea întreprinsă pentru acest studiu de caz indică faptul că membrii comunității indigene Colla situate de-a lungul rutei spre mina Maricunga sunt dornici să își preserve cultura Colla și modul de viață tradițional. Mai mult, unii rezidenți ai comunității Tierra Amarilla sunt dornici de a se asigura ca locurile de muncă și formarea profesională să le fie destinate și ca impactul asupra mediului să fie minim. Există o anumită frustrare exprimată de părțile afectate atunci când este vorba despre chestiuni de mediu, de muncă sau privitoare la comunitate sau la populația indigenă, asociate companiei Kinross Gold. Deși în unele cazuri aceste fricțiuni au condus la plângeri și investigații, cercetătorii nu au identificat condamnări ale Kinross Gold în legătură cu mina Maricunga, sau procese de responsabilitate socială împotriva companiei.

În colaborare cu guvernul, comunitatea Colla și partenerii din comunitatea non-indigenă, compania a făcut eforturi pentru dezvoltarea și implementarea unei abordări cu privire la responsabilitatea socială a companiei la mina Maricunga, care să se conformeze în totalitate legislației evolutive și care tinde să contribuie la binele social, economic și de mediu al muncitorilor și personalului contractual, al

comunității Colla ce trăiește de-a lungul rutei spre mină și al comunității non-indigene situată la distanță de mină. Inovațiile cheie care au fost dezvoltate de părți cuprind un protocol de acord între companie și comunitatea Rio Jorquera, un acord tripartit pentru identificarea și rezolvarea problemelor legate de ruta de acces și un număr de parteneriate și acorduri visând găsirea de soluții pentru impactul social, economic și asupra mediului.

Studiile sugerează că exploatarea minieră poate aduce mai multă bogăție, un nivel de viață mai ridicat, educație, alfabetizare și infrastructură³⁷⁰. Dar, este în mod egal adevărat că exploatarea minieră poate conduce la conflicte comunitare sau de muncă și efecte negative asupra mediului³⁷¹. În climatul actual, o companie minieră – canadiană sau nu – poate fi atinsă de chestiunile comunitare, de muncă sau de mediu putându-i fi afectată reputația și perturbată activitatea cu consecințe financiare pe termen lung, până la imposibilitatea de a obține aprobări pentru exploatări noi. Este deasemenea clar că incidentele survenite la exploatări miniere dintr-o țară pot afecta sau altera și exploatările miniere din alte jurisdicții ale aceleiași companii.

RSC poate fi considerată doar ca o modalitate de diminuare a probabilității incidentelor negative – o formă a gestiunii riscurilor. Dar această perspectivă de termen scurt a gestiunii riscurilor poate pierde din vedere o dimensiune importantă a RSC așa cum este ea practică de companii miniere precum Kinross Gold. Dacă, în loc de a considera RSC exclusiv prin lentila gestiunii riscurilor, companiile adoptă o etică fondată pe ideea de "valoare adăugată" – cu privire la comunități, guverne și organizații ale societății civile, ca parteneri care trebuie să beneficieze de un proiect de exploatare minieră conform nevoilor proprii, așa cum companiile miniere urmăresc beneficiul financiar – atunci, când problemele apar, există o posibilitate crescută ca întreprinderile să aibă aliați și ca aceste probleme să fie rezolvate de o manieră constructivă, percepută în acest fel de toate părțile implicate și ca partenerii să acționeze ca emisari ai bunei voințe pentru întreprindere în cazul viitoarelor proiecte.

Pe de o parte, această perspectivă a "valorii adăugate" în materie de RSC poate părea naivă (de exemplu, unii ar putea spune: companiile trebuie să fie interesate de partenerii comerciali, nefiind în măsură de a lucra în parteneriat cu comunitățile și guvernele pentru rezolvarea problemelor sociale – obligația lor legală fiind de a maximiza valoarea întreprinderii). Pe de altă parte, poate părea un calcul (de exemplu, unii ar putea spune: companiile trebuie să anticipeze avantajele pe termen lung de care vor beneficia în schimbul conlucrării cu celelalte părți implicate). Am văzut, în acest studiu de caz, că întreprinderea Kinross Gold, la exploatările Maricunga, consacră energii considerabile elaborării și îndeplinirii angajamentelor încheiate cu diverse părți implicate pentru abordarea problemelor sociale, economice și de mediu.

Am văzut de asemenea, că societatea Kinross Gold se află pe o poziție pentru care sunt necesare aprobarea și cooperarea populației Colla (și a organismelor de reglementare) cu privire la alt proiect în Cile, deci există un interes major de a procedea de o manieră expeditivă³⁷². Fără a privi printr-un glob de cristal, putem afirma că întreprinderea Kinross Gold se aștepta ca relațiile bune cu populația Colla cu privire la exploatarea Maricunga să aibă impact asupra viitorului proiectelor non-Maricunga. În aceeași manieră, Kinross Gold descoperă că o bună reputație în materie de RSC la nivel mondial influențează modul în care sunt primiți de guvernele statelor cărora le cer aprobarea pentru alte proiecte miniere. Pe

scurt, avantajele unei abordări a RSC bazate pe valorile etice în relațiile cu ceilalți actori sunt imposibil de prevăzut și pot fi dificil de cuantificat în avans, dar în practică, o asemenea abordare poate avea efecte tangibile.

Sporirea interesului cu privire la potențialul minier al regiunii vulcanice Maricunga poate fi înțeles în cel puțin două moduri. Pe de o parte, reprezintă o oportunitate potențială pentru Kinross Gold de a dezvolta masa critică necesară a activității miniere în regiune, de natură a permite o "economie pe scară largă" în termeni de investiție în "zona largă" a abordărilor privitoare la producția de energie, la formarea profesională, la desalinizarea apei, etc. Pe de altă parte, este de asemenea posibil ca efectul cumulativ al mai multor proiecte miniere (ale Kinross Gold, precum și ale altor companii) să fie, pentru comunități și instalațiile existente în zonă, deconcertant. Tot astfel, există posibilitatea crescută ca o problemă privitoare la exploatarea minieră la una dintre celelalte mine Kinross Gold să aibă efect negativ asupra exploatării Maricunga. Pentru un membru nemulțumit al comunității locale, distincțiile subtile dintre o mină sau alta ale aceleiași companii ar putea fi irelevante. Din această cauză, valoarea potențială creată de mai multe mine în regiune care se reunesc în elaborarea de abordări comune cu privire la probleme particulare, poate fi sesizabilă.

Dintr-un punct de vedere substanțial al "lecțiilor învățate", o dimensiune a experienței Maricunga care poate fi distinsă este evoluția constantă a provocărilor. Legile se schimbă și, pe măsură ce se schimbă, punctele de consens și comprehensiune se modifică. Poate cel mai evident este în situația Convenției OIM nr. 169 care pare a reprezenta o ranforsare semnificativă în recunoașterea nevoilor unice și intereselor populațiilor indigene, dar care poate fi, de asemenea, privită prin prisma evoluției legilor de securitate ciliană a mediului, sănătății și muncii. În același timp, natura provocărilor sociale și de mediu întâlnite de companie este în continuă schimbare, legea neabordând aceste provocări încă. Din această cauză, codurile voluntare, standardele și acordurile par a juca un rol complementar prețios în crearea unui cadru suplu pentru angajarea într-o dezvoltare constructivă – fie că este vorba despre acorduri elaborate de părți (de exemplu, protocolul Kinross Gold Maricunga – Cola Rio Jorquera), sau de standarde de certificare realizate de un terț, precum *Codul cianurii*, important în mod particular pentru activitățile desfășurate la mare altitudine care sunt rareori supravegheate prin intermediul programelor reglatoare clasice.

O altă lecție învățată fundamentală este că, în timp ce pentru anumite sectoare (de exemplu sectorul alimentației en detail), responsabilitatea socială poate fi percepută ca pe ceva ce poate fi luat în considerare sau rejectat fără consecințe importante, pentru companii miniere precum Kinross Gold aceasta nu este un lux suplimentar. O abordare eficace a responsabilității sociale a întreprinderilor este o necesitate și, dacă nu este realizată de o manieră corectă, consecințele pot fi importante și negative (cum se observă și din alte situații întâlnite în lume când violența și litigiile acompaniază exploatarea resurselor).

O a treia lecție învățată este că, deși locația îndepărtată a exploatării Maricunga poate constitui un factor complicator, dintr-o altă perspectivă, poate fi considerată un avantaj prin raport la exploatarea miniere unde comunitățile sunt aflate în proximitatea activității miniere. În acest din urmă caz, posibilitatea de apariție a conflictelor este mult mai mare.

În ceea ce privește metodologia, melanjul de membri canadieni și cileni de echipă provenind din sectorul privat, societatea civilă, structuri guvernamentale și de la nivel universitar, dintr-o întreagă gamă de specialități, reprezintă un mecanism "de pârghii și contraponderi" extrem de important în faza de cercetare și redactare a proiectului. Pe de altă parte, membrii echipei au constituit o sursă prețioasă de sfaturi cu privire la diferitele chestiuni, indivizi sau informații. Centrul concentric al examinărilor a reprezentat un mecanism suplimentar de pârghii și contraponderi, de echilibru și o sursă de informație pentru cercetători. În opinia investigatorului principal al acestui proiect, în măsura în care acest studiu este perceput ca o analiză echilibrată, precisă și nuanțată, metodologia este cea care dă echilibrul, precizia și nuanța. O echipă cu 13 membri din două țări s-a dovedit realizabilă. Din perspectiva investigatorului principal, metodologia perspectivelor multiple și a colaborării poate fi foarte utilă ca și pas preliminar de utilizat de către *Punctele Contractului național*, de către consilierii și Ombudsman-ul pe probleme de RSC.

Structura studiului de caz (cu eforturi considerabile depuse pentru înțelegerea și descrierea țărilor și contextului reglementar, a abordării RS în sânul companiei, înainte de examinarea operațiunii propriu-zise, urmat de un examen al problemelor cheie și a diferitelor perspective ale celor care interacționează cu compania) este necesară atât pentru investigatori, cât și pentru lectori. În absența unei asemenea structuri, există riscul ca problemele și provocările să fie considerate ca "apărând de nicăieri".

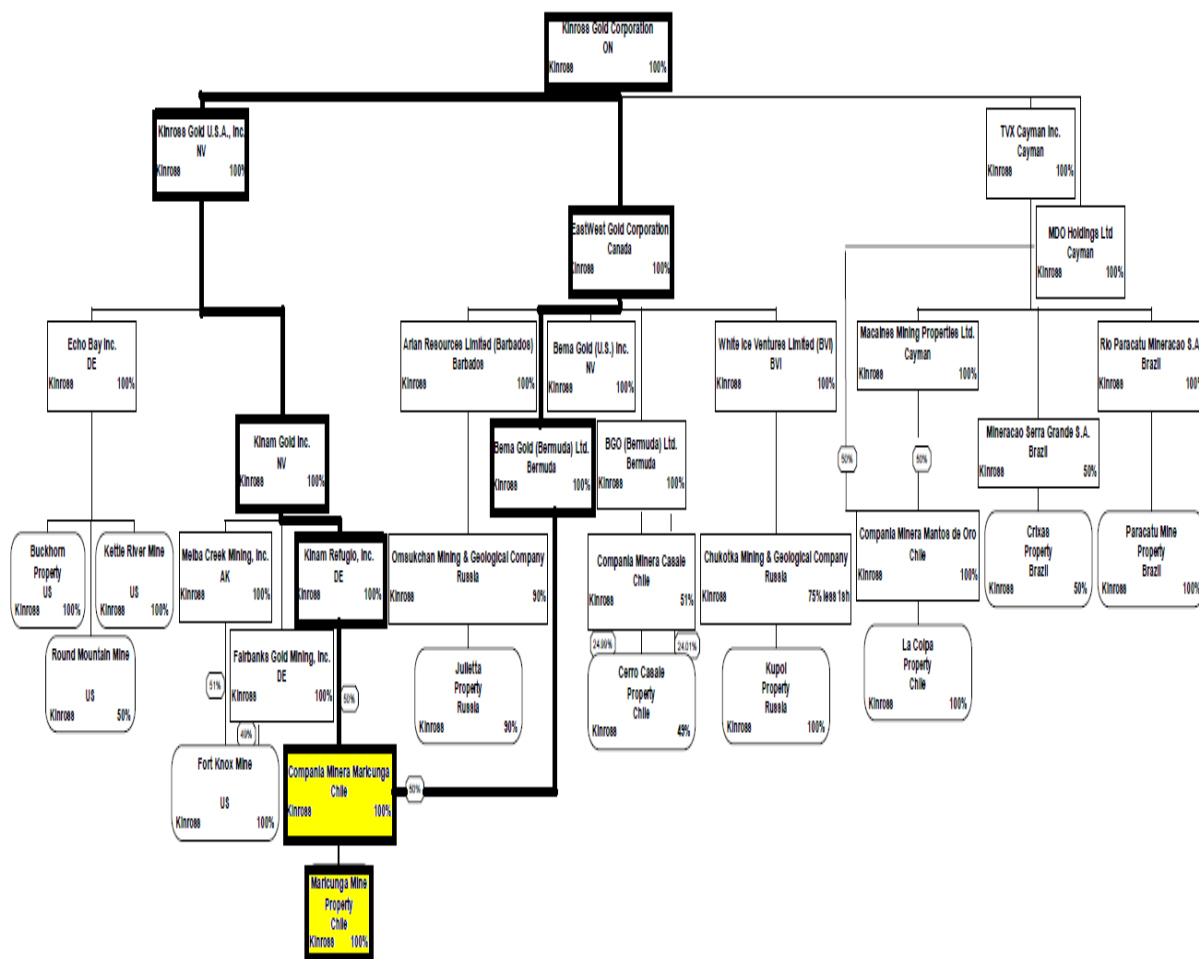
Din punctul de vedere al lecțiilor învățate, este evident că selecția membrilor echipei și gestiunea globală a proiectului sunt două componente foarte importante în succesul acestui demers, dar și dificile și de lungă durată. Acestea fiind zise, este deasemenea un exercițiu îmbogățitor, ce aduce o înțelegere dincolo de circumstanțele imediate ce fac obiectul analizei.

Pare a fi, deasemenea, ocazia de a testa variante: de exemplu, echipe mai mici sau mai mari, cu diferite tipuri de membri, pe perioade mai scurte sau mai lungi de timp. Totodată, ar putea fi în mod egal interesant de a realiza un studiu de caz fără consimțământul companiei (ceea ce ar reduce eroarea de selecție inerentă abordării actuale).

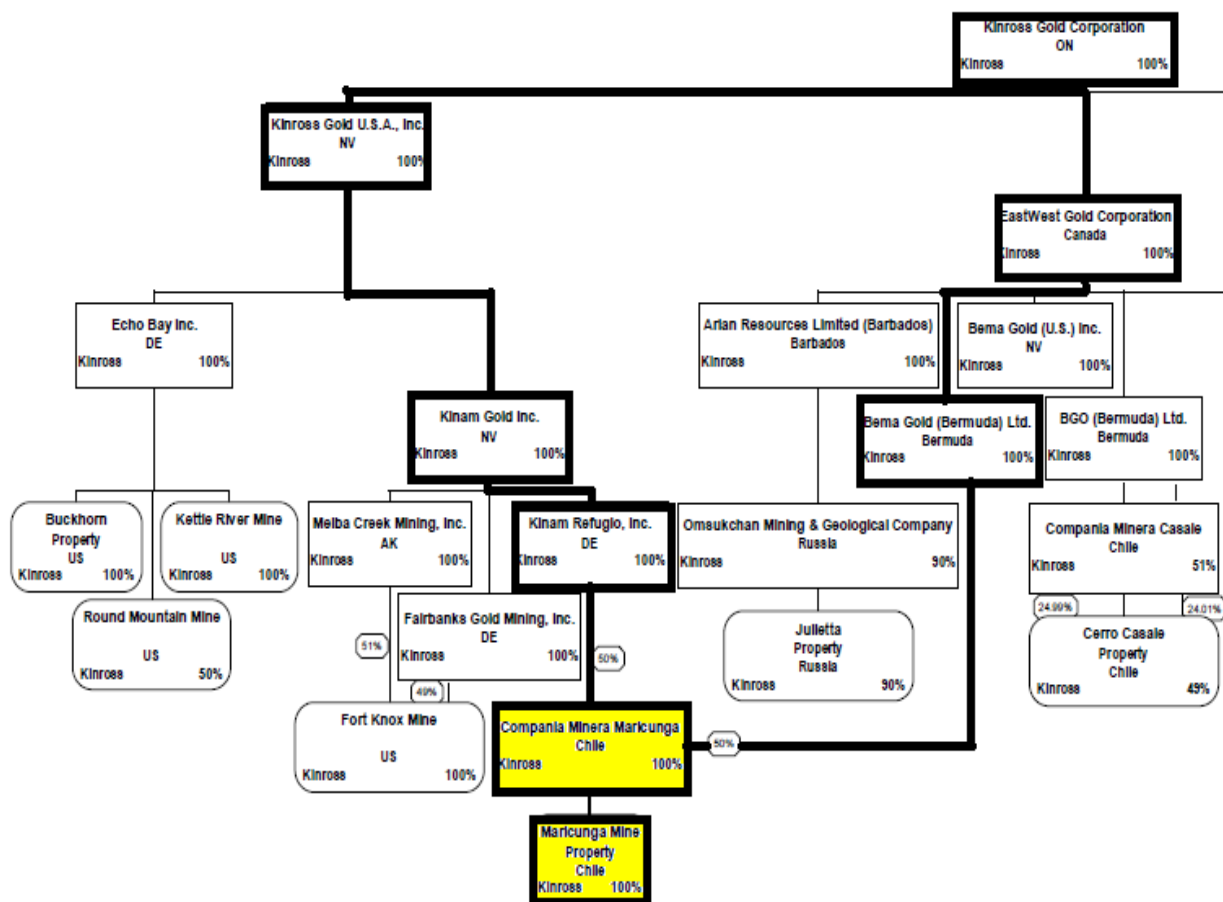
Anexa A – Interviu – Studiul de caz Kinross Gold Maricunga

Un reprezentant al unei ONG canadiene (nivel național) pro – RSC (1)
Un reprezentant al unei ONG canadiene (nivel național) pro – RSC (2)
Un reprezentant al Companiei canadiene pentru investițiile etice
Un oficial al Investitorului instituțional canadian
Un expert academic cilian pe problemele populațiilor indigene
Un ONG ciliană pe probleme de RSC (nivel național) 1
Un ONG ciliană pe probleme de RSC (nivel național) 2
Un oficial al unui ONG chilian de mediu (nivel local)
Un oficial al guvernului cilian (nivel național) 1
Un oficial al guvernului cilian (nivel regional) 1
Un oficial al guvernului cilian (nivel regional) 2
Un oficial al guvernului cilian (nivel regional) 3
Un oficial al guvernului cilian (nivel regional) 4
Un oficial al guvernului cilian (nivel regional) 5
Un oficial al guvernului cilian (nivel local)
O persoană indigenă ciliană 1 (nivel local)
O persoană indigenă ciliană 2 (nivel local)
O persoană indigenă ciliană 3 (nivel local)
O persoană indigenă ciliană 4 (nivel local)
Un oficial al unei Asociații miniere ciliene
Un director al Kinross Gold Maricunga 1
Un director al Kinross Gold Maricunga 2
Un director al Kinross Gold Maricunga 3
Un furnizor al Kinross Gold Maricunga 1
Un furnizor al Kinross Gold Maricunga 2
Un muncitor angajat al Kinross Gold Maricunga 1
Un muncitor angajat al Kinross Gold Maricunga 2
Un director executiv regional din Chile al companiei Kinross Gold 1
Un director executiv de la sediu 1
Un director executiv de la sediu 2
Un director executiv de la sediu 3
Un director executiv de la sediu 4

Anexa B – Privire de ansamblu asupra structurii companiei Kinross Gold³⁷³, cu sublinierea elementelor Maricunga

Anexa C – Structura corporatistă a companiei Kinross Gold, cu focus asupra elementelor Maricunga

Anexa D – "Trăind valorile noastre ... Calea Kinross" a companiei Kinross Gold

Kinross Gold "Living our Values....the Kinross Way"

Note: the full document (URL at bottom of this page) including introductory wording, is not included here. Only the four values are included here.

Our values shape our culture, inform how we work, and guide us in managing the opportunities and responsibilities that come with being a global mining company in the 21st century.

Putting People First:

Health and safety are our number one priority. We treat each other with fairness and respect, and seek constantly to provide opportunities for professional development and personal growth. We foster a working environment that celebrates and supports diversity. We recognize that as a *global* company we must remain sensitive to local cultures, customs and practices. We regard communication as a top priority, and work diligently to ensure that all of our people are kept informed of important company developments and issues.

Outstanding Corporate Citizenship

Our **Ten Guiding Principles for Corporate Responsibility** are a key priority for our company. We are committed to the highest ethical and governance standards in the industry. We value integrity and transparency in everything that we do. We are vigilant in protecting the environment, and strive to minimize our environmental footprint wherever we operate. We support sustainable initiatives to provide lasting benefits to the communities where we work.

High Performance Culture

We are a results-oriented company, with a relentless focus on the delivery and execution of high business objectives. We value innovation, adaptability and accountability in executing against our business strategy. We want our people to be known across the industry for their passion, sense of urgency, ability and initiative. Teamwork is essential to what it means to work at Kinross. Continuous improvement is central to our business culture. We recognize and reward excellence.

Rigorous Financial Discipline

We will at all times be prudent with shareholders' money. Discipline is central to our management philosophy. We will always seek new, more efficient ways to use the company's resources.

From: <http://www.kinross.com/about-kinross/the-kinross-way.aspx>

Zece principii directoare privitoare la responsabilitatea companiei

În cadrul companiei Kinross, noi credem că avem deopotrivă un imperativ moral cât și comercial de a fi un bun vecin acolo unde ne exersăm activitățile și privim responsabilitatea socială ca pe o valoare primordială a companiei.

Noi înțelegem că menținerea permisului social de exploatare semnifică menținerea unor relații solide și mutual benefice cu comunitățile și celelalte părți implicate oriunde noi trăim și lucrăm.

În scopul de a furniza un standard clar înțeles și coerent pentru definirea relațiilor de muncă cu angajații, partenerii, guvernele, societatea civilă și comunitățile unde trăim și muncim, am articulat zece principii directoare privitoare la responsabilitatea socială a companiei.

Aceste zece principii definesc ceea ce înseamnă "a face lucrul corect" în cadrul Kinross și ocupă locul central în ceea ce privește modalitatea de a conduce afacerile. Deși aceste principii sunt fondate pe experiența practică, ele sunt în mod egal ambițioase, recunoscând că responsabilitatea socială reprezintă mai degrabă un voiaj decât o destinație.

În același timp, sunt destinate a fi directive ferme, non-negociabile, care se aplică tuturor angajaților companiei Kinross în lume, de la înalta direcțiune la operatorii de primă linie. Principiile furnizează o bază pentru politica detaliată în domenii specifice precum etica corporatistă, gestiunea mediului, sănătate și securitate, servind drept linii directoare în dezvoltarea continuă a strategiilor, planurilor și proceselor de afaceri, atât la nivel de companie cât și la nivel regional.

Aceste principii de RSC funcționează în cadrul obiectivului fundamental al companiei ce constă în a crea valoare pentru părțile implicate. Noi credem ferm că rentabilitatea și responsabilitatea socială nu sunt mutual exclusive, ci că, mai degrabă, se ranforcează reciproc. Ca întreprindere rentabilă și prosperă, putem genera bogăție cu avantaje durabile atât pentru angajați, furnizori și comunități, cât și pentru acționari.

Noi ne-am angajat să veghem ca angajații și partenerii noștri să trăiască ținând cont de aceste principii și ca acțiunile noastre de teren, în lumea întreagă, să reflecte constant spiritul lor.

11. Noi punem oamenii în prim plan și prioritatea noastră numărul unu este securitatea fiecărui angajat.
12. Noi menținem cele mai înalte standarde cu privire la conducerea companiei, cu privire la etica și onestitatea în toate relațiile noastre și operăm în conformitate cu legea peste tot unde muncim.
13. Noi promovăm dialogul permanent și angajamentul cu părțile implicate în comunitățile unde ne exercităm activitățile, într-un spirit de transparență și de bună credință.
14. Noi facem proba celei mai ridicate vigilențe în protecția mediului și căutăm modalități de a reduce amprenta de mediu peste tot unde ne exercităm activitățile. Noi respectăm întotdeauna și, dacă e posibil, depășim exigențele reglementare în performanța noastră de mediu.
15. Noi luăm în considerare toate aspectele privitoare la o exploatare sau un proiect nou – incluzând aspectele sociale, de mediu și problemele post-închidere – în luarea deciziilor de investiție.

16. Noi conducem toate activitățile în conformitatea cu standardele admise în protecția și promovarea drepturilor omului. Noi respectăm perspectivele culturale și istorice și drepturile persoanelor afectate de către activitățile noastre, în particular ale populațiilor indigene.
17. Noi oferim mijloace de subzistență recompensatorii și importante pentru angajații noștri și încercăm să fim un an angajator preferat.
18. Noi încercăm să sporim numărul locurilor de muncă, afacerile și oportunitățile economice pentru comunitățile locale aflate în proximitatea activităților și proiectelor noastre.
19. Noi oferim avantaje durabile comunităților în care lucrăm prin susținerea de inițiative durabile pentru dezvoltarea țesăturii sociale, economice și instituționale. Noi recunoaștem că fiecare colectivitate este unică și muncim alături de partenerii comunitari pentru a ne asigura că susținerea noastră corespunde priorităților acestora.
20. Noi menținem angajamentul activ și dialogul cu omologii din industria mondială, cu asociațiile, guvernele și societatea civilă privitoare la cele mai bune practici și la evoluția standardelor mondiale în materie de RSC.

Anexa F – O analiză comparativă între Principiile de RS ale KG, Principiile CIMM de dezvoltare durabilă și Standardele de performanță ale SIF

Înainte de a ne angaja în această analiză comparativă de conținut a celor trei instrumente, trebuie să răspundem la o întrebare prealabilă: De ce am ales Principiile de dezvoltare durabilă ale Consiliului Internațional al Minelor și Metalelor (denumite în continuare principiile CIMM de DD) și Standardele de performanță ale Societății Internaționale Financiare (denumite în continuare SP ale SFI) pentru comparație cu Principiile de responsabilitate socială ale Kinross Gold (denumite în continuare principiile de RS ale KG), având în vedere că există numeroase alte instrumente ce pot fi alese? [Notă: principiile CIMM de DD sunt accesibile la adresa

<http://www.icmm.com/our-work/sustainable-development-framework/10-principles>

și SP ale SFI la adresa

<http://www.ifc.org/ifcext/sustainability.nsf/Content/EnvSocStandards>]

Unii ar putea susține că analiza acestor trei instrumente este, din anumite puncte de vedere, o comparație de mere cu portocale, în sensul că sunt luate în discuție o declarație de principii a unei companii (principiile de RS ale KG), un enunț de principii al unei organizații mondiale din industria minieră (principiile CIMM de DD) și o declarație de standarde a unei organizații interguvernamentale de finanțare (SP ale SIF). Și aceasta în situația în care există numeroase alte instrumente. Atunci, de ce această comparație?

Este adevărat că aceste trei instrumente au, într-o oarecare măsură, scopuri și finalități diferite. Dar, în același timp, există între ele legături evidente. Cercetarea pentru acest studiu de caz a relevat că, în pregătirea principiilor de RS ale KG, reprezentanții Kinross Gold s-au sprijinit pe pe principiile CIMM de DD. Pe de altă parte, Kinross Gold este membru al Asociației miniere canadiene și a Consiliului mondial al aurului, fiecare dintre acestea susținând principiile CIMM de DD. Este clar că industria minieră mondială, intrând aici și Kinross Gold, consideră principiile CIMM de DD drept un punct de referință important pentru activitatea desfășurată.

În ceea ce privește SP ale SIF, unele exploatări Kinross Gold au primit asistență din partea SIF. [De exemplu, în 2007, Kinross Gold a completat achiziția Bema Gold, devenind proprietar 100% al Companiei Minera Maricunga din Cile și al exploatării Kupol din Rusia. Ultima a primit ajutor de la SIF pentru a se aproviziona local, în Extremul Orient rus. A se vedea *Construind lanțuri de aprovizionare industrială și Comunități în curs de dezvoltare*, http://www.ifc.org/ifcext/eca.nsf/content/PEP_Linkages adresă consultată la data de 10 august 2010].

Mai mult, în documentul din 2009 – *Ranforsând avantajul canadian: O strategie de responsabilitate socială a companiilor (RSC) pentru sectorul extractiv internațional al Canadei* – guvernul federal a declarat că va promova SP ale SIF:

Standardele de performanță ale Societății Internaționale Financiare (SIF) privitoare la durabilitatea socială și de mediu adresează provocările specifice cărora le fac față companiile din sectorul extractiv, în țări în curs de dezvoltare. Acestea reprezintă standarde de referință "de facto" pentru performanța proiectelor în țările în curs de dezvoltare, care necesită investiții financiare importante. [documentul guvernului federal cu privire la strategia de RSC este disponibil la adresa:

<http://www.international.gc.ca/trade-agreements-accords-commerciaux/ds/csr-strategy-rse-strategie.aspx#3>].

Astfel, recunoscând caracterul distinctiv al organizațiilor care au creat cele trei instrumente și diferențele legate de scopurile și finalitățile fiecăruia, este nu mai puțin util de a examina în ce măsură

principiile de RS ale KG se aliniază principiilor CIMM de DD și SP ale SIF, ținând seama că ultimile două instrumente reprezintă repere mondiale recunoscute ca atare de Kinross Gold, de industria minieră mondială și de guvernul canadian.

În sfârșit, se recunoaște că, deoarece fiecare dintre documente a fost elaborat de către organisme diferite, spre a atinge finalități diferite, există diferențe inevitabile care fac comparația un pic simplistă. De exemplu, SP ale SIF reprezintă un document mult mai amplu decât o declarație de principii, astfel că diferențele sunt de neevitat în ceea ce privește elaborarea unui document prin raport la altul. Acesta nu este un lucru contestat. Un studiu întreg ar putea fi consacrat examenului tuturor documentelor de orientare utilizate pentru redactarea principiilor de RS ale KG, ca și a celor CIMM sau a SP ale SIF. Totuși, acestea fiind luate în considerare, credem utilă o analiză comparativă de înalt nivel asupra conținutului, pentru a afla ceea ce fiecare document acoperă sau subliniază. În urma acestei discuții preliminare și ținând cont de aceste precizări, este acum posibil de a ne îndrepta atenția spre analiza comparativă de conținut.

În cadrul analizei comparative de conținut, a fost stabilit un tabel al unor "versiuni condensate" ale principiilor cuprinse în cele trei instrumente (a se vedea mai jos).

Grafic – Analiza comparativă de conținut între principiile de RS ale KG, principiile CIMM de DD și SP ale SIF

10 Principii directoare de RS ale KG	Principiile CIMM de DD	SR ale SFI
Securitatea muncii – prioritatea nr. 1 (Principiul 1)	Ameliorarea continuă a performanței securității și sănătății (CIMM 5)	SP 2 – Condițiile de angajare și de muncă SP 4 – Sănătatea și securitatea comunitară
Menținerea celor mai înalte standarde de gestiune a întreprinderii, de etică / onestitate și operarea în conformitate cu legea (Principiul 2)	Implementarea / menținerea de practici etice și a unui management de întreprindere solid (CIMM 1) Implementarea de strategii de gestiune a riscurilor fondate pe informații valide și studii solide (CIMM 4)	SP 1 – Evaluarea socială și de mediu a sistemelor de gestiune, inclusiv gestiune a impactului/riscurilor, în colaborare cu părțile implicate
Promovarea dialogului și angajamentului continuu cu părțile implicate, în cadrul comunităților, de o manieră transparentă și cu bună credință (Principiul 3)	Angajamentul efectiv și transparent cu părțile implicate din comunități și raporturi independent verificate (CIMM 10)	SP 4 – Sănătatea și securitatea comunitară SP 7 – O considerație specială pentru populațiile indigene
Cea mai mare vigilență în protecția mediului, în minimizarea amprentei asupra mediului și în respectarea sau depășirea exigențelor reglementare (Principiul 4)	A ameliora continuu performanțele de mediu și a contribui la biodiversitate și la planificarea integrată privitoare la utilizarea terenurilor, la reutilizarea conceptelor de produse de instalații responsabile și reciclarea produselor (CIMM 6, 7, 8)	SP 3 – Prevenirea și reducerea poluării SP 6 – Biodiversitatea ecosistemelor, a habitatelor, speciilor și comunităților
A lua în considerare toate aspectele, inclusiv cele sociale, de mediu și aspectele post-închidere în luarea deciziilor de investiție (Principiul 5)	A integra considerații relative la dezvoltarea durabilă în procesul decizional al întreprinderilor (CIMM 2)	
Conducerea tuturor activităților în conformitate cu normele acceptate privitoare la drepturile omului și respectarea diversității culturale/perspectivelor istorice și drepturilor persoanelor afectate, în particular ale populațiilor indigene (Principiul 6)	A apăra drepturile omului și a respecta cultura și valorile în tratamentul aplicat lucrătorilor și celor afectați de activitatea desfășurată (CIMM 3)	SP 5 – Achiziția de terenuri și relocarea involuntară SP 7 – O considerație specială pentru populațiile indigene SP 8 – Patrimoniul cultural
Furnizarea de mijloace de subzistență recompensatoare/semnificative pentru lucrători, angajator preferat (Principiul 7)		SP 2 – Condițiile de angajare și de muncă
Maximizarea muncii, afaceri și oportunități economice pentru comunitățile locale în proiectele existente și în cele noi (Principiul 8)	A contribui la dezvoltarea socială, economică și instituțională a comunităților în care sunt desfășurate activitățile (CIMM 9)	
Procurarea de avantaje durabile pentru	A contribui la dezvoltarea socială, economică și	SP 4 – Sănătatea și securitatea comunitară

comunități, susținerea inițiativelor durabile și conlucrarea cu partenerii pentru asigurarea unei susțineri adaptate priorităților acestora (Principiul 9)	instituțională a comunităților în care se sunt desfășurate activitățile (CIMM 9)	SP 7 – O considerație specială pentru populațiile indigene
A continua angajamentul activ cu actorii mondiali în materie de RSC: practici și norme mai bune (Principiul 10)		

Comparând principiile de RS ale KG cu principiile CIMM de DD, constatăm că primele pun un accent sporit asupra lucrătorilor. Principiile de RS ale KG cuprind: principiul 1 – relativ la securitatea muncii; principiul 7 – relativ la mijloacele semnificative de subzistență pentru lucrători; și principiul 8 – relativ la maximizarea posibilităților de muncă (și a altor posibilități) pentru colectivitățile locale. În ceea ce privește principiile CIMM de DD, principiul 5 vorbește, de o manieră generală, de ameliorarea performanței privitoare la sănătate și securitate, iar principiul 3 face referire la obligația de respectare a drepturilor omului și a culturii în tratamentul lucrătorilor, nemenționând mijloacele de subzistență.

Principiile CIMM de DD pun accentul pe mediu (de exemplu, patru principii – 2, 6, 7 și 8 – sunt consacrate performanței de mediu, dezvoltării durabile, biodiversității și reciclării, reutilizării și eliminării), în timp ce principiile de RS ale KG cuprind principiul 9 – dedicat performanței de mediu ce trebuie să meargă dincolo de exigențele reglementare; și principiul 5 – dedicat studiului factorilor sociali și de mediu și aspectelor post-închidere în toate deciziile de investiție.

Principiile de RS ale KG pun accentul asupra comunităților (există trei principii Kinross – 3, 8 și 9 - consacrate angajamentului comunitar, investiției și avantajelor durabile pentru comunitate), în timp ce CIMM face o singură mențiune la dezvoltarea comunităților, în principiul 9. Principiile CIMM se axează pe modul de luare a deciziilor (prin principiile 2 și 4, CIMM vorbește despre luarea în considerare a dezvoltării durabile în procesul decizional și implementarea de strategii de gestiune a riscurilor fondate pe informații valide și performanțe solide. Prin contrast, principiul 5 al KG vorbește, ceva mai succint, despre examenul tuturor aspectelor sociale, de mediu și post-închidere, dar numai în contextul deciziilor de investiție.

Kinross Gold se referă doar la angajarea în dialog cu actorii mondiali: normele mondiale (principiul 10 al KG); iar CIMM doar la strategii de gestiune a riscurilor fondate pe informații valide și performanțe solide (principiul 2 al CIMM).

Comparând principiile de RS ale KG cu SP ale SIF, se constată că, în general, există un aliniament considerabil între aceste două instrumente, cu puține diferențe, dar de amploare. SP ale SIF pun accentul asupra persoanelor indigene și achiziția de terenuri/relocările involuntare (standardele 7 și 5 tratează în mod specific aceste aspecte), dar este de asemenea posibil de susținut că subiectul este abordat, de o manieră generală, în principiile de 3, 6 și 9 de RS ale KG. Principiul 3 al KG tratează despre dialogul permanent și angajamentul cu părțile implicate, în comunități, de o manieră transparentă și cu bună credință (fără referințe explicite la grupurile indigene), principiul 6 este dedicat activităților desfășurate cu respectarea drepturilor omului, cu respectarea culturii istorice, a perspectivelor și drepturilor persoanelor afectate, al populațiilor indigene, în particular, iar principiul 9 vorbește despre angajarea spre a furniza avantaje durabile colectivităților, prin susținerea de inițiative durabile, prin colaborarea cu partenerii comunitari pentru asigurarea unui sprijin adaptat priorităților acestora.

SP nr. 1 al SFI pune accentul pe evaluarea socială și de mediu și asupra sistemelor de gestiune, inclusiv evaluarea impactului/gestiunea riscurilor, contrapartida sa din principiile de RS ale KG fiind principiul 6 care se referă la studiul factorilor sociali și de mediu și a aspectelor post-închidere în deciziile

de investiție (de exemplu, în evaluarea noilor achiziții). Principiile de RS ale KG includ angajamentul explicit (deși general) de a respecta drepturile omului, în timp ce SP ale SIF nu vorbesc despre drepturi decât în contextul drepturilor lucrătorilor (în Notele de orientare ale SIF, există câteva referințe la anumite drepturi ale omului, dar nu și în cuprinsul standardelor însele).

O absență notabilă în aceste trei instrumente este referința la sănătate/securitate, la mijloace de subsistență importante și la dreptul de asociere al sub-contractorilor/furnizorilor. Pe acest punct, Kinross Gold s-a angajat a instaura, în 2010, o politică a lanțului de aprovizionare [SHARE, Asociația acționarilor pentru cercetare și educație, Raport de angajament (2009, al II-lea trimestru), accesibil la adresa:

http://www.share.ca/files/2009_Q2_Engagement_Report_PUBLIC_FINAL.pdf consultată la data de 10 aprilie 2010]

Anexa G – Codul Kinross de conduită și deontologie (Notă : Aceasta este o versiune prescurtată a Codului; versiunea completă poate fi consultată la adresa www.kinross.com)

I. OBIECTUL CODULUI

Acest Cod de conduită și deontologie (Codul) evidențiază principiile de conduită și etică de urmat de către angajați, agenți (inclusiv și fără limitare, președintele, directorul general, șeful serviciilor financiare și ceilalți directori executivi și agenți financiari superiori) și directori ai Kinross Gold. Scopul său este de:

- ♣ A promova conduita onestă și etică, inclusiv tratamentul etic al conflictelor de interese reale sau aparente cu privire la relațiile personale și profesionale;
- ♣ A promova prevenirea conflictelor de interese, inclusiv divulgarea, către o persoană apropiată, a tranzacțiilor sau relațiilor care, în mod rezonabil, pot fi considerate a da naștere unor asemenea conflicte;
- ♣ A promova divulgarea completă, justă, exactă, oportună și comprehensibilă în raporturile și documentele Kinross anexate dosarelor sau trimise, cu privire la reglementarea valorilor mobiliare și în situația comunicatelor publice efectuate de Kinross;
- ♣ A promova respectul față de legi, reguli și reglementări guvernamentale aplicabile;
- ♣ A promova notificarea internă rapidă cu privire la violările Codului către persoanele competente;
- ♣ A promova respectul față de și aderarea la prezentul Cod;
- ♣ A furniza consiliere angajaților, oficialilor și directorilor în scopul recunoașterii și soluționării problemelor etice;
- ♣ A furniza mecanisme de raportare a conduitei contrare eticii; și
- ♣ A ajuta la promovarea culturii onestității și responsabilității Kinross.

Kinross se așteaptă ca toți angajații, oficialii și directorii să se conformeze și să acționeze, la orice moment, potrivit principiilor și dispozițiilor Codului. Violările Codului de către un angajat, oficial, director, reprezintă motive pentru acțiuni disciplinare putând ajunge până la (inclusiv și fără limitări) încetarea imediată a contractului de muncă sau a directoratului.

II. LOCUL DE MUNCĂ

- a. Un mediu non-discriminator
- b. Un loc de muncă fără hărțuire
- c. Hărțuirea sexuală
- d. Lupta contra toxicomanilor
- e. Violența în muncă
- f. Angajarea membrilor de familie
- g. Viața privată a angajaților și informațiile personale

III. MEDIUL, SĂNĂTATEA ȘI SECURITATEA

a. Mediul

b. Sănătatea și securitatea

IV. RELAȚIILE CU TERȚII

a. Conflictele de interese

b. Darurile și divertismentele

c. Practicile concurențiale

d. Relațiile cu furnizorii și antreprenorii

e. Relațiile publice

f. Relațiile cu guvernul

g. Mandatul

V. CONFORMITATEA CU LEGEA

a. Conformarea la lege, la reglementări (inclusiv cu legile comerciale și legea cu privire la divulgarea în timp oportun) și la anchete

VI. INFORMAȚIILE ȘI DOCUMENTELE

a. Informațiile confidențiale și private și secretele comerciale

b. Rapoartele financiare și dosarele

c. Conservarea dosarelor

VII. ACTIVELE KINROSS

a. Utilizarea bunurilor Kinross

b. Distrugerea bunurilor și furtul

c. Proprietatea intelectuală

Utilizarea acestui cod și semnalarea violărilor

¹ Kinross Gold (2007) *Living our values....the Kinross way*, disponibil pe internet la adresa <http://www.kinross.com/media/18753/living-our-values-english.pdf> (site accesat în data de 12 ianuarie, 2010)

² Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility... : Kinross Gold 2007 Corporate Responsibility Report* (und.), p. i <http://www.kinross.com/media/109816/07-cr-report.pdf> (site accesat în data de 12 ianuarie, 2010) [de aici înainte Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*].

³ Ibid.

⁴ O dezbatere mai aprofundată asupra originilor Kinross Gold Corporation, dezvoltării sale, fuziunilor și achizițiilor cheie este furnizată mai jos în corpul raportului.

⁵ Kinross Gold (2007) *Living our values...the Kinross way*, op cit..

⁶ De notat că, de-a lungul acestui studiu de caz, termenii «responsabilitatea socială a companiilor» și «responsabilitatea companiilor» și acronimele «RSC» și «RC» vor fi utilizați cu același înțeles. Guvernul Canadei a adoptat în mod public două definiții ale responsabilității sociale: mai întâi, definiția conținută în ghidul Guvernului Canadei (2006) *Responsabilitatea socială a companiilor: Un ghid de implementare pentru companiile canadiene*, Ottawa, disponibil pe internet la adresa [http://www.ic.gc.ca/eic/site/csr-rse.nsf/vwap/CSR_mar2006.pdf / \\$FILE/CSR_mar2006.pdf](http://www.ic.gc.ca/eic/site/csr-rse.nsf/vwap/CSR_mar2006.pdf/$FILE/CSR_mar2006.pdf) (site accesat în data de 11 ianuarie, 2010). Această definiție este adoptată în documentul Ministerului afacerilor externe și comerțului internațional (2006), *Mesele rotunde naționale privind responsabilitatea socială și industria extractivă canadiană în țările în curs de dezvoltare: document de lucru*, Guvernul Canadei, disponibil pe internet la adresa http://geo.international.gc.ca/cip-pic/current_discussions/RSE_tables_rondes-fr.aspx (site accesat în ianuarie 2010). Este în aceeași măsură utilizată, cu aprobare prealabilă, în raportul Grupului consultativ al părților implicate (2007) *Mesele rotunde naționale privind responsabilitatea socială și industria extractivă canadiană în țările în curs de dezvoltare*, disponibil pe internet la adresa <http://www.halifaxinitiative.org/updir/AdvisoryGroupReport-March2007.pdf> (site accesat în data de 11 ianuarie, 2010). Guvernul Canadei participă de asemenea la elaborarea standardului ISO 26000 privind responsabilitatea socială (ultima versiune a standardului este disponibilă pe internet la adresa: [www.iso.org / GTSE](http://www.iso.org/GTSE) (site accesat în data de 11 ianuarie, 2010)). Ținând seama de utilizarea de către Guvernul Canadei și de către Grupul consultativ al părților implicate din industria extractivă drept indicator al înțelegerii canadiene a expresiei, în scopurile prezentului studiu de caz, aceste două definiții ale responsabilității sociale vor fi utilizate drept punct de plecare în analiza. Notăm de asemenea că Kinross Gold a exprimat public susținerea sa față de abordarea guvernului Canadei în privința RSC: «... suntem decisi să lucrăm cu guvernul în privința strategiei canadiene privind RSC pentru atingerea obiectivului acesteia, acela de a construi o poziție forte canadiană" Cf. Barrick Gold Corporation, Kinross Gold Corporation, Goldcorp Inc, **Prezentare în fața Comitetului permanent a afacerilor externe și comerțului internațional (proiect de lege C-300: Lege privind responsabilitatea companiilor pentru activitățile miniere, petroliere sau de gaz în țările în curs de dezvoltare)** (noiembrie 2009) , disponibil pe internet la adresa: http://www.barrick.com/Theme/Barrick/files/docs_csr/Bill-C-300-Submission-to-the-Standing-Committee.pdf (site accesat în data de 10 februarie, 2010).

⁷ Vezi de asemenea acest efect comentat în Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, ibid., P. 5: «Anumite provocări cheie sunt ... [t]ransformarea angajamentului nostru față de responsabilitatea socială în inițiative concrete, măsurabile și în politici."

⁸ În februarie 2007, prin achiziționarea Bema Gold Corporation, Kinross Gold a dobândit o participație de 100% a exploatarei Maricunga, sprijinindu-se pe achiziția sa precedentă Amax Gold Inc și a filialelor acesteia în 1998, ce

i-a conferit o participație de 50% la mina Maricunga. Cf. Kinross Gold, *Maricunga (100% ownership and operator) - Chile*, disponibil pe internet la adresa <http://www.kinross.com/operations/chile-maricunga.html> (site accesat în data de 24 iulie 2009).

⁹ O analiză comparativă a conținutului Principiilor responsabilității companiilor elaborate de Kinross Gold, a principiilor dezvoltării durabile ale CIMM și a standardelor de performanță SFI este realizată mai jos în raport.

¹⁰ Într-un caz, un cercetător al acestui studiu de caz a putut observa funcționarea unui proces de început de rezolvare a disputelor multipartite. Discutat în detaliu mai jos.

¹¹ Pentru o descriere completă a abordării perspectivelor multiple și a colaborării în studiile de caz privind RSC și a originilor, elementelor și echipelor acestora vezi K. Webb, **Proiectul studiului de caz pilot a perspectivelor multiple și a colaborării privind responsabilitatea socială a companiilor: originile, obiectivele și elementele cheie** (capitolul 1 al raportului).

¹² Rezumatele interviurilor furnizate pe bază de parolă în spațiul digital protejat au fost disponibile sub o formă « anonimă » care nu permitea identificarea personală a indivizilor.

¹³ Toate referințele de identificare personală a persoanelor au fost suprimate.

¹⁴ La începutul acestui proiect pilot, alte societăți miniere au fost abordate drept candidați posibili pentru studiile de caz, dar acestea nu au acceptat să facă parte din proiectul pilot.

¹⁵ Mai exact, prezentările au fost făcute în ianuarie 2010 în prezența responsabililor Kinross Gold și a reprezentanților comunității Colla. Reprezentanții guvernului cilian au fost invitați să asiste la prezentarea din ianuarie 2010 și și-au exprimat interesul de a participa, dar, în ziua prezentării, nu au venit.

¹⁶ Termenul «reformă neo-liberală» a fost utilizat pentru a descrie contextul actual din Chile în J. Grugel and P. Ruggirozzi, eds., *Governance after Neoliberalism in Latin America* (New York: Palgrave, 2009), p. 175.

¹⁷ Națiunile Unite, *Department of Economic and Social Affairs Population Division* (2009) [World Population Prospects, Table A.1](http://www.un.org/esa/population/publications/wpp2008/wpp2008_text_tables.pdf). 2008 revision, disponibil pe internet la adresa http://www.un.org/esa/population/publications/wpp2008/wpp2008_text_tables.pdf (site accesat în data de 23 iulie 2009).

¹⁸ Fondul Monetar Internațional, *Report for Selected Countries and Subjects* disponibil pe internet la adresa <http://imf.org/external/pubs/ft/> = NGDPDPC & GRP = 0 & a = (consultat în data de 19 februarie 2009).

¹⁹ Cf. CORFO (Agenția de dezvoltarea economică a Cilei), grupul minier din Cile (2009), disponibil pe internet la: http://www.investchile.com/opensite_20080630172802.aspx (site accesat în data de 10 martie, 2010).

²⁰ Cf. Schmidt-Hebbel, K. (2006) "Chile's Economic Growth," *Cuadernos de Economia*, 43, 5 - 48, p. 5.

²¹ Indicele dezvoltării umane furnizează o măsură compozită a trei dimensiuni ale dezvoltării umane: o viață lungă și sănătoasă (măsurată prin speranța de viață), educația (măsurată prin gradul de alfabetizare al adulților și al școlarizării de nivel primar, secundar și terțiar) și un standard decent de viață (măsurat prin paritatea puterii de cumpărare, PPC, venitul). Indicele nu este, în fapt, o măsură globală a dezvoltării umane. Acesta nu include, de exemplu, indicatori importanți precum genul sau inegalitatea veniturilor ori indicatori mai dificili de măsurat precum respectarea drepturilor omului sau libertățile politice. Indicele furnizează, în fapt, o prismă lărgită pentru

imaginea progresului uman și a relației complexe între venit și bunăstare. Cf. PNUD (2008) *Statistical Update--Chile--The Human Development Index - going beyond income*, disponibil pe internet la adresa http://hdrstats.undp.org/2008/countries/country_fact_sheets/cty_fs_CHL.html (site accesat în data de 24 iulie 2009).

²² PNUD (2009) *Human Development Reports*, disponibil pe internet la adresa <http://hdr.undp.org/en/statistics/> (site consultat în data de 24 iulie 2009).

²³ Conform proiectului indicatorilor guvernantei al Băncii mondiale (GTI), guvernanta este definită ca fiind constituită din tradiții și instituții prin intermediul cărora puterea dintr-o țară este exercitată. Aceasta include procesul prin care guvernele sunt alese, controlate și înlocuite, capacitatea guvernului de a elabora și aplica eficient politici sănătoase și respectul cetățenilor și a statului pentru instituțiile care guvernează interacțiunile economice și sociale între aceștia. Această definiție a Băncii mondiale (2009) *Governance Matters: Worldwide Governance Indicators, 1996-2008*, disponibil pe internet la adresa <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.asp> (consultat în data de 10 august 2009).

²⁴ Ibid.

²⁵ E.g., Moody a îmbunătățit nivelul devizelor Chilei la A1 în martie 2009, forța calității creditului din Cile fiind rezultatul politicilor economice credibile, a instituțiilor financiare sănătoase și a reformelor structurale, și a unui cadru politici economice ce urmărește să atenueze volatilitatea macro-economică; Forumul economic mondial consideră că Cile este cea mai sigură și mai stabilă dintre țările Americii de Sud și un bun partener pentru a face afaceri. Cf: InvestChile (The Chilean Economic Development Agency) (2009, April 17) "Authorized foreign investment reaches a historic \$US 10.4 billion", disponibil pe internet la adresa http://www.todochile.cl/corfo_det_20090417103120.aspx (site accesat în data de 10 august 2009).

²⁶ ECLAC (2005) *Social Panorama of Latin America*, Santiago, Chile: UN/ECLAC, cf. Lopez & Miller, op cit., p. 2681.

²⁷ Cf. Lopez, R. & Miller, S.J. (2008) "The Unbearable Burden of Inequality", *World Development*, 36(12), 2679 – 2695.

²⁸ Vincent, I. (2007, September 24) "Chile: well on the way to eradicating poverty," *Maclean's*, disponibil pe internet la adresa http://www.macleans.ca/world/global/article.jsp?content=20070924_109285_109285 (site accesat în data de 30 iunie, 2009).

²⁹ Helen Osieja, *Economic Sanctions As an Instrument of U.s. Foreign Policy: The Case of the U.S. Embargo of Cuba* (Florida: Dissertation, 2005).

³⁰ Cf. Castro Lucic, M., "Challenges in Chilean Intercultural Policies: Indigenous Rights and Economic Development," *PoLaR: Political and Legal Anthropology Review*, Vol. 28, No. 1, pp. 112 – 132.

³¹ Ibid.

³² M. Garcia, *The Path to the 2002 Association Agreement Between the European Union and Chile* (New York: Edwin Mellen Press, 2008).

³³ Pinera, J. (2004) "Wealth Through Ownership: Creating Property Rights in Chilean Mining," *Cato Journal*, 24(3), 295-301, p. 295.

³⁴ În 2009, o nouă legislație a fost promovată care ar face să dispară destinația specială a beneficiilor CODELCO pentru militari și care va orienta acele venituri spre bugetul general al statului Cile: Cf. Xinhua, "Chilean president seeks to repeal copper mining law", 9 septembrie 2009.

³⁵ Lopez & Miller, op cit., p. 2679.

³⁶ Cf. National Commission for Truth and Reconciliation (Comisión Nacional de Verdad y Reconciliación sau "Rettig Commission") (1990), tradus de la adresa <http://www.usip.org/resources/truth-commission-chile-90> (site accesat în data de 10 august 2009).

³⁷ Cf. U.S. Department of Labor, Labor Rights Report: Chile (2003), disponibil pe internet la adresa: www.dol.gov (site accesat în data de 10 august, 2010).

³⁸ A. Jose, "Indigenous Rights in Chile: Progress and Contradiction in the Context of Economic Globalisation," (1999) Indigenous Law Bulletin 72.

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Vezi discuția de mai jos.

⁴¹ Vezi discuția de mai jos.

⁴² Cf. P. Posner, *State, Market, and Democracy in Chile* (New York: Palgrave Macmillan, 2008) p. 83.

⁴³ Centro de Estudios de la Realidad Contemporanea, *Informe de Prensa Encuesta Nacional*. August, 2005, p. 2, citat în Posner, ibid., p. 83.

⁴⁴ Anderson, S.T. (2008) "The Mineral Industry of Chile in 2006", U.S Department of the Interior and U.S. Geological Survey 2006 Minerals Yearbook, p. 7.1.

⁴⁵ Lopez & Miller, op cit., p. 2689.

⁴⁶ Anderson (2008) "The Mineral Industry of Chile in 2006", op cit., p. 7.1.

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ International Development Research Centre and Mining Policy Research Initiative (2003) *Mining Companies and Local Development – Latin America: Chile, Colombia and Peru (Executive Summary)*, disponibil pe internet la adresa: http://www.idrc.ca/uploads/user-S/11133339091exec_summary_alianzas.pdf (site accesat în data de 24 iulie 2009).

⁴⁹ Anderson (2008) "The Mineral Industry of Chile in 2006", op cit., la p. 7.9.

⁵⁰ Ibid, p. 7.3.

⁵¹ Ibid.

⁵² Ibid, p. 7.4.

⁵³ Lok (2009) "Ongoing Opportunities for Canadians in South America," op cit..

⁵⁴ În timp ce proiectul Pascua Lama este poate cel mai vizibil proiect al Barrick Gold în Cile, compania este de asemenea implicată (cu Kinross Gold) în proiectul Cerro Casale, situat în aceeași regiune (Regiunea III) ca și mina Kinross Gold Maricunga. Proiectul Cerro Casale este discutat mai departe în raport.

⁵⁵ E.g., vezi Goldcorp (Press Release), "Goldcorp Announces Agreement With New Gold Inc. To Acquire Xstrata's 70% Interest In The El Morro Project," 7 ianuarie 2010, la adresa: http://www.goldcorp.com/news/goldcorp/index.php?&content_id=750 site accesat în data de 30 ianuarie, 2010.

⁵⁶ E.g., vezi Yamana Gold (Press Release), "Yamana Gold Provides New Optimization Strategy at El Penon," 1 martie 2010, la adresa:

<http://www.yamana.com/NewsEvents/PressReleases/PressReleaseDetail/default.aspx?PressReleaseId=053b9251-8628-4676-9a82-d5460116448a> ; accesat în 2 martie 2010.

⁵⁷ E.g., vezi Teck Resources (website), "Operations," la adresa:

<http://www.teck.com/Generic.aspx?PAGE=Operations&portalName=tc>; accesat în data de 10 martie 2010.

⁵⁸ E.g., vezi Exeter Resources(website), "Building a mid-tier company," la adresa:

<http://www.exeterresource.com/index.php> Site consultat în data de March 10, 2010. Proiectul minei Caspiche de Exeter Ressources este situat în apropierea proiectului Kinross Gold Maricunga.

⁵⁹ Anderson, op cit., p. 7.2.

⁶⁰ Per Lok, K. (2009 January) "Ongoing Opportunities for Canadians in South America," *MINING.com*, 8–11 p. 10.

⁶¹ Lagos et al (2002) pp. 338 – 361, citat în Mainardi, S. (2007) "Resource exploitation and cross-region growth trajectories: Nonparametric estimates for Chile", *Journal of Environmental Management*, 85, 27–43, p. 39. Totuși, Mainardi notează că s-a ridicat întrebarea dacă această creștere este durabilă.

⁶² Schmidt-Hebbel, op cit., p. 17: studiul notează că se presupune că toate veniturile lucrătorilor sunt cheltuite în regiune.

⁶³ Lopez & Miller, op cit., p. 2689.

⁶⁴ Totalul după impozitare a venitului celor mai bogate 10% totalul veniturilor celor mai sărace 80% menaje: cf. Lopez & Miller, op cit ..

⁶⁵ Vincent, I. (2007, September 24) "Chile: well on the way to eradicating poverty," *Maclean's*, disponibil on line la: http://www.macleans.ca/world/global/article.jsp?content=20070924_109285_109285 (site accesat în data de 30 iunie, 2009).

⁶⁶ Cf. OECD, Economic Survey of Chile, 2010 (Policy Brief), poate fi descărcat la adresa: <http://www.oecd.org/dataoecd/24/3/44464700.pdf> (site consultat în data de 10 februarie 2010).

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ Conform recensământului din 2002, populația totală indigenă este de 692 192; astfel indigenii reprezintă 4,6% din populația totală a Cile care era de 15 116 435 în 2002. Cf. recensământului cilean accesibil pe internet la adresa : <http://www.ine.cl/cd2002/sintesiscensal.pdf> (accesat în 10 martie 2010). Cu tilu de comparație, în Bolivia, indigenii reprezintă 71% din populație, în Guatemala, 66%, în Peru, 50%, în Ecuador 43%, și în Mexique, 14%. Cf. Munarriz, G. (2008) "Rhetoric and Reality: The World Bank Development Policies, Mining Corporations, and Indigenous Communities in Latin America", *International Community Law Review*, 10, 431 – 443, p. 442.

⁶⁹ Incidența sărăciei la populațiile indigene în Cile este de 35,6%, în timp ce incidența sărăciei la non-indigeni este de 22,7%: cf. Banca mondială, august 2001, așa cum e precizat în raportul Consiliului economic și social al ONU (2003) *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights and fundamental freedoms of indigenous people, Mr. Rodolfo Stavenhagen*, prezentat conform rezoluției 2003/56 a Comisiei, disponibil pe internet la adresa: <http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/G03/170/91/PDF/G0317091.pdf?OpenElement> (site accesat în data de 24 iulie 2009) p. 8.

⁷⁰ Cf. International Work Group for Indigenous Affairs (2006) *The Indigenous World 2006*, Copenhagen, Eks-Skolens Trykkeri, p. 230, fn. 3.

⁷¹ Banca mondială, august 2001, așa cum este indicat în raportul Consiliului economic și social al ONU al Raportorului special pentru situația drepturilor omului și a libertăților fundamentale a populațiilor indigene, M. Rodolfo Stavenhagen, prezentat conform rezoluției no. 2003/56 a Comisiei, p. 8.

⁷² Banca mondială, august 2001, așa cum este indicat în raportul Consiliului economic și social al ONU al Raportorului special pentru situația drepturilor omului și a libertăților fundamentale a populațiilor indigene, M. Rodolfo Stavenhagen, prezentat conform rezoluției no. 2003/56 a Comisiei, p. 8.

⁷³ Banca mondială, august 2001, așa cum este indicat în raportul Consiliului economic și social al ONU al Raportorului special pentru situația drepturilor omului și a libertăților fundamentale a populațiilor indigene, M. Rodolfo Stavenhagen, prezentat conform rezoluției no. 2003/56 a Comisiei, p. 8.

⁷⁴ Tellez Lugaro, op cit..

⁷⁵ Tellez Lugaro, ibid..

⁷⁶ Cf. Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit.

⁷⁷ Lopez & Miller, op cit., p. 2690.

⁷⁸ Lopez & Miller, op cit., p. 2685.

⁷⁹ Lopez & Miller, op cit., P. 2686. Trebuie remarcat că Cile are un impozit pentru dividende ridicat ceea ce încurajează investitorii să reinvestească beneficiile în Cile, contribuind astfel la creșterea economică a țării. Pentru mai multe detalii privind impozitarea companiilor miniere străine în Cile vezi M. Riesco, G. Lagos, și M. de Lima, The "Pay Your Taxes" Debate: Perspectives on Corporate Taxation and Social Responsibility in the Chilean Mining Industry (UNRISD: 2005), accesibil la adresa: [http://www.unrisd.org/80256B3C005BCCF9/\(httpPublications\)/D0911BEE223DF74EC12570AC0032E4E2?OpenDocument](http://www.unrisd.org/80256B3C005BCCF9/(httpPublications)/D0911BEE223DF74EC12570AC0032E4E2?OpenDocument) (consultat în data de 10 august 2010).

⁸⁰ Lopez & Miller, op cit., p. 2689.

⁸¹ De exemplu, vezi discuția privind conflictul aparent între comunități și agricultori în Regiunea III și proiectul minei Pascua Lama al Barrick Gold (cum o dovedește site-ul Web al Barrick Gold care descrie situația, disponibil pe internet la: <http://www.barrick.com/corporateresponsibility/KeyTopics/PascuaLama/default.aspx> (consultat în data de 10 august 2009); conflictele și litigiile între grupul indigen Aymara din Regiunea 1 și o societate care dorește să obțină drepturile de a îmbutelia și de a vinde apă dulce plecând de la o sursă de apă utilizat tradițional de comunitatea Aymara (vezi referințele mai jos în secțiunea Cadrul juridic); conflictele și litigiile între lucrătorii CODELCO și conducerea acestei companii în privința raporturilor de muncă (vezi referințele mai jos în secțiunea Cadrul juridic); și conflictele și litigiile între grupul indigen Mapuche în Regiunea IX, dezvoltatorii de resurse și guvernul (cum e prezentată în: Skjævestad, A. (2008) "The Mapuche People's Battle for Indigenous Land: Litigation as a Strategy to Defend Indigenous Land Rights", Document de lucru al CMI, pregătit pentru atelierul: « Tribunalele și săracii », conferința anuală a Asociației norvegiene pentru dezvoltarea cercetării (NFU), Oslo 13-15 septembrie 2006, disponibil pe internet la adresa <http://www.cmi.no/publications/file/3002-the-mapuche-peoples-battle-for-indigenous-land.pdf> (site accesat în data de 10 august 2009).

⁸² Lopez & Miller, op cit., p. 2689.

⁸³ Reuters [autor neprecizat], « Cile ia în considerare mărirea redevențelor miniere în urma cutremurului », 19 martie 2010, accesibil la adresa: <http://www.reuters.com/article/idUSN1913635020100319>

⁸⁴ OCDE (2005) "Environmental Performance Reviews: Chile (2005) - OCDE face elogiul progresului privind mediul în Cile, dar...", disponibil pe internet la adresa http://www.oecd.org/document/32/0,3343,en_2649_34307_34856224_1_1_1_1,00.html (site consultat în data de 10 august 2009). Referințe mai detaliate la comentarii și la diferite legi și alte instrumente și la punerea lor în practică sunt făcute mai departe în acest studiu de caz în cadrul examinării problemelor specifice care se aplică direct exploatarea Kinross Gold Maricunga.

⁸⁵ De exemplu, BHPBilliton a fost implicată într-un litigiu privind subcontractarea la exploatarea Escondida (vezi mai jos), și Barrick Gold a fost implicată în controverse (judiciare, reglementare și comunitare) în privința proiectului său de la Pascua Lama. Vezi Estrada, D. (2009, 18 mai) "Environment-Chile: Activists Try to Block Start of Pascua Lama Mine," *IPS*, disponibil pe internet la adresa: <http://ipsnews.net/news.asp?idnews=46895> (site consultat în data de 10 august 2009).

⁸⁶ Business Monitor International (2008) *Chile Mining Report – Executive Summary*, disponibil pe internet la adresa: <http://www.businessmonitor.com/mining/chile.html> (site consultat în data de 30 iunie 2009). -

⁸⁷ Pinera, J. (2004) "Wealth Through Ownership: Creating Property Rights in Chilean Mining," *Cato Journal*, 24(3), 295-301.

⁸⁸ Deși comunitatea Colla este legal autorizată la anumite drepturi privind apa în funcție de utilizarea lor tradițională, în regimul repartiției apei bazat pe piață pus în practică în virtutea Codului apei (care a fost adoptat în cursul dictaturii lui Pinochet), comunitățile precum Colla de Rio Jorquera au fost financiar depășite de actori privați și, astfel, au fost puse în imposibilitatea de a obține drepturi de apă importante pentru membrii lor.

⁸⁹ Pentru o descriere originală a « translației » constituționale a pământurilor și resurselor deținute de stat către drepturile de proprietate privată, vezi Pinera (2004) "Wealth Through Ownership: Creating Property Rights in Chilean Mining," op cit..

⁹⁰ Descrierea care urmează se inspiră în principal din: (5 martie 1984) "Chile Approves new mining legislation," *Business America*, disponibil pe internet la adresa: http://findarticles.com/p/articles/mi_m1052/is_v7/ai_3167681/ (site consultat în data de 10 august, 2009).

⁹¹ G. Lagos, "Developing National Mining Policies in Chile: 1974 - 96," (1997) *Resources Policy* Vol. 23, No. ½, pp. 51 – 69, à la p. 61.

⁹² Business Monitor International (2008) *Chile Mining Report – Executive Summary*, disponibil pe internet la adresa: <http://www.businessmonitor.com/mining/chile.html> (site consultat în data de 30 iunie 2009).

⁹³ Ibid.

⁹⁴ Anderson, S.T. (2007) "The Mineral Industry of Chile," United States Geological Service 2005 Minerals Yearbook, Washington, DC: US Department of the Interior, US Geological Survey, p. 7.2.

⁹⁵ Cf. Chilean Government (2009) "Invest in Chile!", disponibil pe internet la adresa: www.chileangovernment.cl (site consultat în data de 10 august 2009). Vezi de asemenea G. Lagos, "Developing National Mining Policies in Chile: 1974 - 96," (1997) *Resources Policy* Vol. 23, No. ½, pp. 51 – 69.

⁹⁶ Ibid.

⁹⁷ Informațiile ce urmează sunt extrase din: Chilean Government, Chilean Copper Commission (Cochilco), "Foreign Investment in the Mining Sector – General Guidelines", disponibil pe internet la adresa: http://www.cochilco.cl/english/atencion_usuario/pauta_gral.asp (site consultat în data de 10 august 2009).

⁹⁸ Ibid.

⁹⁹ Cf. A. Soto, "UPDATE 4-Chile to raise taxes, issue debt for quake rebuild," Reuters, (16 aprilie 2010), disponibil pe internet la adresa: <http://www.reuters.com/article/idUSN1614065820100417> (site consultat în data de 20 aprilie, 2010).

¹⁰⁰ Aprueba Ley Sobre Bases Generales Del Medio Ambiente, Law 19300, disponibil pe internet la adresa: <http://www.leychile.cl/Navegar?idNorma=30667> (site consultat în data de 10 august 2009).

¹⁰¹ Un nou Minister al Mediului va înlocui CONOMA în 2010, dar nu și-a început încă activitatea.

¹⁰² Lagos, op cit., à la p. 64.

¹⁰³ Ibid.

¹⁰⁴ Ibid.

¹⁰⁵ Bastida, E., Irarrazabal, R. & Labo, R. (~2005) "Mining Investment and Policy Developments: Argentina, Chile and Peru", disponibil pe internet la adresa: http://www.dundee.ac.uk/cepmlp/journal/html/Vol16/Vol16_10.pdf (site consultat în data de 10 august, 2009).

¹⁰⁶ Cf. International Work Group for Indigenous Affairs (2009) *The Indigenous World 2009*, Copenhagen, Eks-Skolens Trykkeri, la p. 220 și fn 3 [de aici înainte IWGIA (2009) *The Indigenous World 2009*].

¹⁰⁷ E.g, vezi: "Corema aprobó inicio de proceso sancionatorio por contaminación en Quebrada Mani" 11 iunie 2009, disponibil pe internet la adresa: www.conoma.cl (site consultat în data de 10 august, 2009); autor neprecizat, "Los Pelambres mine fined after second toxic spill," *Santiago Times*, 13 Noiembrie, 2007, disponibil pe internet la adresa: www.santiagotimes.cl (site consultat în data de 10 august 2009); "Chile files lawsuit against company for environmental damage," 2009-09-39, disponibil pe internet la adresa: www.chinaview.cn.

¹⁰⁸ OECD (2005) "Environmental Performance Reviews: Chile (2005) - OECD praises Chile's environmental progress but...", disponibil pe internet la adresa: http://www.oecd.org/document/32/0,3343,en_2649_34307_34856224_1_1_1_1,00.html (site consultat în data de 10 august 2009).

¹⁰⁹ *El Ciudadano* (2009) "Director de CONAMA Atacama renuncia tras conocerse su colusión con transnacional minera", disponibil pe internet la adresa: <http://www.elciudadano.cl/2009/06/25/remueven-de-sus-cargos-a-director-y-abogado-de-conama-tras-posible-caso-de-colusion-con-minera-candelaria/> (site consultat în data de 10 august 2009)

¹¹⁰ Cile a anunțat crearea unui Minister al mediului, o Direcție generală și un Serviciu de evaluare a mediului. Vezi: Bachelet, M. (2009) "Chile at the OECD", Allocuțiune a președintelui Cile la Consiliul Organizației de cooperare și dezvoltare economică, Paris, reprodus în Observatorul OCDE, iunie 2009, disponibil pe internet la adresa: http://www.oecdobserver.org/news/fullstory.php/aid/3041/Chile_at_the_OECD.html (site consultat în data de 10 august, 2009).

¹¹¹ Environmental Performance Index, "Iceland Ranks at Top of 2010 Environmental Performance Index" (Press Release, le 28 janvier, 2010), disponibil pe internet la adresa: <http://epi.yale.edu> (site consultat în data de 30 ianuarie 2010).

¹¹² Ibid.

¹¹³ Vezi: Regulation No. 248/2006.

¹¹⁴ Cf. Chilean Copper Commission (Cochilco) (2002) *Research on Mine Closure Policy*, MMSD project of IIED, Paper 44.

¹¹⁵ Anderson, S.T. (2008) "New Law to Mandate Clean Mine Closings," *La Nación*, trans., 7 octombrie 2008.

¹¹⁶ Bradley, R. (2008) "Environmental Reform: For Better or Worse?" *Business Chile*, August 2008, disponibil pe internet la adresa: <http://www.businesschile.cl/portada.php?w=old&lan=en&id=648> (site consultat în data de 10 august 2009).

¹¹⁷ Vezi, de exemplu, Orellana, M.A. (2004) *Indigenous Peoples, Energy, and Environmental Justice: The Pangu/Ralco Hydroelectric Project in Chile's Alto BíoBío*, Washington, DC: Center for International Environmental Law, disponibil pe internet la adresa: http://www.ciel.org/Publications/Ralco_Brief_22Jul04.pdf, p. 7 (site consultat în data de 11 ianuarie 2010).

¹¹⁸ Cf. Wharton School of Public Policy and Management, "The Trials and Tribulations of Chile's New Energy Strategy." (13 ianuarie 2010), disponibil pe internet la adresa: <http://www.wharton.universia.net/index.cfm?fa=viewArticle&id=1829&language=english> accesat în data de 10 martie 2010.

¹¹⁹ Textul ce urmează se sprijină pe Wharton School of Public Policy and Management, "The Trials and Tribulations of Chile's New Energy Strategy." (13 ianuarie 2010), disponibil pe internet la adresa: <http://www.wharton.universia.net/index.cfm?fa=viewArticle&id=1829&language=english> Site consultat în data de 10 martie 2010.

¹²⁰ Cf. R. Cockerill, "Chilean re-gasification terminal receives first LNG shipment," *Gasworld* (14 iulie, 2009) <http://www.gasworld.com/news.php?a=3986;r=2> (site consultat în data de 10 aprilie 2010)

¹²¹ Cf. <http://can-chil.gc.ca/English/Default.cfm> (site consultat în data de 10 august 2010).

¹²² <http://www.canadainternational.gc.ca/chile-chili/highlights-faits/metal-metaux.aspx?lang=eng> (site consultat în data de 10 august 2009).

¹²³ Descrierea ce urmează se sprijină pe Bauer, C. (2004) *Siren Song: Chilean Water Law as a Model for International Reform*, Washington, DC: Resources for the Future; and Witte, B. (2009) "Pressure builds to renationalize Chile's Water," *Santiago Times*, 20 mai 2009, disponibil pe internet la adresa: <http://www.patagoniatimes.cl/index.php/20090520812/News/Environment/PRESSURE-BUILDS-TO-RENATIONALIZE-CHILES-WATER.html> (site consultat în data de 10 august 2009).

¹²⁴ E.g., Vezi C. Bauer (2004) *Siren Song: Chilean Water Law as a Model for International Reform*, Washington, DC: Resources for the Future.

¹²⁵ P. Gaeta, "Minister suggests water rights swap to mitigate shortage – Chile," *Business News Americas*, 29 martie 2007.

¹²⁷ Global Water Partnership (2005) "Water and Sustainable Development: Lessons from Chile", Policy Brief 2, disponibil pe internet la adresa: <http://www.gwpforum.org/gwp/library/Policybrief2Chile.pdf> (site consultat în data de 10 august 2009).

¹²⁸ Ibid.

¹²⁹ Cf. Valeriotte, J. (2009) "Chile's Supreme Court Upholds Indigenous Water Use Rights," *Santiago Times*, 30 noiembrie 2009, disponibil pe internet la adresa:

http://www.santiagotimes.cl/index.php?option=com_content&view=article&id=17739:chiles-supreme-court-upholds-indigenous-water-use-rights&catid=19:other&Itemid=142 (site consultat în data de 2 decembrie 2009).

¹³⁰ Cf. P. Posner, *State, Market, and Democracy in Chile* (New York: Palgrave Macmillan, 2008) p. 62.

¹³¹ Informațiile următoare sunt extrase în principal din Confederația internațională a sindicatelor libere (2003) *Internationally Recognised Core Labour Standards in Chile: Report for the WTO General Council Review of the Trade Policies of Chile* (Geneva, 2 și 4 decembrie 2003).

¹³² Informațiile următoare provin din: Long, G. (2008) "Regulating Labor Outsourcing," *Business Chile*, martie 2008.

¹³³ Ibid.

¹³⁴ Ibid.

¹³⁵ Vezi, e.g., *Reuters* (2008) "Chile Escondida copper mine wins labor appeal," 7 februarie 2008, disponibil pe internet la adresa: www.reuters.com (site consultat în 20 august 2009); și *Reuters* (2007) "Chile copper miner Codelco to challenge labor edict," 11 decembrie 2007, disponibil pe internet la adresa: www.reuters.com (site consultat în data de 20 august 2009).

¹³⁶ Cf. interviurilor din acest studiu de caz.

¹³⁷ Astfel, de exemplu, un raport din 2009 a conchis: Codul apei, Lege-cadru a mediului nr. 19.300 din 1994 au permis concesionarea și exploatarea resurselor naturale de către companiile miniere pe terenurile indigenilor. Cf. International Work Group for Indigenous Affairs (2009) *The Indigenous World 2009*, Copenhagen, Eks-Skolens Trykkeri, la p. 220 și 3.

¹³⁸ IDRC Mining Policy Research Initiative, Mining Companies and Local Development: Latin America: Chile, Colombia and Peru (Executive Summary) 2003, la p. 8.

¹³⁹ Cf. Muller, N. (2009) "Chilean businesses worried about indigenous protection code," *Santiago Times*, 26 mai, 2009, disponibil pe internet la adresa:

<http://www.santiagotimes.cl/santiagotimes/index.php/2009052516336/news/human-rights-news/chilean-businesses-worried-about-indigenous-protection-code.html> (site consultat în data de 10 august, 2009).

¹⁴⁰ Acest lucru este notat în IDRC, Instituto de Estudios Indígenas at the Universidad de La Frontera (2005) "Grupos étnicos y minería en pequeña escala (MPE) en América Latina y el Caribe, Análisis de experiencias en Chile," Proyecto 050317-044, disponibil pe internet la adresa: http://www.idrc.ca/uploads/user-S/11424412171Inf_final_cl.pdf (consultat în data de 10 august 2009) (de aici înainte «IDRC (2005) »).

¹⁴¹ Orellana, M.A. (2004) *Indigenous Peoples, Energy, and Environmental Justice: The Panguel/Ralco Hydroelectric Project in Chile's Alto BíoBío*, Washington, DC: Center for International Environmental Law, disponibil pe internet la adresa: http://www.ciel.org/Publications/Ralco_Brief_22Jul04.pdf, 7 (site consultat în data de 12 ianuarie 2010).

¹⁴² Cf. International Work Group for Indigenous Affairs (2009) *The Indigenous World 2009*, Copenhagen, Eks-Skolens Trykkeri, la p. 219 – 220.

¹⁴³ Cf. studiului Colla EIA (2009) menționat în Minera Santa Rosa Technical Report.

¹⁴⁴ Molina & Correa (1996); Molina & Correa (1997); Molina, Yáñez & Peña (2001), după cum e precizat în Maturna, F. & Silva, N. (2009) Caracterización ambiental componentes antropología, Kinross DIA (Impact Ass. Declaration), DIA del Proyecto de Prospección Minera, Kinross Lobo Marte.

¹⁴⁵ IDRC (2005), op cit., et Maturna, F. & Silva, N. (2009) Caracterización ambiental componentes antropología, Kinross DIA (Impact Ass. Declaration), DIA del Proyecto de Prospección Minera, Kinross Lobo Marte.

¹⁴⁶ IDRC (2005), op cit., and Maturna & Silva, op cit. En Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op. cit., p. 40, se notează că Kinross furnizează «.... ajutor comunității Colla pentru îngrădirea și supravegherea terenurilor lor plecând de la decizia din 2004 a guvernului cilian de a acorda dreptul de proprietate rezidenților locali în văile care învecinează minele noastre."

¹⁴⁷ Textele de ratificare a OIM, disponibil pe internet la adresa:

<http://www.webhostingconadi.cl/convenio169/index.html> (site consultat în data de 11 ianuarie 2010).

¹⁴⁸ Cf. Estrada, D. (2009) "Chile: Mixed reception for Indigenous Protection Code," *IPS News*, 13 iunie 2009, disponibil pe internet la adresa: <http://ipsnews.net/news.asp?idnews=47209> (site consultat în data de 10 august 2009).

¹⁴⁹ Vezi o perspectivă generală, International Work Group for Indigenous Affairs (2009) *The Indigenous World 2009*, Copenhagen, Eks-Skolens Trykkeri, la pp. 220 – 225.

¹⁵⁰ Valeriote, J. (2009) "Chile's Supreme Court Upholds Indigenous Water Use Rights," *Santiago Times*, 30 noiembrie 2009.

¹⁵¹ Consejo Minero, "About Us" (und.), disponibil pe internet la adresa: <http://www.consejominero.cl/english.html> (site consultat în data de 10 august 2009).

¹⁵² Cf. Newbold, J. (2006) "Chile's environmental momentum: ISO 14001 and the large-scale mining industry – Case studies from the state and private sector," *Journal of Cleaner Production* Vol. 14.

¹⁵³ Consejo Minero, "Desarrollo Sustentable," disponibil pe internet la adresa: http://www.consejominero.cl/desarrollo_economico.html (site consultat în data de 2 iulie 2009).

¹⁵⁴ Consejo Minero (2007) *Informe Ambiental y Social de Consejo Minero de Chile A. G. 2007*, disponibil pe internet la adresa: <http://www.consejominero.cl/home/doc/RCONSEJOMINERO2007.pdf> et Consejo Minero (2008) *Informe Ambiental y Social de Consejo Minero de Chile 2008*, disponibil pe internet la adresa: <http://www.consejominero.cl/home/doc/REPORTECM2008.pdf> (site consultat în data de 10 august 2009).

¹⁵⁵ Informațiile ce urmează din Newbold, op cit..

¹⁵⁶ Newbold, ibid.

¹⁵⁷ Cf. Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit..

¹⁵⁸ Mina La Coipa de Kinross Gold a primit o certificare ISO 14001 în iulie 2002 care a fost confirmată în 2006. Cf. KINROSS GOLD CORP (SEC Form: 40-F), 03/31/2008.

¹⁵⁹ Vezi websitul International Cyanide Management Code for Manufacture, Transport and Use of Cyanide, la adresa: <http://www.cyanidecode.org/>

¹⁶⁰ Informații privind liniile directe ale OECD pentru companiile multinaționale se găsesc la adresa: http://www.oecd.org/departement/0,3355,en_2649_34889_1_1_1_1,00.html (site consultat în data de 10 martie 2010).

¹⁶¹ Mining Association of Canada, “Towards Sustainable Mining,” la adresa: http://www.mining.ca/www/Towards_Sustaining_Mining/index.php (site consultat în data de 10 martie 2010).

¹⁶² Interviu cu angajați ai Kinross Gold.

¹⁶³ Global Reporting Initiative accesibil la adresa: <http://www.globalreporting.org/Home>

¹⁶⁴ Site-ul web al World Gold Council se regăsește la adresa: <http://www.gold.org/>

¹⁶⁵ ICMM este accesibil la adresa www.icmm.com.

¹⁶⁶ Cf. World Gold Council, Sustainability and the Gold Industry (2009), la adresa: http://www.gold.org/assets/file/pub_archive/pdf/WGC_sustainability_statement.pdf (site consultat în data de 10 martie 2010).

¹⁶⁷ Cf. ICMM SD Principles and Framework, la adresa: www.icmm.com/our-work/sustainable-development-framework/10-principles (site consultat în data de 10 martie 2010).

¹⁶⁸ Informațiile privind Societatea financiară internațională (SFI) au fost extrase de pe site-ul web al SFI, accesibil la adresa: <http://www.ifc.org/> (site consultat în data de 10 martie 2010). Mina Kupol de Kinross Gold în Russia a primit sprijin SFI. Cf. SFI, *Russia: Peer Review Community Development Strategy for the Kupol Gold Mine* (2007), site consultat la adresa:

<http://econsult.worldbank.org/suite/public/collaboration/GetDocument.none?doid=84878>. (site consultat în data de 10 martie 2010).

¹⁶⁹ Informația privind standardele de performanță SFI este preluată de la “IFC’s Policy and Performance Standards on Social and Environmental Sustainability and Policy on Disclosure of Information: Report on the First Three Years of Application,” accesibil la adresa: [www.ifc.org/ifcext/disclosure.nsf/AttachmentsByTitle/IFC_Third_Year_Report/\\$FILE/IFC_Third_Year_Report_PS_D_P_.pdf](http://www.ifc.org/ifcext/disclosure.nsf/AttachmentsByTitle/IFC_Third_Year_Report/$FILE/IFC_Third_Year_Report_PS_D_P_.pdf) (site consultat în data de 10 martie 2010)

¹⁷⁰ Informațiile privind Principiile voluntare asupra securității și drepturilor omului pot fi obținute la adresa: <http://www.voluntaryprinciples.org/> (site consultat în data de 10 martie 2010).

¹⁷¹ Cf. site-ului web al Kinross Gold (www.kinross.com) la adresa: <http://www.kinross.com/corporate-responsibility/guiding-principles/6.aspx> accesibil pe internet la adresa: <http://www.kinross.com/corporate-responsibility/guiding-principles/6.aspx> (site consultat în data de 10 aprilie, 2010).

¹⁷² Prezentarea ce urmează privind originile și evoluția Kinross Gold prin fuziuni, achiziții, etc., utilizează informațiile ce se găsesc în partea intitulată « Our History » a site-ului web al Kinross Gold, accesibil pe internet la adresa: <http://kinross.com/about-kinross/our-history/2009.aspx> (site consultat în data de 10 martie 2010).

¹⁷³ Ibid.

¹⁷⁴ Cf. Kinross Gold Corporation, Taking Responsibility, op cit..

¹⁷⁵ Cf. site-ului web al Kinross Gold Corporation, “Operations”, accesibil pe internet la adresa: <http://www.kinross.com/operations.aspx> (site consultat în data de 10 ianuarie 2010). O discuție despre achizițiile canadiene: Kinross Gold Corporation (2008) *Annual Report 2008: Growth, Discipline, Value*, unp., accesibil pe

internet la adresa : <http://www.sedar.com/GetFile.do?lang=EN&docClass=2&issuerNo=00002968&fileName=/csfsprod/data96/filings/01403134/00000001/e%3A\Sarah\Kinross\AnnualsApril2009\annrep-Kinross.pdf> (site consultat în data de 30 iunie 2009).

¹⁷⁶ Informațiile pentru acest tabel provin în principal din documentul: Barrick Gold Media Fact Sheet, accesibil pe internet la adresa: www.barrick.com/News/MediaFactSheet/default.aspx (accesat în 10 aprilie 2010); Newmont Gold "About Newmont," accesibil pe internet la adresa: <http://www.newmont.com/about> (site consultat în data de 10 aprilie 2010); AngloGold Ashanti, "Corporate Profile," accesibil pe internet la adresa: <http://www.anglogold.com/About%20our%20business> (site consultat în data de 10 aprilie 2010) și Kinross Gold Corporation, "Kinross 2009 production increases by 22%, revenue by 49%" (News release), accesibil pe internet la adresa: <http://www.kinross.com/news-articles/2010/kinross-2009-production-increases-22-percent,-revenue-by-49-percent.aspx> (site consultat în data de 10 aprilie 2010).

¹⁷⁷ Acest termen a fost utilizat pentru a descrie Barrick Gold și Newmont Gold de către managerul general al Kinross Gold, Tye Burt, într-un articol apărut în 2006. J. Gray, "Sweet spot: Kinross stakes its place between majors and juniors," Canadian Business, November 20, 2006, accesibil pe internet la adresa: http://www.canadianbusiness.com/markets/commodities/article.jsp?content=20061120_82702_82702 (accesat în 10 martie 2010). M. Burt ar fi afirmat: «Ocuparea spațiului într-un super-granzii Barrick și Newmont și micile companii cu risc ridicat, acesta e locul preferat de Kinross. »

¹⁷⁸ Pentru o perspectivă schematică a structurii companiei Kinross Gold, vezi anexele B și C. Aceste structuri complexe sunt adoptate pentru mai multe rațiuni, dar în special:

1. Istoric – complexitatea reflectă faptul că societatea mamă cumpără adeseori o companie deja existentă și astfel adoptarea entității existente a companiei este facilă.
2. Financiară – o prezență locală poate atrage investitori locali și structuri de companie elaborate pot ajuta la planificarea fiscală pentru a facilita circulația beneficiilor dintr-o jurisdicție spre alta unde legile fiscale sunt mai favorabile.
3. Manageriale – poate exista un anumit avantaj material în a avea o structură mamă-filială de companie în sensul în care este recunoscută importanța luării deciziei la nivel operațional local.
4. Juridice – poate fi mai dificilă atribuirea responsabilității Direcției generale sau administratorilor când există societăți mamă și companii locale.

¹⁷⁹ Pentru mai multe pe acest subiect, vezi, de exemplu, K. Webb, "CSR and the Law: Learning from the Experience of Canadian Mining Companies in Latin America," în J. Sagebien and N. Lindsay, eds., **The Political Economy of Corporate Social Responsibility: Enabling or Disabling Sustainable Development in the Extractives Sector of Latin America** (Palgrave Macmillan, în curs de apariție).

¹⁸⁰ «În 2000, Kinross a consacrat 9,6 milioane pentru activitățile de restaurare și închidere a site-ului și a recuperat mai mult de 500 hectare de pământ." Cf. secțiuni " Our History " a site-ului web al Kinross Gold, op. cit..

¹⁸¹ J. Gray, "Sweet spot: Kinross stakes its place between majors and juniors," Canadian Business, November 20, 2006, accesibil pe internet la adresa: http://www.canadianbusiness.com/markets/commodities/article.jsp?content=20061120_82702_82702 (site consultat în data de 10 martie 2010). Discuția ce urmează se sprijină în principal pe articolul lui Gray.

¹⁸² Ibid.

¹⁸³ Ibid.

¹⁸⁴ Kinross Gold, *Taking Responsibility*, op cit., la p. ii.

¹⁸⁵ Kinross Gold Corporation, "Kinross Values," accesibil pe internet la adresa

<http://www.kinross.com/media/18753/living-our-values-english.pdf> , (site consultat în data de 10 aprilie 2010).
Vezi de asemenea anexa prezentului raport pentru un rezumat al celor patru valori.

¹⁸⁶ Toate referințele la principiile directoare sunt din: Kinross Gold CORPORATION, *Corporate Responsibility, Ten Guiding Principles for Corporate Responsibility*, accesibil pe internet la adresa <http://www.kinross.com/cr/index.html> (site consultat în data de 10 august 2009). Vezi de asemenea anexa la prezentul raport.

¹⁸⁷ Prezentarea care urmează a celor patru valori este preluată din: Kinross Gold, *Living our values...the Kinross way*, op cit..

¹⁸⁸ După cum vom vedea, cele 10 principii ale Kinross Gold în privința RS sunt inspirate de principiile dezvoltării durabile ale CIMM.

¹⁸⁹ Toate referințele la principiile directoare sunt din: Kinross Gold CORPORATION, *Corporate Responsibility, Ten Guiding Principles for Corporate Responsibility*, disponibil pe internet la adresa <http://www.kinross.com/cr/index.html> (site consultat în data de 10 august 2009).

¹⁹⁰ Ibid., p. 10.

¹⁹¹ Inițial aprobat în februarie 2004 și modificat cu aprobarea Consiliului în aprilie 2007. Cf. Kinross Gold Corporation, "Corporate Governance," disponibil pe internet la adresa <http://www.kinross.com/corporate/governance.html> (site consultat în data de 10 august 2009).

¹⁹² O versiune abreviată a Codului poate fi găsită în anexa D a acestui studiu de caz. O copie integrală a Codului este disponibilă pe internet la adresa www.kinross.com. Discuția care urmează despre acest cod este derivată din Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., p. 15.

¹⁹³ Abordarea Kinross privind denunțarea este disponibilă pe internet la adresa <http://www.kinross.com/corporate/governance-whistleblower.html> (site consultat în data de 10 august 2009).

¹⁹⁴ Ibid.

¹⁹⁵ Cf. Kinross Gold, "Kinross' Environmental Responsibility," disponibil pe internet la adresa: www.kinross.com/corporate-responsibility/environment.aspx (site consultat în data de 10 aprilie 2010). La anumite exploatări ale Kinross Gold, precum exploatarea Kinross Gold Paracatu din Brazilia, a fost realizată o certificare de terți conform standardelor ISO 14001 și OHSAS 18001, dar nu și, până în prezent, pentru Kinross Gold Maricunga. Acest fapt este explorat mai jos în discuția cu privire la Kinross Gold Maricunga.

¹⁹⁶ Toate cele de mai sus cu excepția sănătății și politicii privind siguranța sunt disponibile în Kinross Gold, "Kinross' Environmental Responsibility," op cit. Strategia Kinross Gold privind « Health and Safety » este accesibilă pe internet la adresa: www.kinross.com/corporate-responsibility/health--safety.aspx (site consultat în data de 10 aprilie 2010).

¹⁹⁷ Cf. SHARE, op cit..

¹⁹⁸ Cf. interviurilor cu reprezentanți ai Kinross Gold în cadrul acestui studiu de caz.

¹⁹⁹ Kinross Gold, Charter of the Corporate Responsibility Committee (3 februarie 2010), disponibil pe internet la adresa: <http://www.kinross.com/media/128628/kgc%20cr%20charter%20february%20final.pdf> (site consultat în data de 10 aprilie 2010). Responsabilitatea social a companiei este definită în cartă drept «ansamblul acelor activități prin care Kinross caută să integreze interesul public în activitățile sale cotidiane, în luarea deciziei și în planificarea acestor activități. Aceste activități cuprind performanța companiei în ce privește siguranța muncii, sănătatea, efectele de mediu, colectivitățile locale, societatea și angajamentul față de angajați, acționari, furnizori, comunități, guverne, organizații nonguvernamentale și alte grupuri interesate». Discuția ce urmează asupra mandatului, compoziției și responsabilităților Comitetului RC este derivată din acest document.

²⁰⁰ Ibid.

²⁰¹ Informațiile ce urmează au fost furnizate de un înalt reprezentant al Kinross Gold.

²⁰² Cf. Kinross Gold, Code of Business Conduct and Ethics, disponibil pe internet la <http://www.kinross.com/about-kinross/corporate-governance/code-of-business-conduct.aspx> site consultat în data de 10 aprilie 2010.

²⁰³ Ibid., p. 2.

²⁰⁴ Cf. interviurilor cu directorii executivi ai Kinross Gold.

²⁰⁵ Interviu cu un reprezentant al Kinross pentru acet studiu de caz.

²⁰⁶ "CSR: Mining" (22 februarie 2007) *Globe & Mail Report on Business*, disponibil pe internet la: <http://www.theglobeandmail.com/report-on-business/article743232.ece> (site consultat în data de 2 iulie 2009).

²⁰⁷ "Doing business the right way: Corporate Social Responsibility Report" (2007, Nov 30) *Maclean's*, disponibil pe internet la: http://www.macleans.ca/article.jsp?content=20071130_114344_4508&page=5 (site consultat în data de 2 iulie 2009).

²⁰⁸ "Jantzi-Macleans 50 Most Socially Responsible Corporations" (le 18 iunie, 2009) *Maclean's*, disponibil pe internet la: <http://www2.macleans.ca/2009/06/18/the-jantzi-maclean%e2%80%99s-corporate-social-responsibility-report-2009-a-conscience-for-business/> (site consultat în data de 23 iulie 2009).

²⁰⁹ Cf. CORFO (Chilean Economic Development Agency), Mining Cluster in Chile (2009), disponibil pe internet la: http://www.investchile.com/opportunities/mining_cluster/mining_cluster (site consultat în data de 10 martie 2010).

²¹⁰ Ibid.

²¹¹ Cf. sitului web al Guvernului regional al Atacama, « Geographic information », disponibil pe internet la: http://www.goreatacama.mix.cl/articulos_ver.php?id=19 (site consultat în 10 martie 2010).

²¹² Informațiile privind numărul de angajați și de antreprenori la Kinross Gold Maricunga și Kinross Gold La Coipa de: Kinross Gold Corporate Responsibility Regional Data Tables, 2008; informațiile privind ISO 14001 la La Coipa de: Kinross Gold Corporation, **Annual Information Form for the year ended December 31, 2009** (în data de 30 martie, 2010); informațiile privind CODELCO din CODELCO Sustainability Report 2007 (disponibil pe internet la: www.codelco.cl) (site consultat în data de 10 martie 2010); informațiile privind Antofagasta Esperanza de The Esperanza Project: Sustainable Management, disponibil pe internet la: www.mineraesperanza.cl (site consultat în data de 10 martie 2010); informațiile privind Barrick Gold Zaldivar de pe situl web Infomine "Barrick Employer of Choice", disponibil pe internet la: <http://www.infomine.com/careers/eoc/barrick/zaldivar.asp> (site consultat în data de 10 ianuarie 2010), și Barrick Gold, Zaldivar Mine, disponibil pe internet la: http://www.barrick.com/Theme/Barrick/files/docs_performance/ABX009%20Zaldivar%20Site%20Rpt.3.pdf;

informațiile privind BHP Billiton Escondida from BHP Billiton Sustainability Full Report 2005, disponibil pe internet la: www.bhpbilliton.com (site consultat în data de 10 martie 2010). Vezi și: <http://www.bhpbilliton.com/bb/ourBusinesses/baseMetals/escondida.jsp> (site consultat în data de 10 ianuarie 2010).

²¹³ Așa cum este descris de către Myers, R. (2008, Sep 1) "Digging In: With the economy in the pits, companies are leaving no stone unturned in their efforts to cut supply-chain costs," *CFO Magazine*.

²¹⁴ Ibid.

²¹⁵ Pa baza statisticii din 2008, există 12 mine de aur active în Cile, dintr-un total de 176 mine în activitate. Cf. Servicio Nacional de Geología y Minería (Sernageomin, Government of Chile) (2008), *Anuario de la Minería de Chile (Annual Mining Report)*, disponibil pe internet la: http://www.sernageomin.cl/index.php?option=com_content&task=view&id=200&Itemid=260 (site consultat în data de 10 august 2009).

²¹⁶ După cum vom vedea mai departe în acest raport, mina a fost dezvoltată în anii 1990. Un studiu de impact asupra mediului pentru proiectul inițial a fost completat în 1994. Construcția a fost terminată și exploatarea a început în 1996. Kinross Gold a obținut o parte de 50% din mină prin achiziție de la Amax Gold în 1998. În 2001, operațiunile miniere au fost suspendate din cauza conjuncturii economice defavorabile (preț scăzut al aurului) și mina a fost pusă « în întreținere » în așteptarea unei creșteri a prețului aurului. În 2003, prețul aurului a crescut suficient pentru a face exploatarea rentabilă și s-a luat decizia reluării exploatării pe o bază mai largă. Această expansiune a fost realizată în 2005 și extracția a reînceput. Kinross Gold a aciziționat restul de 50% din Maricunga în 2007.

²¹⁷ Informațiile ce urmează privind drumul sunt extrase din: Kinross Gold Corporation (2008) *Annual Information Form for the Year Ended December 31, 2007*, disponibil pe internet la: <http://www.kinross.com/investors/financials/pdf/07-aif.pdf>, la p. 30 (site consultat în data de 10 martie 2009).

²¹⁸ Cf. interviurilor cu reprezentanți ai Kinross.

²¹⁹ Cf. Kinross Gold Corporation (2009) *First Quarter Report for the period ended March 31, 2009*, disponibil pe internet la: <http://www.kinross.com/investors/financials/pdf/09q1.pdf> p. 8 (site consultat în data de 10 august 2009).

²²⁰ Ibid., p. 47.

²²¹ Diagramă realizată de: Miguel Antonio Mendez Cordero, "Elaboracion de una Herramienta de auditoria para la Evaluacion del Programa de Higiene Industrial y Salud Ocupacional. Caso de Compania Minera Maricunga, Project submitted in completion of Engineering Degree from Universidad de Dantiago de Chile, Facultad de Ingenieria, Departamento Ingenieria Geografica, 2007, disponibilă pe internet la:

www.digeo.cl/doc/Mendez_Cordero_Miguel.pdf (site consultat în data de 10 martie 2010).

²²² Informațiile privind alte mine ale Kinross Gold pot fi regăsite la: <http://www.kinross.com/operations.aspx> (site consultat în data de 10 martie 2010).

²²³ Cf. Seeking Alpha, "Kinross Gold Corporation Q1 2010 Earnings Call Transcript," 5 mai 2010, disponibil pe internet la adresa: <http://seekingalpha.com/article/203119-kinross-gold-corporation-q1-2010-earnings-call-transcript> (site consultat în data de 5 mai 2010).

²²⁴ Informațiile ce urmează pe baza interviurilor cu reprezentanți ai Kinross Gold.

²²⁵ După cum s-a indicat anterior, Cile este într-o perioadă dificilă în termeni de dezvoltare a unei infrastructuri energetice stabile și adecvate la scală națională. Capacitatea Kinross Gold Maricunga de a dezvolta o sursă de «energie curată» este limitată, dar, după cum s-a indicat anterior, consiliul cilian de exploatare minieră (Consejo Minero) a identificat necesitatea de a lucra împreună pentru a dezvolta producția de energie eficace (între altele).

²²⁶ Cf. interviurilor cu reprezentanți Kinross.

²²⁷ Cf. Kinross Gold Annual Report 2009, disponibil pe internet la

:<http://www.kinross.com/media/153615/kinross%202009%20ar.pdf> site consultat în data de 10 aprilie 2010.

²²⁸ Ibid.

²²⁹ Cf. unui interviu cu un reprezentant al Kinross.

²³⁰ Cf. Kinross Gold, Annual Report 2009, op cit., la p. 9.

²³¹ Comparând EIM-urile și declarațiile de mediu, EIM-urile sunt mai extinse în sensul că există un element de consultare publică. Declarațiile de mediu sunt prezentate public și de notorietate publică, dar nu sunt supuse consultării.

²³² Informațiile următoare din : Kinross Gold, Annual Information Form for the year ending December 31, 2008, disponibile en ligne à: <http://www.kinross.com/media/56755/2008-annual%20information%20form.pdf> (site consultat în data de 10 martie 2010), în special la p. 33.

²³³ Ibid. Valoarea actuală netă a fluxurilor de trezorerie viitoare pentru costurile de restaurare ale sitului Maricunga cf. secțiunii 3110 a CICA Handbook, la 31 decembrie, 2008, sunt estimate a fi în jur de 7,2 milioane dolari.

²³⁴ Cf. GeoEngineers, Inc. (2009) *Summary Audit Report for the July 2008 International Cyanide Management Code Audit*, pregătit pentru Compania Mineral Maricunga, disponibil pe internet la: <http://www.cyanidecode.org/pdf/KinrossMaricungaSumm.pdf> (site consultat în data de 10 august 2009)

²³⁵ Într-un raport tehnic din 2009 al Kinross pentru Cerro Casale se scrie: « Nu există nici un obstacol juridic în protejarea drepturilor de trecere și ale altor servituți necesare pentru accesul la proprietate, pentru dezvoltarea producției de apă și de a construi oleoducte de apă și concentrați. **Totuși, pe ruta de oleoduc de concentrat propusă, aprox. 60 km. din rută traversează terenuri aparținând comunității Colla. Ruta este în prezent examinată de către echipa proiectului pentru a vedea dacă este posibilă reducerea numărului de kilometri de oleoduc care traversează terenurile Colla. Această situație ar putea reprezenta o provocare importantă pentru obținerea drepturilor de trecere în termeni de dificultăți de negociere și de timp consumat.** (Subliniere adăugată) În plus, dacă ruta originală a oleoducului de concentrat este utilizată, va crește semnificativ pământul utilizat pentru cultivarea strugurilor raportat la momentul când un prim studiu în 2000 de fezabilitate a fost realizat. »(subliniere adăugată)P. 1-2. Cf. Kinross Gold Corporation (2009) *Cerro Casale Project, Northern Chile, NI 43-101 Technical Report*, disponibil pe internet la:

<http://secfilings.nyse.com/filing.php?doc=1&attach=ON&ipage=6256054&rid=12> (site consultat în data de 12 ianuarie 2010).

²³⁶ Precum protocoalele care au fost încheiate cu colectivitățile Colla, după cum vom vedea mai jos.

²³⁷ Precum angajamentele de cumpărare a drepturilor de apă, pentru susținerea educării și a formării, și de a furniza o asistență medicală conținute în protocoale, după cum vom vedea în cele ce urmează.

²³⁸ Precum « tabelele de muncă » asociate protocoalelor, după cum vom vedea în cele ce urmează.

²³⁹ De exemplu, procesul tripartit privind drumul între Kinross-Colla-Guvernul Cile care se derulează în prezent, după cum vom vedea în cele ce urmează.

²⁴⁰ Această subvenție a guvernului cilian pentru proprietatea funciară Colla este specific menționată în Kinross Gold, *Taking Responsibility*, op cit., la p. 40 (și a fost discutată mai devreme în parte juridică a studiului de caz).

²⁴¹ Un raport din 2006 cuprinde textul următor : « monopolizarea drepturilor de apă pe teritoriul Colla de către societățile miniere și secarea preeriilor și a zonelor umide ca și consecință a supraexploatării resurselor de apă, cazul cel mai grav fiind impactul de mediu cauzat de către societatea minieră Maricunga. » Cf. International Work Group for Indigenous Affairs (2006) *The Indigenous World 2006*, Copenhagen, Eks-Skolens Trykkeri, la p. 227.

²⁴² În opinia autorului, diferitele concepte și perspective asupra proprietății funciare exprimate de către părți vorbesc despre importanța crescândă a constituționalizării drepturilor popoarelor indigene în Cile și este descrisă în secțiunea perspectivelor multiple de mai jos.

²⁴³ Romero, H. (2002) "The Andes of Chile: Clash between economic and sustainable development," Newsletter of the International Human Dimensions Programme on Global Environmental Change, Nr. 1/2002.

²⁴⁴ Există probe privind un minor mumificat autohton care a murit în 550 î.H . la un site miner din Cile în Nord. Cf. Fuller, D.R. (2004) "The production of copper in 6th century Chile's Cuquicamata mine," Journal of the Minerals, Metals and Materials Society, Vol. 56, No. 11, 1543.

²⁴⁵ Cf. Romero (2002) "The Andes of Chile: Clash between economic and sustainable development," op cit..

²⁴⁶ **INFORME DE LA COMISIÓN VERDAD HISTÓRICA Y NUEVO TRATO 2003**

²⁴⁷ Tellez Lugaro, E. (2001), "Los Collas 2001", Extracto de seminario los pueblos aborígenes de Chile contemporáneo, Carla Thompson Angulo, disponibil pe internet la: <http://www2.udec.cl/~etellez/monografias.html> and <http://www2.udec.cl/~etellez/los%20collas.doc> (site consultat în data de 20 august 2009).

²⁴⁸ Cf. IDRC (2005), op cit..

²⁴⁹ Conform recensământului național din 2002, există 3198 Colla în Cile, dintr-o populație indigenă totală în Cile de 692192; astfel, popoarele indigene reprezintă 4,6% din populația toată a Cilei care e de aproape 17 milioane și Colla reprezintă 1,26% din populația din Atacama. Cf. recensământului cilian din 2002, disponibil pe internet la: <http://www.ine.cl/cd2002/sintesisencensal.pdf> (site consultat în data de 10 martie 2010).

²⁵⁰ Întrevedere cu profesorul Milka Lucic Castro, Director, Programul de Antropologie Juridică și Interculturalitate (PRANJU). Facultatea de drept, Universitatea din Cile, august 2009.

²⁵¹ Per Tellez Lugaro (2001) "Los Collas 2001", op cit., and IDRC (2005), op cit..

²⁵² Tellez Lugaro (2000) op cit..

²⁵³ Tellez Lugaro (2001) op cit..

²⁵⁴ Cf. Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit..

²⁵⁵ Foto de pe site-ul web al Colla Rio Jorquera Facebook, disponibil pe internet la:
<http://www.facebook.com/group.php?gid=41129017526> (site consultat în data de 10 martie 2010).

²⁵⁶ Tellez Lugaro, ibid.

²⁵⁷ Foto de pe situl web al Colla Rio Jorquera Facebook, disponibil pe internet la:
<http://www.facebook.com/group.php?gid=41129017526> (site consultat în data de 10 martie 2010).

²⁵⁸ Cf. Hector Salinas, citat în CRDI (2005), la p. 70. Aceasta este o traducere a declarației originale în spaniolă care are următorul conținut: "El mineral es algo que le puede mostrar muchas cosas. Es recoger un regalo de la tierra, es servido, es cariño. Está ahí, llegar y sacarlo. Está listo, es como una ofrenda. Es una oportunidad de vida, es como nacer, uno nace de nuevo, se puede fabricar de nuevo. Se puede saber quién es, saber si es bueno o malo, uno toma más razón de lo que es uno." Mulțumiri lui Andres Recalde pentru ajutorul oferit pentru traducere.

²⁵⁹ IDRC (2005), op cit., la p. 68.

²⁶⁰ Cf. Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., p. 10.

²⁶¹ Ibid., à la p. 26.

²⁶² Acest punct este întărit de raportul Codului cianurii pentru Kinross Gold Maricunga publicat în 2009 care precizează « ... părțile implicate primare pentru Kinross Gold Maricunga sunt indigenii Colla care dețin drepturi pe terenurile ce înconjoară situl minei. CMM întreține o relație strânsă cu comunitățile Colla... » GeoEngineers, Inc. (2009) *Summary Audit Report for the July 2008 International Cyanide Management Code Audit. Prepared for Compania Mineral Maricunga*, pp. 38 – 39, disponibil pe internet la:
<http://www.cyanidecode.org/pdf/KinrossMaricungaSumm.pdf> (site consultat în data de 10 august 2009).

²⁶³ În afara altor indicații, toate punctele de mai jos sunt din Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., p. 37 sau p. 40.

²⁶⁴ Cf. Portal Minero, "Kinross Maricunga entrega fondos para proyectos productivos a comunidad Colla Rio Jorquera," (March 17, 2010), disponibil pe internet la:

http://www.portalminero.com/editor_ambiente/notas/1268861476.htm (site consultat în data de 10 aprilie 2010).

²⁶⁵ Cf. Consejo Minero (2008) *Informe Ambiental y Social de Consejo Minero de Chile A. G. 2008*, disponibil pe internet la: <http://www.consejominero.cl/home/doc/REPORTECM2008.pdf> (site consultat în data de 10 august 2009).

²⁶⁶ Foto de pe situl web al Colla Rio Jorquera Facebook, disponibil pe internet la:
<http://www.facebook.com/group.php?gid=41129017526> (site consultat în data de 10 martie 2010).

²⁶⁷ Foto de pe situl web al Colla Rio Jorquera Facebook, disponibil pe internet la:
<http://www.facebook.com/group.php?gid=41129017526> (site consultat în data de 10 martie 2010).

²⁶⁸ Cercetătorii n-au fost în măsură să obțină o copie a versiunii originale din 1996 a Protocolului.

²⁶⁹ Cf. Noticias (2005) *Minera Maricunga hizo vital aporte a comunidad colla*, *Diario Chanarcillo*, 13 iunie 2005, disponibil pe internet la: <http://www.areaminera.com/Contenidos/Noticias/2005/4468.act> (site consultat în data de 10 august 2009).

²⁷⁰ Ibid; and Firma de protocolo entre Minera Maricunga y comunidades colla, El Diario de Atacama, 27 iulie 2005, disponibil pe internet la: http://www.diarioatacama.cl/prontus4_nots/antialone.html?page=http://www.diarioatacama.cl/prontus4_nots/site/artic/20050727/pags/20050727060244.html (site consultat în data de 10 august 2009).

²⁷¹ Foto de pe situl web al Colla Rio Jorquera Facebook, disponibil pe internet la: <http://www.facebook.com/group.php?gid=41129017526> (site consultat în data de 10 martie 2010).

²⁷² Cf. Noticias (2005) *Minera Maricunga hizo vital aporte a comunidad colla*, *Diario Chanarcillo*, 13 iunie 2005, op. cit.

²⁷³ Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., la p. 40.

²⁷⁴ După cum este indicat în Consejo Minero (2008) *Informe Ambiental y Social de Consejo Minero de Chile A. G. 2008*, disponibil pe internet la: <http://www.consejominero.cl/home/doc/REPORTECM2008.pdf> (site consultat în data de 10 august 2009).

²⁷⁵ Această discuție despre protocol se asprijină pe informațiile incluse în raportul din 2008 al Consejo Minero, cât și pe informațiile furnizate de către Colla și funcționarii Kinross.

²⁷⁶ Informații obținute în urma întrevederilor cu Colla, guvernul cilian și funcționarii Kinross.

²⁷⁷ Drumul și praful minelor sunt probleme comune pentru numeroase exploatări miniere. În Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., Kinross recunoaște că « de obicei, emisiunile atmosferice curente în uzinele noastre provin de la praf, care este produs datorită utilizării drumului și de la exploatarea minieră. » (P. 52).

²⁷⁸ Cf. Portal Minero, "Vialid y Kinross Maricunga Acuerdan Conservacion de Tramo de la Ruta C-611," disponibil pe internet la: http://www.portalminero.com/editor_prensa/notas/1268253328.htm (site consultat în data de 10 aprilie 2010).

²⁷⁹ Cf. Diario Chanarcillo, "Comunidad Colla se reúne con gobernador de la provincia de Copiapo," 30 martie 2010, disponibil pe internet la: http://www.chanarcillo.cl/articulos_ver.php?id=25733 (site consultat în data de 10 aprilie 2010).

²⁸⁰ E.g., vezi comentariile în privința acestui efect făcute de Guvernatorul Atacamei după cum sunt preluate în El diario de Atacama, "Kinross da a conocer el proyecto Lobo Marte," 27 septembrie 2009.

²⁸¹ Vezi, de exemplu, discuția privind evoluția condițiilor a Secretariatului general al Comunității Andrea et al., "Is it the End of the Snowy Heights? Glaciers and Climate Change in the Andean Community," disponibil pe internet la: http://www.comunidadandina.org/public/cambio_climatico_fin_cumbres_nevadas_english.pdf (site consultat în data de 10 august 2009). De notat că Cile nu este membru al Comunității Andrea.

²⁸² Deși Colla sunt autorizați prin lege la anumite drepturi asupra apei pe baza utilizării tradiționale, în regimul de repartizare al apei bazat pe piață pus în lucru în virtutea Codului apei (care a fost adoptat în timpul dictaturii Pinochet), colectivitățile Colla de Rioa Jorquera au fost întrecute financiar de alți actori privați și, astfel, a devenit imposibil să obțină drepturi de apă importante pentru membrii lor.

²⁸³ S-a semnalat, de asemenea, că Kinross Gold studiază posibilitatea de a dezvolta uzine de desalinizare pentru noile sale proiecte miniere precum proiectul Lobo Marte. Vezi comentariul în această privință în El diario de Atacama, "Kinross da a conocer el proyecto Lobo Marte," 27 septembrie 2009.

²⁸⁴ E.g., la întâlniri cu Colla de Rio Jorquera în cadrul cărora cercetătorii din acest proiect au fost prezenți.

²⁸⁵ E.g., vezi: J. Valeriote, "Chile's Supreme Court Upholds Indigenous Water Rights," Santiago Times, 30 noiembrie 2009, disponibil pe internet la:

http://www.santiagotimes.cl/index.php?Itemid=142&catid=19:other&id=17739:chiles-supreme-court-upholds-indigenous-water-use-rights&option=com_content&view=article (Site consultat în data de 10 ianuarie 2010).

²⁸⁶ Ibid.

²⁸⁷ Cf. D. Estrada, "Chile: Water a Matter of National Security," Inter Press Service News Agency, 23 ianuarie 2010, disponibil pe internet la: <http://ipsnews.net/news.asp?idnews=50082> (site consultat în data de 10 februarie 2010).

²⁸⁸ Conform reprezentanților Kinross Gold Maricunga, noi regulamente absolute necesare privind apa fac sarcina achiziționării drepturilor asupra apei din ce în ce mai dificilă: era posibilă cumpărarea drepturilor de apă într-o « zonă de apă » și de a le transfera într-o altă zonă. Totuși, acest lucru se pare că nu va mai fi posibil. Acum, transferurile de apă între zone nu mai sunt posibile. Toate drepturile asupra apei în zonele unde rezidează Colla au fost vândute iar companiile au încercat să identifice proprietarii din zonă care ar dori să vândă și după aceea să cumpere aceste drepturi de apă pentru Colla.

²⁸⁹ Cf. Portal Minero, "Kinross Maricunga entrega fondos para proyectos productivos a comunidad Colla Rio Jorquera," (17 martie 2010), op cit..

²⁹⁰ Vezi comentariile în El diario de Atacama, "Kinross da a conocer el proyecto Lobo Marte," 27 septembrie 2009, op cit..

²⁹¹ CONAF (2006, 10 octombrie) "Constituido Comité para la Conservación de los Humedales Altoandinos " disponibil pe internet la:

http://www.conaf.cl/?page=home/contents&seccion_id=007&unidad=0&articulo_unidad=0&articulo_id=1376&maestra=1&PHPSESSID=10bfe845783f228b6db7bcde3cd28b18 (site consultat în data de 12 ianuarie 2010) și CONAF (27 februarie 2009) "firma convenio de cooperacion con Minera Maricunga en beneficio de los humedales," disponibil pe internet la: www.chanarcillo.cl

²⁹² A. Hoffman, "Ecuador sets its price for resource development," Globe and Mail, 4 martie 2009. Într-o anchetă cu responsabilii Kinross Gold în privința acestei cifre care a stabilit că societățile miniere precum Kinross Gold calculează impozitul în Cile după cum urmează: 17% impozitul pe venit și impozitul anticipat de 35% din dividend, o redevență de 0,5% la 5% (deductibilă), un drept de vamă de 10%, 42% pact de stabilitate bugetară și un impozit reținut la sursă de 4% pe împumuturi. Cum am indicat anterior, oferind referințele necesare, există o dezbatere mai largă privind societățile miniere și impozitele.

²⁹³ Cf. Miguel Antonio Mendez Lamb, op cit.. De notat că investiția inițială pentru a dezvolta mina Maricunga (atunci cunoscută sub numele de Refugio) a fost făcută de Amax / Bema, înainte ca Kinross Gold să dețină vreun drept asupra minei.

²⁹⁴ Cf. Miguel Antonio Mendez Lamb, op cit.

²⁹⁵ Cf. Seeking Alpha, "Kinross Gold Corporation Q1 2010 Earnings Call Transcript," 5 mai 2010, disponibil pe internet la: <http://vopezkingalpha.com/article/203119-kinross-gold-corporation-q1-2010-earnings-call-transcript> (site consultat în data de 8 mai 2010).

²⁹⁶ Cf. El diario de Atacama, "Kinross da a conocer el proyecto Lobo Marte," 27 septembrie, 2009, op cit.. În interpretarea autorului acestui studiu de caz cele 350 milioane de dolari de cheltuieli vor fi utilizate dacă proiectul va corespunde standardelor studiului de fezabilitate al Kinross Gold cât și aprobării Comitetului cilian de evaluare a incidentelor de mediu.

²⁹⁷ Cf. International Mining, "New Chilean President a popular choice for the mining industry, as China moves in," le 29 janvier, 2010, disponibil pe internet la: www.im-mining.com/2010/01/29/new-chilean-president-a-popular-choice-for-the-mining-industry-as-china-moves-in/ (site consultat în data de 10 martie 2010).

²⁹⁸ În "Corporate Responsibility Regional Data Tables for 2008", Kinross Gold furnizează o cuantificare a acestui avantaj.

²⁹⁹ Cf. Kinross Gold, Corporate Responsibility 2008 Regional Data Tables, op cit..

³⁰⁰ De notat că această populație urbană cuprinde Colla. Vezi harta Colla din acest studiu de caz.

³⁰¹ Suntem recunoscători reprezentanților Kinross Gold Maricunga pentru a ne fi furnizat notele acestor întreveneri. Notăm aici că rezumatele au fost pregătite de către reprezentanții Kinross Gold și că nici unul dintre cercetătorii din acest studiu de caz nu a fost prezent la întâlniri.

³⁰² Vezi comentariul în această privință din El diario de Atacama, "Kinross da a conocer el proyecto Lobo Marte," le 27 septembrie, 2009, op cit.. De notat că această voință de a explora opțiunile de desalinizare a fost exprimată în contextul evoluției minei Kinross Gold, precum Lobo Marte, unde obținerea accesului la apă este o problemă permanentă, în timp ce pentru Kinross Gold Maricunga drepturile de apă au fost obținute.

³⁰³ Cf. notelor atelierului dezvoltării durabile ale Kinross Gold Tierra Amarilla.

³⁰⁴ Această ofertă de locuri de muncă este disponibilă pe internet la adresa: <http://www.indeed.cl/Empleos-de-Kinross-Minera-en-Tierra-Amarilla,-Atacama> (site consultat în data de 10 martie 2010).

³⁰⁵ Cf. Diario Chanarcillo, "Exitoso Programa de Aprendizices Concluyo Kinross en Atacama," disponibil pe internet la: http://www.xn--chaarcillo-v9a.cl/articulos_ver.php?id=22552 (site consultat în data de 10 ianuarie 2010).

³⁰⁶ Ibid.

³⁰⁷ Cf. J. Castillo, J. Sanchez, V. Kunze, and R. Araya, Chile: Size Does Matter, Chapter 3 of G. McMahon and F. Remy, eds., Large Mines and the Community: Socioeconomic and Environmental Effects in Latin America, Canada, and Spain (IDRC/World Bank 2001), rezumate ale fiecărui capitol la adresa: http://www.idrc.ca/en/ev-9432-201-1-DO_TOPIC.html (site consultat în data de 10 martie 2009).

³⁰⁸ Cf. Kinross Corporate Responsibility Report Regional Tables, 2008, op cit., la p. 6: Pe baza unui efectiv total al Kinross de 5000 de angajați și a 2000 personal contractual în 2007. (Cf. Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., p. 28).

³⁰⁹ Sindicato de Trabajadores Cia Mineral Maricunga are propriul site internet, disponibil pe internet la: www.sindicatocmm.cl (site consultat în data de 10 august 2009).

³¹⁰ În jur de 10% din populația activă este sindicalizată. Cf. Sullivan, M. (2003) *CRS Report for Congress, Chile: Political and Economic Conditions and U.S. Relations*, actualizat în 5 august 2003, la pp. 11 – 12).

³¹¹ Cf. interviurilor.

³¹² Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., la p. 10.

³¹³ Ibid.

³¹⁴ Ibid.

³¹⁵ Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., p. 36.

³¹⁶ Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., p.11.

³¹⁷ Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., p.10.

³¹⁸ Ibid.

³¹⁹ Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., p. 12.

³²⁰ Ibid.

³²¹ Ibid.

³²² Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., p. 28.

³²³ Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., p. 34.

³²⁴ În 2007, Kinross a efectuat a doua sa anchetă la scala companiei privind angajamentului angajaților și a realizat un nivel de participare de 77%. Informațiile ce urmează sunt din raportul Kinross privind responsabilitatea companiilor, în special de la pagina 25. Scopul anchetei era de a măsura angajamentul angajaților, un termen ce descrie nivelul de angajament al angajaților față de organizarea și eficacitatea practicilor organizaționale principale. Un obiectiv cheie al anchetei era de a identifica principalele motive ale angajamentului. Primele trei motive sunt : valorile împărtășite de companie, angajamentul companiei față de responsabilitatea companiei și reputația sa globală și siguranța muncii. În ansamblu, rezultatele au fost foarte ridicate, în general întrecând cele ale altor societăți din sectorul petrolului și al industriei chimice cu 80% dintre angajații Kinross indicând că sunt angajați să contribuie la succesul Kinross. Cele trei motivații ale angajamentului – valorile, responsabilitatea companiei și reputația sa, siguranța muncii – au obținut scoruri favorabile 69%, 70% și respectiv 82%. Aceste rezultate indică rezultate pozitive precum rezultatul eforturilor considerabile în aceste domenii cu posibilitatea îmbunătățirii. Administrația Kinross ține întruniri regulate în decursul cărora angajații au posibilitatea de a ridica probleme de interes administrației locale. În plus, președintele și directorul executiv efectuează periodic teleconferințe cu angajații întregii organizații oferind posibilitatea discutării problemelor noi de a fi discutate la cel mai înalt nivel în organizație. (Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., la p. 35).

³²⁵ Ibid.

³²⁶ Cf. Kinross Gold Corporation (2008) "Past, Present and Future: Maricunga mine," prezentare powerpoint" pentru HydroProcess, disponibil pe internet la: http://downloads.gecamin.cl/cierre_eventos/hydroprocess2008/prsntcns/00097_00488_pr.pdf (site consultat în data de 10 august 2009).

³²⁷ Cf. Myers, R. (2008, le 1 septembre) "Digging In: With the economy in the pits, companies are leaving no stone unturned in their efforts to cut supply-chain costs," *CFO Magazine*.

³²⁸ Richalet, J.P. et al. (2002) "Chilean Miners Commuting from Sea Level to 4500 m: A Prospective Study," *High Altitude Medicine and Biology*, 3(2), pp. 159 – 166.

³²⁹ Atacama, D. (31 decembrie 2008) "Debate por altura de campamentos mineros," *Area Minera*, disponibil pe internet la: http://www.aminera.com/index.php?option=com_content&task=view&id=14571&Itemid=2 (site consultat în data de 10 august 2009).

³³⁰ Cf. Kinross Gold (2008) "Past, Present and Future: Maricunga mine," op cit..

³³¹ Cf. Atacama, D. (2008) "Debate por altura de campamentos mineros," op cit..

³³² Cf. (21 septembrie 2009) "Grandes mineras podran operar campamentos a mas de tres mil metros de altura," *El Mercurio*, disponibil pe internet la: <http://diario.elmercurio.cl/detalle/index.asp?id={87d85093-4fe6-4b06-bd9c-518caf34978a}> (site consultat în data de 30 septembrie 2009).

³³³ Cf. Kinross Gold (2008) "Past, Present and Future: Maricunga mine," op cit..

³³⁴ Kinross Gold, Regional Data Tables, 2008, p. 6.

³³⁵ Cf. SERNAGEOMIN (2009) Entregó Premios de Seguridad Minera 2008, 03.08.2009, disponibil pe internet la: http://www.sernageomin.cl/index.php?plantilla=detalle&option=com_content&task=view&id=515&Itemid=2§ionid=4 (site consultat în data de 10 august 2009) ; vezi și Atacama, D. (31 decembrie 2008) "Debate por altura de campamentos mineros," *Area Minera*, disponibil pe internet la: http://www.aminera.com/index.php?option=com_content&task=view&id=14571&Itemid=2 (site consultat în data de 10 august 2009).

³³⁶ Cf. (2009, 2 mai) "Esta tarde sepultan a trabajador de Maricunga," *Chanarcillo*, disponibil pe internet la: www.xn--chaarcillo-v9a.cl/articulos_ver.php?id=13388 (site consultat în 10 august 2009); și (4 aprilie 2009) "Paro cardiac habria ocasionado muerte de minero en Maricunga," *El Diario de Atacama*, disponibil pe internet la: http://www.diarioatacama.cl/prontus4_notas/site/artic/20090502/pags/20090502001537.html (site consultat în data de 10 august 2009).

³³⁷ Ibid.

³³⁸ Per CMM GM Hugo Herrera (2009, May 12) "Minera Maricunga y colaboradores revisan gestión," *Area Minera*, disponibil pe internet la: http://www.aminera.cl/index.php?option=com_content&task=view&id=17077&Itemid=2 (site consultat în data de 10 ianuarie 2010).

³³⁹ Ibid.

³⁴⁰ Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., p. 11.

³⁴¹ Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., p. 16.

³⁴² Informațiile generale privind siguranța și problemele de mediu legate de utilizarea cianurii în mine sunt obținute de pe: www.cyanidecode.org (site consultat în data de 10 august 2009).

³⁴³ Ibid.

-
- ³⁴⁴ Informațiile ce urmează sunt din: GeoEngineers, Inc. (2009) *Summary Audit Report for the July 2008 International Cyanide Management Code Audit. Prepared for Compania Mineral Maricunga*, disponibil pe internet la: <http://www.cyanidecode.org/pdf/KinrossMaricungaSumm.pdf> (site consultat în data de 10 august 2009).
- ³⁴⁵ U.S. Dept of State (2009) *Chile Investment Climate Statement*, la p. 13, disponibil pe internet la: <http://www.state.gov/e/eeb/ifa/2008/101854.htm> (site consultat în data de 13 ianuarie 2010). –
- ³⁴⁶ Cf. Long, G. (martie 2008) "Regulating Labor Outsourcing," *Business Chile*, op cit.
- ³⁴⁷ Vezi, e.g., (7 februarie 2008) "Chile Escondida copper mine wins labor appeal," *Reuters*, disponibil pe internet la: www.reuters.com (site consultat în data de 20 august 2009); și (decembrie 2007) "Chile copper miner Codelco to challenge labor edict," *Reuters*, disponibil pe internet la: www.reuters.com (site consultat în data de 20 august 2009).
- ³⁴⁸ Cf. (2 august 2009) "Kinross Gold strike ends after 24 days", *Reuters*, disponibil pe internet la: <http://www.mineweb.co.za/mineweb/view/,mineweb/en/page504?oid=87026&sn=Detail> (site consultat în 10 ianuarie 2009)
- ³⁴⁹ Radio Maray (31 iulie 2009) "Mineria: Acuerido considerado 'satisfactorio' entre Maricunga y trabajadores," disponibil pe internet la: www.maray.cl/articulos_ver.php?id=251 (site consultat în data de 10 august 2009).
- ³⁵⁰ Cf. El Diario de Atacama, Firman convenio colectivo en Minera Maricunga, 22 februarie 2010, accesibil pe internet la adresa http://www.diarioatacama.cl/prontus4_nots/site/artic/20100222/pags/20100222034529.html (accesat în data de 10 martie 2010).
- ³⁵¹ Photo de El Diario de Atacama, "Firman convenio colectivo en Minera Maricunga," *ibid.*.
- ³⁵² După cum am indicat mai sus, Kinross Maricunga oferă burse anuale studenților Colla și pensie alimentară lunară pentru 12 familii Colla pentru a acoperi costurile de transport către școlile locale și cheltuielile de mic dejun pentru copii lor de vârstă școlară. Cf. Kinross Gold (2007) *Taking Responsibility*, op cit., p. 40. Cf. unui responsabil CMM, 30 burse de studiu au fost acordate în 2008.
- ³⁵³ Cf. GeoEngineers, Inc. (2009) *Summary Audit Report for the July 2008 International Cyanide Management Code Audit. Prepared for Compania Mineral Maricunga*, la p. 39, disponibil pe internet la: <http://www.cyanidecode.org/pdf/KinrossMaricungaSumm.pdf> (site consultat în data de 10 august 2009).
- ³⁵⁴ Atacama, D. (2009) "Maricunga abre espacios a jovenes de origen coya," 17 februarie 2009, disponibil pe internet la: http://www.diarioatacama.cl/prontus4_nots/site/artic/20090217/pags/20090217001557.html (site consultat în data de 10 august 2009).
- ³⁵⁵ Cf (26 septembrie 2008) "Se impone la figura femenina en la minería," *Atacama*, disponibil pe internet la: http://www.aminera.com/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=12612 (site consultat în data de 10 august 2009).
- ³⁵⁶ Cf. F. Pouiller, "Codelco's new Gabriela Mistral mine passes 180 000 t copper output," *Mining Weekly* (22 octombrie 2009), disponibil pe internet la: <http://www.miningweekly.com/article/codelcos-new-gabriela-mistral-mine-passes-180-000-t-copper-output-2009-10-22> (site consultat în data de 10 ianuarie 2010).
- ³⁵⁷ *Ibid.*
- ³⁵⁸ *Ibid.*

³⁵⁹ De exemplu, în plus față de reglementările aplicabile evaluării de mediu (adoptate în 1997 cum vom vedea mai jos) există reglementări privind gestiunea deșeurilor periculoase (Ordinul 148) și reglementări privind măsurile sanitare de bază și condițiile de mediu în mediul de muncă (Ordinul 594).

³⁶⁰ În 1997, procesul voluntar de EIM a făcut obiectul unei contestații juridice în care Curtea Supremă ciliană a infirmat aprobarea guvernului cilian a unui proiect de exploatare forestieră în virtutea abordării voluntare. Aceasta a condus la introducerea unui regim obligatoriu a EIM în 1997. Vezi: Walsh, H. (1997, April 28) "Chile: Court ruling prompts new environment regulation," *Panos London*, disponibil pe internet la: <http://www.sunspeinternet.org/trade/areas/envirom/05050197.htm> (site consultat în 10 august 2009). Vezi acest caz discutat și în: Houck, O. (2008) "Symposium: Environmental Sustainability: A Case of Sustainable development: the River God and the Forest at the End of the World", *Tulsa L. Rev.*, 44, 275. Este interes de notat că guvernul federal al Canadei a avut de asemenea o procedură voluntară de EIM care a făcut obiect unei contestații în instanță conducând la un regim fondat pe drept al EIM: vezi, de exemplu, Canadian Environmental Assessment Agency (2009) *The Responsible Authority's Guide*, disponibil pe internet la: <http://www.ceaa-acee.gc.ca/default.asp?lang=En&n=3939C665-1&offset=3&toc=show> (site consultat în data de 10 august 2009).

³⁶¹ Toate EIM-urile pot fi găsite pe site-ul web, disponibil pe internet la adresa: www.e-seia.cl

³⁶² Este interesant de subliniat că, la momentul prezentării originale voluntare a unui EIM pentru Refugio și a examinării sale de către COREMA în 1994, Kinross nu era proprietară și nu era implicată în proiectul de exploatare minieră (după cum am indicat anterior, Kinross a achiziționat inițial o participare de 50% din mină în 1998 și a devenit proprietară 100% în 2007).

³⁶³ Cf. evaluării din 1994 a Maricunga pentru EIM, disponibil pe internet la: www.e-seia.cl

³⁶⁴ Vezi www.e-seia.cl

³⁶⁵ Anderson S.T. (2008, October 7) "New Law to Mandate Clean Mine Closings," trans., *La Nación*.

³⁶⁶ Informații din: GeoEngineers, Inc. (2009) *Summary Audit Report for the July 2008 International Cyanide Management Code Audit*, pregătit pentru Compania Mineral Maricunga (17 februarie, 2009), disponibil pe internet la: <http://www.cyanidecode.org/pdf/KinrossMaricungaSumm.pdf> (site consultat în data de 10 august 2009).

³⁶⁷ Bradley, R. (2008, decembrie) "Environmental Reform: For Better or Worse?" *Business Chile*, disponibil pe internet la: <http://www.businesschile.cl> (site consultat în data de 10 august 2009).

³⁶⁸ Citatul următor este tradus din limba spaniolă.

³⁶⁹ Din dialogul unui înalt oficial al Kinross Gold cu autorul.

³⁷⁰ UNCTAD (2007) World Bank, CIMM, Cilie: Provocarea cu privire la bogăția minerală, Studiu de caz național, disponibil la adresa

<http://www.icmm.com/page/9995/our-work/case-studies/articles/making-mining-count-in-chile-case-study>

(accesat în 10 august 2009)

³⁷¹ A se vedea discuția pe aceste chestiuni a Standing Committee on Foreign Affairs and International Trade (SCFAIT) (iunie 2005), al XIV-lea raport, *Mineritul în țări în curs de dezvoltare – Responsabilitatea socială a companiilor*, al 38-lea Parlament, prima sesiune, disponibil la adresa

<http://cmte.parl.gc.ca/cmte/CommitteePublication.aspx?COM=8979&Lang=1&SourceId=178650>

(consultat la data de 10 ianuarie 2010).

³⁷² În 2009, în Raportul tehnic Kinross pentru Cerro Casale, se scrie: "Nu sunt impedimente legale la acordarea de drepturi de trecere și alte facilități în legătură cu exploatarea proprietății, dezvoltarea producției de apă și construirea de conducte de apă și de concentrat. **Totusi, pe ruta propusă pentru conducta de concentrat, la km 60, ruta trece pe terenul aparținând populației Colla. Ruta a fost revizuită de echipa Proiectului pentru a se vedea în ce măsură este posibilă reducerea numărului de km de conductă ce trec pe teritoriul Colla. Acest lucru poate prezenta provocări în obținerea de drepturi de trecere în termeni de negociere a dificultăților și de timp cheltuit.** P. 1-2. Cu privire la Kinross Gold Corporation (2009) Proiectul Cerro Casale, N Cile, NI 43-101 Raport tehnic, disponibil la adresa

<http://secfilings.nyse.com/filing.php?doc=1&attach=ONipage=6256054&rid=12>

(accesat la data de 12 ianuarie 2010)

³⁷³ Sursa: Kinross Gold Corporation (2007), Annual Information Form for the Year Ended December 31, 2007, disponibilă la adresa

<http://www.kinross.com/investors/financials/pdf/07-aif.pdf>

pag. 30 (accesat la data de 10 august 2009)

³⁷⁴ Kinross Gold, *Ten Guiding Principles for Corporate Responsibility*, document disponibil la adresa

[http://www.kinross.com/media/23923/k.4.4%20cr%20brochure english.pdf](http://www.kinross.com/media/23923/k.4.4%20cr%20brochure%20english.pdf)

(accesat la data de 13 ianuarie 2010).